ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon.

II. év. Budapest, 1898, csütörtök, január 6-án. 6. szám.

A rabonbán.

Nagyon sok politikusa nincsen ennek az országnak s az utolsó időkben mégis hányszor suttogták, hogy valaki még ebből a kevésből is visszavonul a politikától! Apponyiról mondták és Ugron Gábor tette meg. Már meg is irta Bartha Miklósnak, jelentse be a pártnak, hogy ő visszavonul, teljesen visszavonul a politikától.

Az ember sok mindent gondol, amikor ezt a levelet olvassa. Azt is elhiszi a visszavonuló politikusnak, hogy utolsó nyilvános lépésénél már nem akar pártpolitikát csinálni és őszintén mondja meg a visszavonulás okát. Mért ne hihetné Ugron Gábor, hogy az értelmiség tulnyomó részében romlott? Hogy a nép gyönge? Ez is csak hit, mint a többi és annyi türelmet is követelhet, mint a többi. Mert amikor bucsuzik, Ugron Gábor nem beszélhet egyébről, mint a saját hitéről, mely lépéseit irányitja. Ezt a hitet pedig erősen kell éreznie, mert különben nem bizná magát vezérletére és nem vonulna vissza, amikor erejének teljességében állva, még a parlamenten kivül is diszt adott egy nélküle fogyatékos pártnak.

Visszavonul és neki kell legjobban tudnia, miért teszi.

De a levél nem hangzik el az első strófában. Második strófa is sorakozik az elsőhöz és ebben a másodikban szó van egy bizonyos pártról, amely töle kapta nevét. S amikor ezt a nevet Ugron Gábor megvonja eddigi hiveitől, az már nem egyéni hit, az már kritika. Mert a magyar néppel szemben, mely róla olyan szigoruan itélt, Ugron is tulszigoru lehet; de politikai barátait csak jóakaró szemmel nézheti. Egészen más tehát a jelentősége, ha nem kér többé részt a nép politikai harczaiból s ha barátainak törekvéseit sem akarja tovább a nevével fedezni. Itt az ő elhatározása nem visszavonulás, hanem rombolás is. Az ember minden maliczia nélkül is arra a gondolatra jut, hogy Ugron sokat biz ugyan a barátaira, de a nevét nem. Mintha csak azt mondaná: — A magam nevét fényesithetem, elhomályosithatom. De csak én. Most ti viszitek a boltot, vegyétek le róla az én csillámló táblámat!

A rabonbán levele tehát csak félig elégia; a másik fele kritika. És ez a második fele nagyon sulyosan nehezedik a nevétvesztett parlamenti frakczióra, mert az eljövendő napok azt a szomoru tudatot is meghozhatják, hogy csak a névnek volt valami hitele, a boltot sohasem ajándékozták volna meg véle. S amikor ez a név eltünik, a boltot mindenki el fogja kerülni. Nap mulik nap után és a mi igazi párt sohasem is volt, az a kis baráti kör szétzüllik, eltünik.

Nem marad más, csak a rabonbán. Ő, aki visszavonult és ezzel meg tudta cselekedni, amire harczolva sohasem volt képes, hogy az ellenségeit is lefegyverezte. Talán olyanok is vannak köztük, akiket nemcsak lefegyverzett, de meg is örvendeztetett. Nem lesznek sokan. Legalább ugy szeretnök hinni. Mert nincsen abban örvendezni való, ha olyan érdekes alak tünik le a magyar politika csatteréről, aki még az erőszakosságaiban is magyar volt. Csak abból volt benne több, amiből minden eltünő nap ugyis lop valamit: a tüzből. És csak abból volt benne kevesebb, amihez minden eltünő nap ugyis ád valamit: a tapasztalásból. Az ilyen alak eltünése pedig sohasem lehet örvendetes. Hiszen ugyis annyit vesztünk nap-nap után! Alattunk a föld minden lélegzettel magába sziv valakit, aki az imént még kedves, nagy és eleven volt. A föld elnyeli s csak egy könnyünk szivárog utána. De a rabonbán erős, a rabonbán fiatal és ugy áll ki a sorból.

És ezen kellene örvendezni?

Lukács László beszéde.

(p—d.) Amit a képviselő urak a tisztelt Házban annyiszor megtesznek, ma megcselekedte *Lukács* László pénzügyminiszter is. Kifelé beszélt. De nem haza, hanem Ausztriába. Elmondta azt, amit mi ugyis tudunk, de aminek odaát nem jutottak egész világossággal a tudatára és elmondta azért, hogy most — a tényeknek hivatalos formában és teljes komolysággal való kijelentése után — észre térjen végre Ausztria is, amely, ugy látszik, még mindig nem tudja megitélni, hogy mi van a koczkán.

A pénzügyminiszter előadta a kiegyezési

Levél Mikszáth Kálmánnak.

Irta: **Dóczi Lajos.**

Bécs, 1897. deczember végén.

Kedves barátom!

Minden egyebek előtt neked, olvasóidnak és lapodnak vidám „három királyokat“ és hozzá számos esztendőket kivánok. Ujságodat, amily erőteljes, ficzkándozó kis rajkó, azzal a „vegyes“ érzelemmel fogadtam, amelylyel apám a mi Jennynket, aki testvéreim sorában tizenharmadiknak, lánykául pedig *hetediknek* érkezett. „Még egy lány! Egy kicsit sok. De hát ez lesz a *szép!*“ Vagy ahogy a paszitán, ahol husznak volt terítve, azt a kis családot fogadják, amelylyel épen a negyven volna ki. „Talán fölösek volnánk“, szégyenkezik az uj vendég. „Oh, csak kerüljenek beljebb kendtek“, felel a házigazda; „hál' Istennek, a többi sem fér el!“

Persze, igy csak én beszélek, aki hivatalból *minden* nap *minden* magyar lapot tartozom végigolvasni. A publikum, az bizonyosan máskép beszél. Annak minden uj lap *tiszta* öröm, mert csak a kávésnak, meg a kaszinónak kerül pénzébe, a nélkül, hogy felszöknék a piccoló ára vagy a tagsági taksák...

Megálljunk! Észrevetted a viczczet? Irhattam volna „tagsági dij“-t, de *taksákat* irtam. Minek ez a rossz calembour? (Magyarosan kalambur.) Annak, hogy további kerülgetés nélkül rátérjek tárgyamra. Ez a tárgy pedig épen az ilyen viczczekre vonatkozik, melyet az uj honi ortográfia az idegen szókon elkövet. Barátom, hidd meg, már előre fáj a fejem illető helye, a hol igazmondásomért be fogják törni. De ki kell mondanom az igazat, azt, amit én igaznak tartok. Az idegen szavak helyesirásának magyarnadrágba szoritása, amely ugy látszik, otthon általánosan el van fogadva, az én szememben ép oly nevetséges, amily szomoritó dolog. Vastag izléstelenség az, észellenes, rut, következetlen, durva, se nem népies, se nem nemzeti, csupán modoros badarság. Erről akarok egy-két szót irni „az ár ellen“ s ez mindjárt argumentum arra, hogy nem lehet elég uj lapot alapitani Magyarországon. Mert lám, sok szerkesztő ismer még és van még lap, mely valamely munkámat befogadná; de egyiktől sem mertem volna kivánni, hogy ezen elmefuttatásomnak helyet adjon. Ahhoz uj lap kellett, amely ez irányban még nincsen *angazsálva*.

Angazsálva! Bocsáss meg, kedves barátom — de ezt a szót is a te lapodban olvastam s talán ép a te tollad alól került ki. Ez volt az első, ami a 22-ik szám vezérczikkében (dehogy *czikkelyében!*) szó szerint „megütötte“ a szememet. Angazsálva magyar formája annak, amit francziául igy irnak: *engagé*. Mért irjuk angazsálva? Kinek a könnyebbségére? A nép kedvéért talán? Tudjuk, hogy a nép sem igy, sem amugy nem érti. Azok számára, akik tudnak francziául? Bizonyára nem szorultak rá, sőt fennakadnak rajta, mint az éplábu ember, ha mankót dugnak a hóna alá. Vagy azon müvelt magyarok számára, akik nem tudnak francziául? (Itt hadd sugok füledbe egy pár szót, melyet fenszóval nem merek elmondani: Barátom, nem müvelt magyar az, nem müvelt ember egyáltalán, aki annyit sem tud francziául, hogy megértse e szót: engagirozva.) Most pedig folytatom hangosan.

A müvelt magyart azzal, amit számára irunk és nyomtatunk, nem vissza, hanem előre müvelni hivatásunk; tisztünk nem butitani, hanem oktatni. Ha azt irjuk *engagirozva*, akkor legrosszabb esetben annak tesszük ki az olvasót, hogy a második g-t, amelyet az i betü követ, szintén g-nek ejti zs helyett, s ezzel uj-magyarán szólva, *blamálja* magát. (Ez is oly országban, hol annyi a *girált* váltó, vajmi ritkán fog megtörténni!) De legalább módot adunk neki, sőt ráterejlük, hogy a szó eredetét nyomozza, hogy megtudja, mi a „gage“ értelme (a gázst

tárgyalások hiteles történetét. Ez Lukács László mai beszédének tartalma.

Pénzügyminiszterek tudvalevően nem igen szoktak történelmi monografiák irásával foglalkozni. Az ő mesterségük nem igen alkalmas arra, hogy a történetirás csöndes és objektiv gyönyöreinek áldozhassanak. A história az idők tanuja, már pedig biró és tanu nem lehet egyszerre az ember. Arra se tudunk példát, hogy aktiv miniszter a piros bársony zsöllye előtt állva, az ő saját ténykedésének az emlékezetét mondta volna el.

Ha Lukács László mégis szükségesnek látta, hogy beálljon a históriografusok közé, annak bizonyosan megvan a maga oka az aktiv kiegyezési politika szempontjából.

S a miniszter mondott is erre okot, de mi ugy látjuk, hogy nem az igazit mondotta el.

Olybá akarta feltüntetni ezt a beszédét, mintha azt azok a támadások követelték volna védelemképen, amikben Lukács Lászlónak oly bőven volt része ama hires beszéd óta, amelyet deczember 11-én a pénzügyi bizottságban tartott.

Nos hát, erre a védekezésre nem volt semmi szükség. Akik józan fővel olvasták azt a beszédet, azok nem kerestek és nem találtak abban semmiféle hazaárulást, nem kerestek és nem találtak benne még csak taktikai hibát sem. Azok ugyis tudták már akkor, amit a pénzügyminiszter ma is elmondott, hogy teljesen kész a kiegyezési javaslatok egész komplexuma és igy Magyarország érdekeinek teljes hangsulyozása nem árthat többé érdekeinknek. Azok ugyis tudták, hogy a hiba, ha igazán az lett volna, oly óriás nagy botlás lenne, amilyent a prudens ac circum spectus pénzügyminiszterről feltételezni nem lehet. Akik pedig föltették magukban, hogy ők mindenáron mámoros logikával nézik majd azt a beszédet, azokat nem fogja meggyőzni a mai nyilatkozat sem, azoknak kedvéért kár objektivnek lenni. Tudhatta ezt Lukács László is.

Máshová van hát irányitva a mai beszéd éle. Ausztriába, az osztrák kormányhoz, az osztrák pártokhoz. És kettős a beszéd tartalma. Az egyik: sulyos vád a multakért, a másik: nagyon komoly megintés a jövő érdekében. A pénzügyminiszter kimutatta, hogy csak Ausztria felelős, amiért a dolgok idáig jutottak, hogy a végleges kiegyezést még nem tárgyalhatták a parlamentek. És ennek az objektiv konstatálása rámutat azokra a még nagyobb veszedelmekre, amik be fognak következni akkor, ha az osztrák kaósz tovább is forrongana. Az a tény, hogy Lukács László ma szólott, amikor az obstrukczió már leszerelt, amikor a második provizórium-javaslatnak nehány nap alatt törvényerőre emelkedése már biztositva van, amikor tehát Magyarország részéről a helyzet már teljességgel tiszta: ez a tény is azt bizonyitja, hogy a pénzügyminiszter kifelé beszélt, Ausztriának szólt.

Ime, Lukács László beszédének a párhuzama.

Magyarország négy osztrák kabinettel tárgyalt már a kiegyezés dolgában. — Baj lesz, ha odaát még egy ötödik kormányt is ki akarnának erőszakolni, mert akkor bizony elkövetkezik május elseje és hogy akkor mi lesz, annak isten a megmondhatója.

1896. őszéig a vámszövetséggel kapcsolatos kérdések mind el voltak intézve.

De óriás nagy volt a távolság a két kormány között a kvóta dolgában. — Bizony senki le nem veszi az osztrák kormány válláról a felelősséget, hogy ő tette lehetetlenné a kiegyezés ügyének megoldását, ő tette válságossá az egész kiegyezési problemát, amikor meginditotta odaát a nagy hajszát a magyar kvóta felemelésére, amikor legalább is kegyes jóakarattal kisérte az osztrák kvóta-küldöttség képtelen követelését, lehetetlen teóriáit. És nagy baj lesz, ha ez a kvóta-agitáczió meg nem szünik, ha a kvóta körül a lehetetlen követelődzést abba nem hagyják. Mert junctim van a kvóta és a vámszövetség és a jegybank ügye között. És ez a junctim azt jelenti, hogy válságba viszi a vámszövetség és a bank kérdését, aki Magyarországot a kvótával megsarczolni akarja.

A bankra vonatkozóan előbb a két kormány egyezett meg, csak azután, hosszu és nehéz tárgyalások végén jött létre a megállapodás a harmadik tényezővel, magával a bankkal is. — Kár lesz agitálni e megegyezés ellen, Magyarországnak abban végre-valahára biztositott érdekei ellen. Mert a junctim erre is kiterjed és az izgatás — ha sikere lehetne — megint csak sulyos válságra vezetne.

1897. márczius 5-én Ő Felsége megadta az előszentesitést a kiegyezés tizennyolcz törvényjavaslatához. Ha nincs a kvóta, ha nincsenek az osztrák viszonyok, a nyelvrendeletek, akkor a magyar országgyülés még tavaly elintézhette volna a kiegyezés ügyét. — Baj lesz, ha tovább is megmarad a kvóta nyilt kérdése, ha tovább is megmaradnak az „osztrák viszonyok", mert a magyar nemzet már kezd kifogyni a türelméből, mert nehány nap mulva már benne lesz törvénytárunkban a május elseje.

Az első provizóriumot a magyar képviselőház egy délelőtt fogadta el. Tehát már csak a nemzetközi udvariasság révén is megkövetelhette volna, hogy ezzel az egy kérdéssel szemben szüntesse be munkáját az osztrák obstrukczió.

Az osztrák viszonyok okozták, hogy a második provizórium tárgyalására csak rövid ideje maradt a magyar országgyülésnek. Arra pedig ezentul nincs már kedve Magyarországnak, hogy ujabban is huzzák-halaszszák odaát, akár a helyzet okából is, a dolgok elintézését. Május 1-ig rendnek kell lennie. De még május elseje előtt, jóval előbb tisztán kell látnunk a helyzetet, el kell dönteni a kvóta kérdését becsületesen és méltányosan, garancziákat kell kapnunk, hogy május 1-én lesz-e alkotmányos Ausztria és hogy ez az alkotmányos Ausztria képes lesz-e, kész lesz-e a kiegyezés keresztülvitelére. Mert a magyar kormánynak készen kell lennie arra az eshetőségre is, ha nincs alkotmányos Ausztria, ha nem tudunk a parlamentáris Ausztriával megegyezni. Hiszen a javaslatokat oly időben kell előterjesztenie, hogy azokat ez év végéig az országgyülés letárgyalhassa.

---

soha sem fogja megérteni) s hogy a franczia „en" kiejtését megtudja az „an" hangzásától különböztetni. Mert a müvelt ember karakterisztikuma, hogy *akar* tudni, és nincs hamisabb annál a német közmondásnál, hogy: Der Gebildete ist nicht neugierig. Ellenben azzal, hogy angazsáltot irunk, a müvelt embert papagálylyá tesszük, amelynek hangzást rágunk a szájába értelem nélkül. S a tudatlanságot ezzel nemcsak a müvelt olvasók közt terjesztjük, hanem a müvelő *irók* közt is. Mert, szégyen, gyalázat; de akárhány magyar journalistától olvastam e rettentő képzést: *Protezsálni*. Nincs ez se magyarul, se francziául, se latinul, se németül — csak tudatlanul van irva és mondva. A müvelt német még ezt is „protegiren", g-vel ejti. A magyar is jobban tenné, ha igy irná, hogy protegálni. Mert igy *mondja* is a müvelt ember, az, aki tudja, hogy a továbbképzés protectió és nem „protezsálás". A müvelt ember tudja, hogy a g csak e és i előtt lágyul zs-vé, amint a latin „c" csak a, o és u előtt hangzik k gyanánt. Ki számol, mikor *circust* ir, azzal a lehetőséggel, hogy az olvasó *kirkuszt* vagy *kirczust* fog olvasni?

Nem addig a' I mondják itt a gatyás linguisták. Ha magyarul irunk, akkor magyaroknak irunk s nem kivánhatjuk tőlük, hogy más nyelv szabályai szerint ejtsék vagy nyögjék ki azt, amit azzal a hiszemben vettek kezökbe, hogy magyar olvasmányt kapnak. Inkább ők követelhetik tőlünk, hogy ha nem vagyunk elég ügyesek tiszta magyar szóval mindent kifejezni, legalább oly ortographiát teremtsünk, amely szerint az idegen szót kényelmesen és fönnakadás nélkül vehessék be, ugy, hogy ne kelljen három-négyféle nyelven tudnia annak, aki magyar lapunkra előfizetett s ugy is, hogy ne kelljen pirulnia, ha a tőlünk hallott szót társalgásban használva, luncsot emleget löncs helyet és jó ur-nak szólitja a *zsurt*.

Szép, szép. Hiszen próbálták — de mit értek vele? Azt bizonyitották primo, hogy *nem lehet*; secundo, hogy ahol lehetne is, az irók nagy része *tudatlan* arra, hogy a dolgot keresztülvigye, s tertio a sikertelen iparkodás közben elléktelenitik a prózát. Ezt a három thesist bátorkodom példákkal illustrálni.

Először is, mondom, *nem lehet* az idegen szókat magyar betüvel ugy irni, hogy az olvasót a helyes kiejtésre rákényszeritsük. Már az *angazsálni* elég gyarló, mert az „en" franczia ejtése egészen más, mint „an"-é. De hát mikor továbbképzésről van szó, például engagement-ról? Akkor az ortodox Budapesti Hirlap ezt irja: *angazsmá*! Melléje tehetjük a hozzá méltó *Amandmát*. Ki ismer rá ebben az „amendement"-ra? Mind a kettő kiejtésnek is rossz, etymologice pedig szörnyeteg. Ha „engagement"-képen irjuk, akkor legalább a latinul tudó emberrel sejtetjük, hogy az „entum" latin képzőnek franczia maradékával van dolga. De még ahol a kiejtés teljesen quadrál is, nem maskara-e oly szörnyeket állitani a müvelt olvasó elé, amilyen a *repertoár*, a *budoár*, *trottoár*, *zsirandol* vagy *zsiró*? Nem olyanok-e ezek, mint — ha emlékszel rája — Dumas père volt attilában, magyarnadrágban és kucsmával a fején, mikor a hatvanas évek elején e costume-ben nemcsak fölolvasásokat tartott Pesten, hanem le is fotografiroztatta magát. Gyapjas, creol-fejével csak nevetséges és szánandó figurát játszott, s mi magyarok szégyeltük öt igy látni. Mert mi szeretjük a diszt, de utáljuk a maskarát. Ilyen maskara az, ha *falánksz*-ot olvasunk és nagygondolkodva kell kisütnünk, hogy phalanx-ot kell alatta értenünk. Nem közönséges miveltség, hanem ritka müveletlenség kell hozzá, hogy *Émőt*-ben felismerjük az émeute-öt, *hasé*-ban a hâché-t (persze, hogy a hasé, ha megesszük), a *krasá*-ban a crachat-t! És mit nyerünk vele, kérdem ujra? Aki nem tudja, hogy az émeute lázongást, a hâché vagdalt hust és a crachat a rendjel csillagát jelenti, annak talán a magyar orthographia érthetővé teszi az érthetetlent? Bizonyára nem. De igenis lehetetlenné teszi az okulást, mert amit franczia irás nyomán a lexiconban *(lekszikón!)* még meglelne, annak még a nyomát is

Ez a pénzügyminiszter beszédének tartalma, ez annak nagy jelentősége. De ki tudná megmondani, hogy odaát képes-e még a világ az okos szó befogadására, a komoly intés megszivlelésére?

POLITIKAI HIREK.

Szilágyi és a kompromisszum. Szilágyi Dezsőt, mint tudósitónk irja, nagyon meglepte a Pester Lloyd mai vezérczikke, mely, ugymond, nem megfelelően adja elő a fuzió-kisérletek történetét. A Pester Lloyd czikkének kifogásolt része igy szól:

Érdekesek voltak mindenekelőtt Polónyinak a ténybeli közlései a kompromisszum-tárgyalásokról, melyek a szélsőballal a képviselőházi elnök aegise alatt és — mint Polónyi ur természetesnek tartja — a kormány beleegyezésével folytatódtak. Midőn mi ama mozgalmas napokban, a mult hó elején, a folyamatban lévő egyezkedési kisérletekről hirt adtunk, ugyancsak siettek eme közlésünket a lehető legofficziózusabban megczáfolni. Ezzel persze a tényt meg nem történtté tenni nem lehetett, de az az impresszió mindenesetre megmaradt, hogy a *képviselőház elnöke talán a maga szakállára operált* és ugyszólván *hátulról akart kompromisszumot a kormány nyakába varrni.*"

A különben is ingerlékeny államférfiu, ma este felháborodással kelt ki a czikk tartalma ellen és a szabadelvü párt több oszlopos férfia előtt (jelen volt Tisza Kálmán is) elmondta, mikép történt a szerencsétlen kimenetelü kisérletezés és mi akadályozta meg. Azután két képviselőt, mint tanut vevén maga mellé, lakásán kereste dr. Falk Miksát, a „Pester Lloyd" felelelős szerkesztőjét. Falk a szinházban volt, tehát a szerkesztőségbe hajtatott tanuival s ott egy nyilatkozatot diktált, mely a „Pester Lloyd" mai nagy feltünést keltő czikkét rektifikálni fogja, s melyben egyszersmind a fuzió-kisérletek története lesz el mondva. A nyilatkozat fácitja az, hogy a legilletékesebb faktor által volt felkérve előleges kompromisszum-kisérletekre a javaslat lényegének fentartása mellett.

Ugron visszavonulása. *Ugron* Gábor ma a következő levelet intézte *Bartha* Miklós képviselőhöz, az Ugron-párt elnökéhez:

Kedves barátom!

Féléve már, hogy a politikai élet minden terén visszavonulni kezdettem, mivel tulnyomó részében romlott értelmiséggel és gyönge néppel a függetlenség alkotmányos harczát diadalra vinni nem lehet. Elhatározásommal nyugodtan lépek most a nyilvánosság elé, mert igazolnak az események és a pártnak, képviselővé választásod után, van módja a fenmaradásra és visszalépésem után alkalma a feloszlásra.

Sziveskedjél visszavonulásomat a körnek bejelenteni és vonzalmukért mély hálámat tolmácsolni.

Maradtam üdvözlettel

Budapest, 1898. január 5-én

régi barátod,
Ugron Gábor.

A vezérét vesztett függetlenségi párt *Bartha* Miklós elnöklete alatt ma este értekezletet tartott, amelyen az elnök bemutatta *Ugron* Gábornak a pártkörből való kilépéséről szóló levelét. A párt sajnálattal vette tudomásul a kilépést és elhatározta, hogy Ugronhoz intézendő levélben mond köszönetet és hálát eddigi működéséért és kifejezi azt a reményét, hogy amikor elérkezik az idő, Ugron Gábor hazafias kötelessége sugallatára hallgatva — ismét a tettek terére lép. Megjelentek az értekezleten *Holló* Lajos, *Várossy* Gyula, *Polónyi* Géza, *Okolicsányi* László és *Szalay* Károly képviselők és a párt kültagjai.

Ugron Gábor visszavonulása nem lepte meg pártját. Ugron már régen elkedvetlenedett eddigi sikertelen küzdelme miatt és már a szegvári választás után ki akart lépni a párt kötelékéből, akkor azonban hivei lebeszélték a szándékáról s arra kérték, hogy legalább a mostani harcz befejezéseig ne tegye ki a pártot a válságnak. Ugron akkor engedett, de most, hogy a Kossuth-párt harcza és egész akcziója kudarczot vallott, nem tudták őt visszatartani szándékától. Pártja, egyelőre legalább — továbbra is önálló párt kiván maradni és a *„Bartha Miklós vezetése alatt álló függetlenségi párt"* elnevezést veszi fel. Befolyással volt Ugron Gábor mostani visszalépésére az is, hogy a Kossuth-párt *nem akarta elfogadni a Bartha határozati javaslatát*, mely az autonomvámtarifa felállitására vonatkozott s amelynek elfogadásával a függetlenségi párt mind a két része az ő nézetök szerint sikerrel harczolhatott volna tovább. Azt hiszik különben a Bartha-pártban, hogy később sikerülni fog Ugron Gábort ismét rávenni a további politikai működésre, mihelyt arra az alkalmas idő bekövetkezik. Barthák különben azt hiszik, hogy még nagy feladat vár reájok a parlamentben és további akcziójukban a Kossuth-párt elégedetlen fiatalsága is támogatni fogja őket.

A Kossuth-párt válsága. A függetlenségi pártnak a mostani parlamenti küzdelemben szenvedett kudarcza valószinüleg hosszabb időre tehetetlenné tette a pártot. *Justh* Gyula és társai, akik a háborupárt akcióját kezdettől fogva intézték, a legnagyobb mértékben elégedetlenek a pártban mutatkozó nézeteltérések miatt s a kudarczot azoknak tulajdonitják, akik a pártot a további harcztól visszatartani iparkodtak.

— Nem lehet sikeres parlamenti küzdelmet folytatni, — mondotta munkatársunknak a harczosok egyik vezére — ha a törekvések nem egységesek és a pártban akadnak fékezők, akik megbénitják a legelszántabb akcziót is. Mindazonáltal *szó sincs arról, hogy mi a pártból kilépjünk.* Miért is lépnénk ki, *mikor mi jóval többen vagyunk, mint azok*, akik a további harczot lehetetlenné tették. Ez a dolog különben még a pártban szóba fog kerülni. *Justh* Gyula már élesen és határozottan megmondta a maga nézetét a párt egyik legutóbbi értekezletén; ennek volt a következménye a *Komjáthy* Béla lemondása is az alelnöki állásról. Ezzel *a dolog még nincs elintézve*, mert legközelebb, a mikor ujabb alkalma lesz a pártnak felvenni a küzdelmet a kormány ellen, *gondoskodni fogunk arról*, hogy a *mostani eset ne ismétlődjék. Viszont az sem igaz*, hogy mi, *vagy bármelyik is közülünk belépne* az Ugron-, illetve most már *Bartha-pártba*. Szivesen látnók a Bartha-párt tagjait velünk egy sorompóban harczolni, s ha nem egyesülnének is velünk, a további küzdelmekben egy vonalban harczolhatunk.

Munkatársunknak alkalma volt *Kossuth* Ferenczczel, a függetlenségi párt elnökével is beszélgetni. Nem tulajdonit nagyobb jelentőséget a pártban most előfordult incziidenseknek. Senki sem tagadta, hogy a pártban két árnyalat állott egymással szemben, neki mint elnöknek mindenesetre nehéz szerepe volt, azonban pártatlanul teljesitette elnöki tisztét és kivánatosnak tartja, hogy a párt a mostani vitában továbbra is részt vegyen. Ezuttal

---

eltörli, mintegy becsapván orra előtt a müvelődés kapuját — hadd legyen örökké ráutalva, a bulvár-lapokból meriteni összes tudományát!

„Bulvár-lapok?" kérdi itt az olvasó! Mi a f . . . akar ez lenni? Miféle vár az a *bulvár?* Még aki hallásból ismeri is a szót, olvasva nem ismer rája. A franczia is, az igaz, németből a maga kiejtésére gyurta, a Bollwerkből *Boulevard*-ot alakitván. De itt legalább rá lehet találni az eredet és fejlődés nyomára, hogy mint lett a várból „bulvár." A magyar olvasót, ha az ujságból ismeri meg a szót, teljes tudatlanságba meriti az iró a szó eredete és igazi jelentése iránt. Hát még, ha a párisi történetet mesélő novellista azt akarja magyaros orthographiával elmondani, hogy Armand ur a *boában* látta meg először Clairette kisasszonyt, értvén pedig a *Bois*-ban? — De minek oly ritka távoli példákat keresni? Nincs szó, melyet gyakrabban találni lapjainkban, mint az *affér*. A nyomorult sanda fattyát! Mennyit mérgelödöm rajta! Nem „aff" biz az, nem is „ér", hanem az első szótag hangzása rövid „áf", a másiké hosszu „feer", a helyesirása pedig, melyet az ily lap olvasója oly könnyen eltanulna, *affaire*. Ha meg azt felelik rá, hogy a magyarnak nem jár rá erre a szája, akkor magyarán azt vetem vissza, hogy nem igaz. A néppel, fájdalom, nem érintkeztem annyit, hogy a magyar szólást a forrásból merhettem volna. De jártam kávéházba és billardoztam. Ott pedig a legparlagibb jogász is az á la guerre-ben rámondja a golyóra a legszabatosabb ejtéssel: a faire veszem. Az igaz, hogy némelyike azt véli vele mondani: Auf Ehre veszem.

Apró Pó! Ez nem a Pó mellékfolyója, hanem csak à propos akar lenni. Ha a zsiros orthographiának hihetünk, akkor a magyar abc-nek vannak kitagadott gyermekei, akik örökre ki vannak hazulról rekesztve, egyszerüen azért, mert a magyar nyelve nem bir velük, vagy a magyar fület sértik, vagy a magyar szem ki nem állhatja. Ilyen a „*ch*", a görög „khi" hangzásával, ilyen az egész világban a honos, mint közös ismeretlen ismert *X* és az *Y*, mint magánhangzó. A divatos ösmagyar ennélfogva a világért sem irná le e szót „psychologia", hanem vagy „pszihologiát" vagy „pszikhologiát" ir. Oka az, hogy gutturalis ch-t igazi magyar nem ismer. Pedig kell-e néked, képviselőnek, még mondanom, hogy igen pompásan ejti ki a magyar, különösen a kaczkiás gyászmagyar a szélsőbaloldalon, a Hoch-ot? Nem hangzik biz az se „Hoh", se „Hokh" hanem becsületes „Hoch" gyanánt, épen, mint a tiszta magyar Ah! Azzal sem ejtenek zavarba, ha netán azt mondják, hogy a goromba ch-t, amilyen a hoch, noch, doch szókban fordul elő, még kiszoritjuk valahogy, de a finom ch, amint a nicht, mich és Dichter szókból hangzik, a magyar fül megtagadja, mert lám a nép is, amint a Schächterből saktert, ugy a Richt'Euchból Rikt ájk-ot csinál. Szép, szép. De hát ezt a szót: *Ihlet* hogyan ejti ki a magyar ember? Bizony sem Ikletnek, sem Ihlet-nek, hanem Ichletnek. Bátran irhatjuk tehát Echo, Chemia, drachma és nem lehet az szent törvény, amely azt parancsolja, hogy Ikhneumont irjunk. — De nem folytatom, mert mindez már a harmadik fejezetbe, az izlés kategoriájába vág.

Folytatom a példákat, melyekből kisül, hogy a lehetetlent próbálják meg a paszomántos idegen szók orthografusai. Egész ménest alapitottak mindenekelőtt az angol telivér szókból, irván: *Dzsentlmént, sportsmént és szelfméd ment!* Pedig a gentleman szó hangzásáról nem adunk fogalmat, csak arra csábitjuk a járatlan olvasót és irót, hogy a többes számban, mely angolul „gentlemen", zsentlmének-et irjon és mondjon! Hát még amit a Chauvin és Cousin-formával mivelnek! Azt irják *sovén* és *kuzén*, hogy se magyar, se franczia rá ne ismerjen. A cousine-ra pedig nem tudnak más alakot, mint kuzin, a mi éppenséggel nem elegendő arra, hogy az olvasó a kedves rokon nemi hovatartozósága iránt tisztába jöjjön, mert az „e" hijján bizony megint unokaöccsre és hugra érti a szót.

A legkómikusabb és a legbosszantóbb zavar pedig az, amit egy igen sokat használt

is ismételte, hogy nézete szerint a mai állapotot *nem lehet törvényenkivülinek mondani.* Apponyi is, a kormány is elismerte, hogy a 67-iki XII. törvényczikk szerint is jogilag csupán két eset lehetséges: a vámszövetség Ausztriával és az önálló vámterület. Amikor január elsejével a vámszövetség megszünt, az önálló vámterületnek alapjára kellett volna helyezkednünk, a kormánynak csupán a törvényt kellett volna végrehajtania. Ezt a kormány meg nem tette s ezért alkotmánysértést követett el. Előre tudta, hogy elsejével semmi fölfordulás nem következik be s épen az a diadala a pártnak, hogy ezt demonstrálnia sikerült. Az alkotmánysértő kormánynyal szemben azonban a párt, — ha el is intéződik a provizórium ügye — erélylyel fog harczolni tovább és ezt a harczot ujból együtt vivja majd a függetlenségi párt. *Ugron* Gábor visszavonulásáról, mint egy magánember ténykedéséről véleményt mondani nem kivánt.

A Kossuth-pártnak egy másik jelentékeny tagja a következőket mondotta tudósitónknak:

— Régi tradicziója az a függetlenségi pártnak, hogy egy-egy nagyobb harcz után szétoszlik, részben elutazik, részben pedig közömbössé válik a további fejlemények iránt. Most is ugy történt s ha vannak is duzzogók, azért abból pártválságot emlegetni tulzás. A költségvetés és az ujoncz jutalék tárgyalása ujból összehozza a pártot. A provizórium részletes tárgyalása, nemcsak az én nézetem szerint legfelebb szombatig tart.

Komjáthy Béla fentartja az alelnöki állásról történt lemondását, azonban a párt kötelékéből semmiesetre sem lép ki, amire különben oka sincs.

Czinikus fegyvertársak. A nemzeti párt köréből „illetékes oldalról“ a következő sorokat kapja a „Politikai Értesitő“:

„Az *Országos Hirlap* mai vezérczikke ugy tünteti fel a nemzeti pártnak a vám- és bankügy ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatra vonatkozó állásfoglalását, mintha a párt tagjai között lennének olyanok is, kik akként vélekednek, hogy „hiába fogott Apponyi és Horánszky pártot a kormány mellett, nem kapják meg érte a jutalmat“. Anélkül, hogy a czikk inditó oka vagy czélja felett legkisebb véleményt is mondanánk, tartozunk az igazságnak és a tényállás hüségének azzal, hogy konstatáljuk, miszerint a párt körében ily felfogás nem létezett és nem létezik, amennyiben a pártot a törvényjavaslat elfogadására csakis és kizárólag országos érdekek inditották és a párt elhatározásánál e tekintetben is teljes egyértelmüség uralkodott.“

Mi is az osztó igazságnak tartozzunk azzal a czikkel, melynek inditó oka nem lehetett más, mint az ethikai szempont, az egyedüli helyes fény, amelynek világánál itélhető meg az Apponyi és Horánszky állásfoglalása. Ami pedig az „illetékes forrás“ ama megjegyzését illeti, hogy nem keresi czikkünk indokait és czéljait, ez csak a túlfinomitott elme csapongó képzeletének virága lehet. Indokok? Czélok? Vajjon miféle titokzatos indokok és czélok lehetnek egy czikkben, mely a nemzeti párt állásfoglalását *ugyanazzal a megokolással* értelmezi, mint amaz „illetékes forrás“?

ORSZÁGGYÜLÉS.

Induljunk el az egyszer a vajda vezetése alatt. (A pártja nem akart vele menni és kátyuba is került. Tanuljunk hát az ő károkon.)

Azt mondta ma Eötvös Károly:

— A pénzügyminiszter ur három minőségben mutatta be magát. Beszéde végén bölcs tanitó akart lenni; beszéde közepén históriairó; közben pedig itt is, ott is pénzügyminiszter volt . . .

Mivel azonban sokáig nem tanácsos a vajda vezérletében megbizni, tovább ne is menjünk vele. Mert ő a nagyon jó utról nyomban letért egy anekdota kedvéért. Természetesen az anekdota is jó és azonfelül még tanulságos is. Érdemes róla megemlékezni. Azt mondta ugyanis Eötvös Károly, hogy a miniszter bölcs tanitónak nem elég bölcs, históriairónak nem elég pártatlan, de legrosszabb — pénzügyminiszternek. Ugy-e, ezt jól kihegyezte a vajda? S lám, mégis nagyon tanulságos. Mert ha Lukács László a három minőségben pénzügyminiszternek a legrosszabb, akkor igazán elsőrangu tanitó és kitünő história-iró lehet. Vagy talán merné valaki tagadni, hogy az országnak kevés miniszter használt még annyit, mint ez a szürke kis ember, ahogy Hegedüs Sándor elnevezte?

Nem. Az anekdota után még Eötvös sem tagadta, hogy Lukács László a legjobb pénzügyminiszter. Aki pedig azt a nagy beszédet meghallgatta, amelylyel a pénzügyminiszter ma az összes kiegyezési tárgyalások képét megrajzolva, a pártok összetartását ajánlotta: az el fogja ismerni, hogy tisztábban históriát irni és bölcsebben tanitani szintén nem lehet. A hároméves kiegyezési háboru minden fázisa, oka, nehézsége és titka kidomborodott ebben a tiszta históriai képben. Amivel minden akadémikus vastag köteteket töltött volna meg, azt az egész nagy anyagot néhány ezer szóban és alig egy óra alatt csoportositotta a pénzügyminiszter. És mégis teljesebb volt minden akadémiai kiadványnál és világosabb minden monográfiánál. A tanitás pedig, amelyet e tömör históriához füzött, még azzal sem gyanusitható, hogy hangulatkeltés okáért született. Mert hiszen a miniszter most intette a parlamenti pártokat hazafias összetartásra, amikor a második provizórium már nem függ a kalendáriumtól, mert január elseje már épen olyan mult, mint akár a szatmári béke. Egy dátum és semmi egyéb.

A pénzügyminiszter beszéde épen azért hatott olyan erősen, hogy a vajda ezuttal még az ő nagy elmésségével sem ronthatta le. Ugy dobálta rá az elmésségeket, hogy kövek legyenek és ugy hullottak a lába elé, hogy rózsák voltak. Lágyan, illatozva simultak a pénzügyminiszter virágtalan beszédéhez és még teljesebbé tették szépségét.

. . . Egyébként a mai ülés megrekedt a részletes tárgyalás során az első szakasznál. Mert a pénzügyminiszter és a vajdán kivül hosszan beszélt Kossuth Ferencz és Okolicsányi László is. Az ülés végén pedig a miniszterelnök is felelt Kossuth Ferenczne k három (épen a provizóriummal kapcsolatos) interpellácziójára. Ez a felelet azonban rövid volt, mert hiszen csak az ismert faktumokra kellett Bánffynak hivatkoznia. És Kossuth sem kifogásolhatott rajta egyebet, csak azt a kis szépséghibát, hogy a miniszterelnök a választ nem harmincz napon belül adta meg. Ami azonban a tisztelt házat nem gátolta, hogy a választ jó lélekkel tudomásul vegye.

Aztán a képviselők széledni kezdtek. De még sokáig vesztegeltek a folyosón, ahova nagy szomoruság huzódott a mai nappal. A folyosónak gyásza van. Önök azt kérdik, hogy a folyosónak? Hogy lehet a folyosónak olyan gyásza, mely nem a parlamenté is egyszersmind? Pedig ugy van. A folyosó nem ragaszkodik ugy a formaságokhoz, mint a parlament s ha ez nem ismeri meg a fiait, mihelyt elvesztették a mandátumukat, a folyosó megőrzi a maga anyai szeretetét és vár. Ah, a fenséges nép kedve olyan változékony és a folyosó olyan konzervativ! A fenséges nép elejthette Ugron Gábort, de a folyosó visszavárta a rabonbánt. A helyét nyitva tartotta, a nevét emlegette, az óhajait és a sóhajait messziről is meghallotta, a távollétét megsiratta; de mindig várt és reménykedett. Mint az édes anya a fia után, ha a Ház ura ki is tagadta már, sürün sóhajtotta:

— Vissza várlak!

Ah! Hiába fognak kerületek megüresedni, a rabonbán nem jön többé a parlamentbe. Szürke papiron, lilaszin betükkel megirta Bartha Miklósnak, hogy teljesen visszavonul a politikától. Jelentse be a pártnak, hogy az Ugron-pártból immár ő is kilép: — Ugron Gábor...

A képviselőház ülése.

A tisztelt Házban ma ismét olyan nagy volt a sötétség, hogy a villamos ivlámpákhoz kellett fordulni. A folyosókon is felgyujtották a gázlángokat, mikor a képviselők gyülekezni kezdtek. Nagyon lassan gyülekeztek, mert azt hitték, hogy a tárgyalás gyors tempóban fog menni s valószinüleg be is fejeződik ma. De nem ugy volt. Az ülésben váratlanul felszólalt Lukács László pénzügyminiszter is, akinak nagy beszéde uj tápot adott a vitának. A miniszter beszéde volt a mai ülés szenzácziója.

Az ülést Szilágyi Dezső jóval tiz óra után nyitotta meg s minthogy bejelentése nem volt, a Ház nyomban áttérhetett a második provizórium részletes tárgyalásának folytatására. Az első szakaszon, amelyet már tegnap kezdtek tárgyalni, ma sem haladtak tul.

A második provizórium.

Kossuth Ferencz azzal kezdi beszédét, hogy ő tegnapi nyilatkozatában pártja leszerelését tisztán az általános vitára értette, annál is inkább, mert szeretne az egyes szakaszokon módositást tenni, még pedig az Apponyi fejtegetéseinek szellemében; de minek nyujtaná be a módositását, hiszen a többség találna magyarázatot annak visszautasitására, e visszautasitás pedig megsértené a törvényt s a leszavazás meghazudtolná a törvénynek azt a magyarázatát, a melyet Apponyi adott s amelyet a kormánypárt hallgatólag elfogadott. Csakis stiláris módositásokat ad be tehát; egyet az első szakasz végéhez, kihagyandónak óhajtván abból az *eddig még* szavakat, a másodikat, mely szerint az 1. szakasz 2. pontjában foglalt, a vámszövetség állapotára vonatkozó idézetek hagyassanak ki s az idézni kivánt törvények rendelkezései egész tartalmukban fölveendők a szövegbe. Van még egy harmadik módositása is, a mely a miniszterelnök tegnapi módositásának változtatását jelenti. Végezetül még szóvá teszi a miniszterelnök tegnapi kijelen-

---

sőt nélkülözhetlenné vált idegen szó helyesirásán idézett elő az uj modor consequens *inkonzekvenciája.* Ez a szó a drámák első estéjét jelentő *Première.* Amit ezzel üznek, valóságos erőszaktétel s bővebb ismertetést érdemel, mert ezzel *második* tételemet világitom meg, mely abban áll, hogy az idegen szólások pőrére vetkeztetése magukat az ujságirókat is a tudatlanság színében tünteti fel a müvelt közönség előtt.

A Première hangzása iránt a leányiskola 14 éves növendéke is tisztában van. Talán a magyar szini-referens is tudja, hogy hangzik a szó. De leirni már nem birja ugy, hogy az olvasó is helyes értelemben vegye és helyesen ejtse a szót. Az egyik igy irja: Premier, remélvén, hogy a magyar közönség magyarosan ki fogja ejteni a végén álló r betüt. Az ám! Ejti, de elejti épen a müveltje, mert tudja, hogy franczia szólás szerint ez a betü, ha nem következik utána magánhangzó, örökös némaságra van itélve. Lesz tehát a nönemü szóból himnemü, a *premiére*-ből (mely alatt première représentation értendő) *premier*, ami jelenthet miniszterelnököt, jelenthet első szabósegédet, jelenthet vezérczikket,*) csak első előadást nem jelenthet.

*) Ad vocem „Vezérczikk“. A ficzam főorganuma mindig czikkelyt ir, amire magyarosság szempontjából analógiát nem tudok, legfeljebb a pikkelyt. Véleményem szerint a czikkely a német Zwickel-ből ered. De ha a magyar kiejtette belőle a w-betüt, volt és van joga az „el“-t is elejteni.

téseit. Az a kifejezés, hogy „a szélsőbal vivmányait a korona ellenére akarja kivivni . . .", nem érthető másképp, minthogy báró Bánffy fölteszi a koronáról, hogy a nemzet hasznára szolgáló vivmányokat kész megakadályozni. „Nem helyes a koronától vivmányokat követelni", mondja Bánffy. Hogyan? Hát az egyházpolitikában lehetett? A czitált kifejezésért, ha tehetné, rendreutasitaná Bánffyt. A világosság, az ész és a logika nevében kéri módositványának elfogadását.

A kiegyezés története.

Lukács László pénzügyminiszter nem akarta meghosszabbitani az általános vitát. Ezért nem beszélt idáig. Most mégis válaszolni akar az általános vita rendén ellene intézett támadásokra; kijelenteni, hogy *mindazt föntartja, amit a pénzügyi bizottságban mondott.* A vámszövetség és önálló vámterület hasznossági kérdésével most nem foglalkozik, csak gróf Apponyinak arra a megjegyzésére válaszol, hogy a pénzügyi bizottságban sem kellett volna erről nyilatkozni. Válasza az, hogy végre már tisztázni kellett a közgazdasági fölfogásokat, amelyekből politikai jelszavakat gyártottak. Ez az ő részéről kötelességteljesités volt, tagadja, hogy ő e nyilatkozatával kárt tett volna az országnak, mert már 1896. szeptember 3-án bejelentette, hogy a kiegyezés körébe tartozó összes ügyekben megtörtént az osztrák kormánynyal a megegyezés, annyira, hogy a törvényjavaslatok, a király előleges szentesitésével ellátva, benyujtásra készen állanak. Ezeken tehát semmi nyilatkozat nem változtat. Azután nem lehet föltenni az osztrák kormányról, hogy nem ismerné a magyar közgazdasági viszonyokat. Tagadja, hogy a kormány alkotmánysértést követett volna el, mert hisz a mostani javaslat természetes kifolyása a 67-es törvénynek.

A miniszter ezután igy folytatja: De engedje meg a tisztelt Ház, hogy egészen a történtek, a tények világánál nézzük meg a kiegyezési tárgyalások lefolyását és vizsgáljuk, vajjon csakugyan áll-e az, hogy a kormány e tekintetben valamely mulasztást követett el?

A jelen kabinet 1895. január havában alkottatott meg és első feladata volt azonnal hozzáfogni a kiegyezési kérdések tanulmányozásához és előkészitéséhez. Ez nem egészen félévi időt vett igénybe, ugy, hogy 1895. január 15-én a két kormány meghatalmazottjai már megkezdték a tárgyalásokat és ezek a tárgyalások junius 22-kéig folytak, vagyis azon napig, amikor a Windischgrätz-kabinet beadta lemondását, mert mellékesen jegyzem meg, ami különben a t. képviselő urak előtt ismeretes, hogy mi a kiegyezési kérdésben már a negyedik ausztriai kabinettel tárgyalunk. A Windischgrätz-kabinet junius 22-ikén lemondván, annak helyét a Kielmansegg-kabinet foglalta el, amely azonban csak ügyvivő miniszteriumnak, átmeneti kormánynak tekintvén magát, kijelentette, hogy nem kiván olyan megállapodásokban résztvenni, amelyek utódjának kezét netalán megköthetnék és igy az idő, amig a Kielmansegg-kabinet állott az ügyek élén, a kiegyezési tárgyalásokra nézve szünetet jelent, ugy, hogy azok csak 1895. október 2-án voltak ujból felvehetők, amikor a Badeni-kormány kineveztetett. 1895. október 19-én, tehát már a kormány kinevezésének havában, a Badeni-kormány pénzügyminisztere megjelent itt Budapesten és meginditotta velem a szóbeli megbeszéléseket, amely megbeszélések eredménye volt két jegyzék, amelyeket én 1895. november havában intéztem az osztrák pénzügyminiszterhez, amelyben már kimeritően reassumálva voltak a kiegyezés összes kérdései, ugy hogy ez a két jegyzék képezte tulajdonképeni alapját az egész kiegyezési tárgyalásnak. Erre a két jegyzékre deczember 29-én kaptam meg az ausztriai kormánytól a választ és miután igy a tárgyalások kerete fixirozva volt, a megindul k rögtön a szóbeli és irásbeli tárgyalások, részint Bécsben, részint itten és eltartottak 1896. telén és tavaszán és nyarán keresztül egész őszig, amikor ezek befejezettnek voltak tekinthetők, ugy, hogy 1896. szeptember 3-án — mint már az imént is volt szerencsém jelezni — abban a helyzetben voltam, hogy hivatalosan bejelentettem a Háznak, hogy a kiegyezés minden kérdésére nézve, a kvótakérdés kivételével, a megállapodás a két kormány között létrejött.

A bank-kérdésben már akkor jeleztem, hogy a megállapodás csakis a kormányok között van meg, mert még az osztrák-magyar bankkal 1896. szeptember havában nem volt meg a megállapodás. Az osztrák-magyar bankkal a targyalások 1896. február 2-án kezdődtek meg, amidőn mindkét pénzügyminiszter azonos jegyzékeket intézett a bankhoz és ezekben a jegyzékekben fixirozta követelését, kivánalmait a bank jövő alakulását illetőleg. Miután azonban a nézetek nagyon eltértek a bank és a két kormány között, ezek a tárgyalások igen nagy nehézségekbe ütköztek, sőt 1896. augusztus havában *egy időre* félbe is szakadtak és csak 1896. szeptember 8-dikán vétetett fel ujból a tágyalások fonala a bankkal. Azonban sikerült végre mégis 1897. év elejéig a bankkal is tisztába jönni, ugy, hogy 1897. márczius 5-én a vám- és kereskedelmi szerződésre, a fogyasztási adókra, azután a bélyeg- és jogilletékekre, a valutára és bankügyre vonatkozó összes megállapodások törvényjavaslatok alakjába öntve, ő Felségéhez fölterjesztettek azon kéréssel, hogy azoknak a törvényhozás elé leendő fölterjesztése iránt a legfelsőbb engedélyt megadni méltóztassék.

Azonban, daczára annak, hogy készen voltunk már márciusban az összes kiegyezési kérdésekkel, a törvényjavaslatok nem voltak beterjeszthetők azért, mert a kvóta-kérdésben nem volt megállapodás és mert az ausztriai kormány a junctim elvét állitotta fel, amelyet nekünk egyrészt nem volt hatalmunkban megakadályozni, de másrészt taktikailag sem látszott Magyarország szempontjából indokoltnak megakadályozni. A kvótakérdését illetőleg méltóztatnak tudni, hogy 1896. február 24-én küldetett ki az első kvóta-bizottság és a kormány ennek a bizottságnak rögtön rendelkezésére bocsátotta az összes adatokat, amelyek a kvóta megállapitására szükségesek. A kvóta-tárgyalások azután megkezdettek, de olyan hosszasan tartottak, hogy csak 1897. május 5-én tartotta meg a kvóta-bizottság utolsó ülését, amely ülésben a tárgyalások sikertelensége konstatáltatott. Ekkor a kvóta-kérdés abba a stádiumba jutott, hogy most már a két kormánynak kellett volna egymással érintkeznie, hogy egységes substrutumot állitsanak elő, amely fölött a két törvényhozás határozhasson. Azonban ez lehetetlenné vált azért, mert még ezt megelőzőleg 1897. április 6-án kibocsáttatott Ausztriában az ismeretes nyelvrendelet s olyan állapotok álltak be az ottani parlamentben, melyek következtében az ottani kormány kénytelen volt velünk a kvóta-kérdésben tárgyalásokat folytatni és egyáltalában semmiféle kilátás nem volt arra, hogy ha meg is állapodhatnánk, oly kvótában állapodhassunk meg, mely az osztrák kivánalmaknak is megfelel, s itt is elfogadható legyen. S igy, bár 1897. márciusban minden törvényjavaslat, a kvótát kivéve, készen volt: még sem terjeszthettük azokat a Ház elé, részint a junktim, részint az ausztriai parlamenti obstrukczió miatt. Egyébiránt a mult nyáron hiába is terjesztettük volna be, mert hisz 1897. május 25-én itt is megindult a nagy harcz a 16. §. ellen, s aztán annak félbeszakitásával a czukorprémium-javaslat ellen s tartott augusztus 2-áig. Augusztus 11-én végre a kimerült képviselőház elnapoltatott és csak szeptember 25-én jött ujra össze. Ettől fogva az év végéig oly kevés idő állt rendelkezésre, hogy ha meg is lett volna a megállapodás a kvóta kérdésében is: senki sem hiheti, hogy e rövid három hó elég lett volna, hogy e törvényjavaslatok itt letárgyaltassanak és január 1-én életbeléptettessenek. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Ezért a kormány, az osztrák kormánynyal egyetértve, beterjesztette az első javaslatot a provizórium tárgyában, amely itt minden nehézség nélkül elfogadtatott. Midőn azonban láttuk, hogy az osztrák parlamenti viszonyok azt sem engedik, hogy ez a javaslat tárgyaltassék: kötelességünk volt beterjeszteni a második, jelenlegi provizórium-javaslatot, mely már nem az Ausztriával való egyezség eredménye, hanem az 1867: XII. törvényczikk 68. §-án alapuló önálló intézkedés. (Mozgás a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk!) Beterjeszthettük ezt annál is inkább, mert midőn az első provizórium, mely sokkal kevesebbet foglalt magában, egy délelőtti tárgyaláson elfogadtatott, fel kellett tételeznünk, hogy a még hátralevő három hét alatt e provizórium is el fog fogadtatni. (Helyeslés a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.) mely az országra nézve az önálló rendelkezés szempontjából sokkal messzebbmenő intézkedéseket foglal magában; annál inkább remélhettük ezt, mert hisz senki, még a legmeszebbmenő követeléseket felállitó Kossuth Ferencz képviselő ur sem tagadta, hogy valamelyes átmeneti intézkedésre, minden körülmények között szükség van.

Áttér ezután arra, hogy mit állitott egyik előző beszédében, amit ráczitálni akartak. Ezt mondta: A kormány magasabb szempontokból és az ország érdekeinek figyelembe vételével első sorban és ha lehetséges, vagy a kedvező feltételek mellett keresztülvihető, a közös vámterületet akarja fentartani, ha azonban az ország érdekei ekként meg nem védhetők, akkor igenis rá kell térni az önálló vámterület álláspontjára. Arra a kérdésre, vajjon készült-e az önálló vámterület felállitására a kormány, a miniszter azt feleli, hogy csak arra kell készülnie, aminek megvalósitását akarja és előnyösebbnek tartja.

— Mind a kettőre kell készülni — kiáltott egy hang balról.

A pénzügyminiszter kijelenti még, hogy Kossuth módositásait nem fogadja el. Végül megjegyzi, hogy a monarkia mai helyzetében nem helyes a pártok közti ellentétet kihegyezni s nem vagyunk abban a helyzetben, mint az erős, népes nemzetek és szellemi erőnket nem szabad meddő vitára elfecsérelni. Magunkra vagyunk utalva és azért olyan fegyvert, amely a parlamenti élet lényegével ellenkezik, használni nem szabad.

Gróf **Apponyi Albert**: Erőszakos választások!

Több hang: Egri mandátum!

Lukács miniszter: Egy kéréssel zárja be beszédét: Ne használják azokat a fegyvereket, amelyek nemcsak azoknak okoznak sebet, akik ellen használják, hanem azokat is megsebzi, akik használják és soha nem gyógyuló sebet ejt azokon az érdekeken, amelyeket egyforma hazafisággal és egyforma buzgósággal akarunk megvédeni. (Éljenzés a jobboldalon.)

Polónyi Géza szavait magyarázza akként, hogy ő nem mutatkozott a vámháboru hivének, de épp oly helytelennek tartja, ha minden erőlködés nélkül lerakjuk a fegyvert.

A vita folytatása.

Eötvös Károly: A pénzügyminiszter előhb mint bölcs tanitómester mutatta magát, mi arra intett, hogy tartózkodjunk a meddő vitától; nem bánja, de csak azzal a kölcsönösséggel és viszonossággal, amit a pénzügyminiszter Ausztriával szemben sohasem érvényesitett. (Derültség.) Majd mint historikus állott elő a pénzügyminiszter. Erre csak az a megjegyzése, hogy a pénzügyminiszter ur, ugy látszik, rossz historikus, de még rosszabb pénzügyminiszter. (Zajos derültség.) Azt mondja a pénzügyminiszter ur, hogy „amint méltóztatik észrevenni, nem vettem részt az általános vitában." No hát, a személye iránt való minden tisztelettel kijelentem, hogy nem méltóztattunk észrevenni hallgatását. (Derültség.)

Amit a pénzügyminiszter a pártok összetartásáról mondott, arra az a megjegyzése, hogy inkább szünjék meg ez a temetőbe való összetartás, amely az ország érdekével szemben áll és lépjen helyébe az élet, a zaj, a birálat. Egész kalendáriumot sorolt fel a pénzügyminiszter és mikor eljutott a mai napig, akkor azzal fejezte be beszédét, amire az egyszerü kis leány mentegetőzik a népdalban, hogy:

Nem vagyok én oka semminek. (Derültség.)

Hát ki az oka? Ki az ő anyja, aki e népdal szerint minden bajnak oka? Szóló és elvbarátai elvállalják a felelősséget a nemzet előtt akcziójukért, de a kormány mulasztásai ezért semmivel sem menthetők. Azt elismerte a pénzügyminiszter, hogy önálló jegybanknak kellene lennie. És ámbár nincs igaza abban, hogy csak akkor lehet önálló jegybankunk, ha önálló vámterületünk is van, — mégis azt kérdi, jutott-e valaha eszébe a miniszternek és a kormánynak, hogy a nemzet

ezen jogát érvényesitse. A pénzügyminiszter mai felszólalása nem világositotta meg a helyzetet, csak arra szolgál bizonyitékul, hogy a kormány hihetetlen könnyelmüséggel jár el. Például a pénzügyminiszter azt mondja, hogy ő csak arra készül, amit jónak lát. Bocsánatot kérek, de amely kormány a háborut jónak látja, azt fel kellene akasztani, azért mégis minden kormány készen áll a háborura. (Derültség.)

Reflektál végül a miniszterelnök tegnapi beszédére és kijelenti, hogy a szakaszt nem fogadja el.

Öt perez szünet után Okolicsányi László beszélt a szakasz ellen s aztán a vita folytatását a holnapi ünnep miatt péntekre halasztották.

A miniszterelnök válasza.

Az ülés végén báró **Bánffy** Dezső miniszterelnök válaszolt Kossuth Ferenczne k három, a provizóriummal kapcsolatos interpellációjára. Egyszerüen csak arra hivatkozott, hogy a tények már megadták helyette a választ. (Általános helyeslés.)

Kossuth Ferencz azt kifogásolja, hogy a miniszterelnök nem válaszolt a harmincz napon belül.

— Hát tudomásul veszi a választ? — kérdezték tőle.

— Nem veszem, felelte Kossuth.

A szabadelvü párt és a nemzeti párt tudomásul vették.

KÜLFÖLD.

A nyelvrendelet visszavonása.

Bécs nemsokára csöndes lesz és nyugodt, s talán sokkal hamarabb, mint gondoltuk, ismét megkezdheti a parlament is a müködését. Történik pedig ez a hirtelen és nálunk is örvendetes változás *egyenesen ő felsége a király akaratából és rendeletéből*, akinek a kivánságára báró Gautsch miniszterelnök legközelebb, még a jövő hét elején *visszavonja a birhedt nyelvrendeletet*, minden háboruságnak, veszedelemnek obstrukciónak és lázongásnak okozóját.

A váratlan és meglepő fordulatról ma bécsi tudósitónk a következőket jelenti telefonon:

Mindinkább világossá lesz, hogy a *Gautsch*-minisztérium a németek számára nagyon *messzemenő engedményeket hajlandó megadni*. Habár báró Gautschnak a német ellenzék vezérférfiaival folytatott tárgyalásairól sem semmit se tettek közzé a lapokban, mégis a legnagyobb bizonyossággal mondhatom, hogy német képviselők közt nagy megelégedést keltettek azon engedmények, melyeket a kormány nekik tett.

Bizonyosra vehető, hogy a jövő hót elején a nyelvrendeleteket visszavonják és különösen kiemelendő, hogy ez a visszavonás, valamint az engedmények megadása magának *ő felségének egyenes óhajtására történik*.

Nagy részben köszönhető a dolgok ilyetén fordulata báró *Welsersheimb* honvédelmi miniszter állásfoglalásának is, aki már Badeni kabinetjében is a leghevesebben ellenezte a nyelvrendeleteket.

Aggodalmat most már csak az okoz, hogy miképen fognak a német-radikálisok viselkedni. Attól tartanak ugyanis kormánykörökben, hogy Wolf és társai a tartománygyülésen ujabban is viharos jeleneteket fognak előidézni.

Biztos forrásból eredő értesüléseim alapján még kiemelem, hogy az engedmények sokkal messzebbmenők, mint amelyeket Badeni még akkor helyezett kilátásba, mikor még nem fajultak el annyira a parlamenti állapotok.

Mindezek a hirek rendkivül kedvező képét adják a helyzetnek és bár a rendkivüliségek hazájában az ily gyors és mélyrehatú változás nincs kizárva, a németek körében nem valami nagy optimizmussal fogadják azokat.

A németek és a Dreyfus-ügy.

Az a fordulat, melyet *Scheurer-Kestner* franczia szenátornak föllépése hozott az Ördögszigeten sinylődő *Dreyfus* exkapitány ügyébe, most megszólaltatja a németeket is. Eddig is hangsulyozták ugyan, hogy a németeknek semmi közük a nagy port felvert hazaáruláshoz, de most annál nyomatékosabban hirdetik, hogy az elitélt kapitány, ha ugyan kémkedett, ezt nem Németország érdekében tette.

Ennek a véleménynek ad kifejezést a *Köln. Ztg.*, irván a következőket: Ugy látszik, hogy az Esterházy-pör tárgyalásában mindazt elkerülik, ami fölvilágositást nyujthatna arra nézve, mily mértékben bünös Dreyfus a kémkedésben. Ahoz a tényhez, hogy res judicata forog fönn, szigoruan kell ragaszkodni. Ezzel szemben czélszerü a legbehatóbb és megbizhatóbb vizsgálódások alapján megállapitani, hogy *ha Dreyfus egyáltalában bünös a kémkedesben, ez sem a német kormánynyal, sem a német tisztekkel, tehát a német katonai meghatalmazottakkal, vagy a párisi német nagykövetséggel sem áll összefüggésben.* Ha Dreyfus kémkedett, ezt csakis valamely más hatalom érdekében tehette. A franczia kormánynak talán érdekében áll, hogy az ügyet sürü fátyolba burkolja. A mi részünkről azonban semmi sem állja utját annak, hogy a tárgyalást a legtisztábban megvilágitva nyilvánosságra hozzuk, mert sohasem fog bebizonyulni, hogy Dreyfus eljárása és valamely német közeg között összefüggés volna. A német kormány annak idején eloszlatta a német nagykövetség utján a franczia kormánynak a tényállás fölött való kételyét. Mi megelégszünk ma — teszi hozzá a lap — e tény konstatálásával.

Feltünő, hogy a franczia kormány óvatosan kerüli a kérdés szellőztetését és bizonyitgatását. Erre vonatkozólag a *Voss. Ztg.* ir érdekes dolgokat. E lap szerint gróf *Münster* némel nagykövet a franczia kormánynak kijelentette, hogy, bár állásánál fogva exterritorialitást élvez, hajlandó a biróság előtt megjelenni és eskü alatt kijelenteni, hogy Dreyfussal soha német hivatalnak vagy személyiségnek dolga nem volt. A franczia kormány azonban gróf Münster ez ajánlatát nem fogadta el, mert attól félt, hogy emiatt a nagykövetet bántalmazni fogják.

Lehet, hogy a *Voss. Ztg.* eme hire csak figyelmeztetés akar lenni a német kormány részéről a végből, hogy a franczia kormány a Dreyfus-ügy körüli mulasztásait helyrehozza. Ezzel egyszersmind utját akarják vágni annak a hajszának, amelyet ez ügyben német részről inditottak.

A Dreyfus ügyéből fejlődött *Esterházy*-eset nemsokára véget ér. *Párisból* ugyanis azt táviratozzák, hogy *Saussier* tábornok kinevezte a biróságot, amely az *Esterházy*-esetben itéletet fog mondani. A biróság elnöke Lixex tábornok, a biróságnak van még hat tagja, két ezredes, két alezredes és két őrnagy.

Gróf *Esterházy* hétfőn délelőtt fog megjelenni a biróság előtt. Eddig a következő tanuk vannak a tárgyalásra megidézve: Matthieu *Dreyfus*, az elitélt kapitány fivére, *Piquard* ezredes és 17 vezérkari tiszt, továbbá meg van idézve három irásszakértő, akik a bordereau felett foguak véleményt mondani. Gróf Esterházy lapjai *teljes biztosra veszik*, *hogy a grófot felmentik* és már készülődnek az akcióra, amelyet a gróf „rágalmazói" ellen fognak inditani. E lapok azt is követelik, hogy semmiféle uj bizonyitékot ne hozhassanak fel.

Ki tudja, mint fog végződni a szerencsétlen *Dreyfusnak* világra szóló esete. Ott fog-e elpusztulni a kapitány számkivetésének helyén, vagy visszanyeri-e még valaha szabadságát és becsületét, melytől megfosztották. Sokan hisznek ártatlanságában és meg vannak győződve arról, hogy ártatlanul szenved. S akik azt hiszik, azoknak élén ott van *Schourer-Kestner*, aki megbolygatta az egész ügyet.

Ő nem nyugszik bele a dolgokba ugy, amint történtek. A *Temps* mai száma is egy levelét közli, melyben kikel az ellen, hogy rövid távozása alatt is már sok helyről azt hiresztelik, mintha ő már lankadna eddigi buzgóságában, melyet a Dreyfuss-ügy felderitése végett kifejtett. Az igazság győzelme — ugymond — nem függ az emberek kénye-kedvétől és a jog soha el nem évülhet. Az elnyomottak védelmében nincs ő egyedül, mert nagyon számosan vannak, akik az igaz ügynek épugy segitségére vannak, mint ő.

Vele együtt küzd Dreyfus érdekében *Zola* Emil is, aki a brüsszeli diákokhoz üdvözlő iratot intézett azért, hogy Dreyfus mellett foglaltak állást. Az egész müvelt világot felszólitja, hogy segitségét ne tagadja meg, mikor arról van szó, hogy *az igazságszolgáltatás eme nagy tévedését jóvátegye* és végül kifejezi rendületlen hitét *Dreyfus ártatlanságában.*

TÁVIRATOK.

Battenberg Sándor hamvai.

Bécs, január 5. A „Neue Freie Presse" értesülése szerint *Battenberg Lajos* herczeg a ki rövid tartózkodásra Darmstadtba utazott, betegsége miatt akadályozva van abban, hogy Szófiába utazzék, a hol január 15-én fogják Sándor fejedelem hamvait egy uj mausoleumba áthelyezni, a mely gyászszertartáshoz pedig ugy a herczeg, mint neje kilátásba helyezte megjelenését. Battenberg Ferencz József szintén akadályozva van, hogy ez alkalomra Bulgáriába utazzék. A nem bolgár meghivottak, a hesszeni dragonyos ezred tisztikara, amely ezred a fejedelem nevét viselte, de még Sándor fejedelem özvegye, *Hartenau* grófné is lemondtak. Ugy hirlik, hogy Lajos hesszeni nagyherczeg képviseletében le fog valaki menni Szófiába január 15-ére, amely napot a fejedelem nemzeti ünneppé akarja emelni.

A kis Bulgária és a nagy politika.

Bécs, január 5. Szófiából érkező hirek szerint a viszony Ausztria-Magyarország és Bulgária között ujabb időben kedvezőbbé vált. Ferdinánd fejedelem, aki annak idején tudvalevőleg ellene volt, hogy báró *Henning* osztrák-magyar ügyvivő Szófiában maradjon, rendkivül kitüntető formában fogadta a legközelebb mult napokban báró Henninget. Az emigransok ügyében pedig, ugy látszik, valami megegyezésféle jött létre Bulgária és Oroszország között. Oroszország, mely Bulgária számára nem akarta a berátokat megadni, ellenállásával felhagyott és viszont Bulgária arra kötelezte magát, hogy az emigránsokat ismét szolgálatába fogadja.

Lueger nem kap kölcsönt.

Brüsszel, január 5. Az idevaló bankintézetek nagyrésze *Lueger* bécsi polgármestertől ajánlatot kapott a gázkölcsön ügyében, de az ajánlatot egy bank sem fogadta el.

Német-kinai egyezmény.

Berlin, január 5. A „Reichsanzeiger" irja: Pekingből kelt távirat szerint Kiao-Csao átengedésére vonatkozólag a német és kinai kormányok között megegyezés jött létre, amely lényegében a következőket tartalmazza:

Az egyezmény czélja, hogy a német kormánynak az a jogos kivánsága teljesülhessen, hogy, mint más hatalmaknak, kereskedelmének és hajózásának támasz-pontja legyen a kinai vizeken. Az átengedés bérleti szerződés alakjában hosszabb időre történt. A német kormánynak jogában áll az átengedett terület határán belül a szükséges épületeket felállitani, telepeket berendezni és ezek védelmére a szükséges intézkedéseket megtenni. Az átengedett terület a Kiao-Csao-öböl egész vizmedenczéjéből az árterület határáig, továbbá az öböl déli és északi bejáratánál fekvő nagyobb földnyelvekből, ezeknek a magaslatok által alkotott természetes határáig, valamint az öblön kivül és előtte fekvő szigetekből áll. Az átengedett terület több négyzetmértföld és határát az öböl körül vont nagyobb zóna képezi, amelyen belül a kinaiak a németek jóváhagyása nélkül intézkedéseket nem tehetnek és rendeleteket nem bocsáthatnak ki. Különösen a németek részéről szükségesnek tartott visszabályozások elé nem szabad akadályokat gördíteni. Oly konfliktusok elkerülése czéljából, ame-

lyek az egyetértést a két állam között megzavarhatnák, a kinai kormány a bérlet idejére az átengedett területen az őt megillető fenhatósági jogokat átengedte a német kormánynak. A bérlet ideje és a bérleti összeg a nagyon rövid táviratban, amely a szerződést jelenti, nincs megjelölve. Ha akármily okból is a Kiao-Csao öböl a német kormány céljainak meg nem felelőnek bizonyulna, akkor a kinai kormány, miután erre nézve a német kormánynyal megegyezésre jutott, a tengerpartnak egy másik, a németek céljainak jobban megfelelő területet enged át. A kinai kormány ez esetben a németek részéről Kiao-Csao területen felállított épületeket és területeket átveszi és az ezekre forditott kiadásokat fedezi.

Port-Said, január 5. Henrik herczeget megérkezésekor a német követ üdvözölte. Ez alkalommal nagy tömeg gyülekezett a kikötőbe. A „Gefion" czirkáló hajó ma este, a „Deutschland" czirkáló pedig holnap folytatja utját.

Tausch redivivus.

Berlin, január 5. *Tausch*, akinek neve a Tausch-Lützow perből bizonyára még mindenkinek emlékezetében van, most a rendőrfőnökség fegyelmi tanácsa előtt ugyanabból az ügyből kifolyólag felel hivatali kötelességek elmulasztása miatt. Már egyszer ugyanitt felelősségre vonták és akkor felmentették. A nyilvánosság kizárásával megtartott végtárgyalás után a bíróság két óráig tanácskozott, Az itélet meglehetős enyhén ütött ki, amennyiben a vádlottat egy másodrangu hivatalba való *áthelyezésre itélték.*

A székely vasut folytatása.

Bukarest, január 5. A Magyarországot és Romániát összekötő vasuti vonal épitése a befejezéshez közeledik s a szerződésileg megállapitott időre teljesen készen is lesz. A romániai területen levő Pitesti-Argesi vasut már csaknem készen is áll, még csupán kisebb épitkezések vannak hátra. Mihelyt ezek elkészültek, az emlitett vasut átadható lesz a forgalomnak.

Az Ethnike Hetaire.

Athén, január 5. Tekintettel az Ethnike Hetaire üzelmeire, a hadügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amelyben megtiltja a hadsereg tisztjeinek, hogy bármely titkos társulatnak tagjai legyenek.

HIREK.

Bismarck herczeg.

Bismarck herczeg teljes világéletében nem szerette az ujságirókat. Ennek az elfogultságának akárhányszor kifejezést is adott, legtöbbször a legridegebb formában. Hogy többet ne is emlitsünk, tőle származik az a felületes mondás is, hogy az ujságirók eltévelyedett egzisztenciák. Nem szerette sohasem a tollnak harczosait, mert sokszor kiszimatolták a terveit s még akkor is, mikor hatalmának tetőpontján állott, bátran megmondották a véleményöket egyik-másik politikai cselekedetéről.

Most, hogy a herczeg meglehetősen aggasztóan beteg, környezete hermetikusan el akarja zárni a nyilvánosság elől. A friedrichsruhei kastélyba való bejutás a legnagyobb nehézségekbe ütközik, ha pedig az derül ki valakiről, hogy ujságiró, ugy el lehet készülve a legkellemetlenebb fogadtatásra.

Ennek a nagy elzárkozottságnak a következményei különben azok az egymásnak ellentmondó ujsághirek, amelyek a vaskanczellár állapotáról mostanában megjelennek.

Annyi bizonyos, hogy a herczeg maga igen betegnek tartja magát s környezete attól fél, hogy a lapoknak az ő róla szóló hirei, még inkább megerősitik őt ebben az aggodalmában. A köszvény, amely a herczeget kinozza, nem imminens veszélyü, sokkal aggodalmasabb jelenség a vizenyő, amely lábszáraiban fellépett s amely arra enged következtetni, hogy a herczeg szív és vesemüködése épenséggel nem kifogástalan. Annyi meg mindenesetre áll, hogy egy nyolczvan esztendőn felül levő öreg embernél ezek a tünetek hihetetlen gyorsasággal vezethetnek katasztrófára.

A *HamburgerNachrichten* ma megjelent számában Bismarck herczeg aláirásával a következő nyilatkozat jelent meg:

„Ujév napján barátaimtól és jóakaróimtól az üdvözlő táviratok, levelek és névjegyek oly rengeteg tömege érkezett, hogy meggyengült egészségem mellett azokra külön-külön felelni képtelen vagyok. Kérem ennélfogva barátaimat, fogadják szives megemlékezésökért őszinte köszönetemet és viszonzásul egyuttal legjobb ujévi kivánataimat." *Bismarck.*

Egyébként, hogy a Bismarck ház környékén hogyan bánnak az ujságirókkal, arról eklatáns bizonyságot tesz az a szerfelett kinos eset, amely az ujév másod napján játszódott le a friedrichsruhei kastély parkjában gróf *Rantzau*, a herczeg veje és *Bruns* a *Reutter*-ügynökség hamburgi képviselője között. A Hamburger Correspondent ugyanis január 1-től 2-ára virradó éjjel Londonból a következő táviratot kapta:

Az Abendzeitung jelenti, hogy Bismarck meghalt. Távirati értesitést kérek azonnal. *Reutter.*

Erre Bruns, a Reutter-iroda hamburgi vezetője, január 2-án reggel Friedrichsruheba ment s jelentkezett a kastély portásánál, hogy gróf Rantzauval szeretne beszélni.

A gróf épen a parkban sétált. Bruns találkozott vele s tisztelettel köszöntvén őt, megszólitotta:

— Bocsánat, kegyelmes uram, hogy itt sétája közben zavarom. Engedje meg, hogy átadjam névjegyemet, mely kilétemet igazolja.

A gróf nem fogadta Bruns köszöntését, de a névjegyet átvette s elolvasván, azt a földre ejtette.

Bruns azt hitte, hogy ez véletlenül történt s felemelvén a földről a névjegyet, ujra át akarta adni a grófnak.

Ez azonban dühösen rárivallt Brunsra:

— Takarodjék innen! Még csak az kéne, hogy minden *jött-ment skriblerrel* szóba álljak. Takarodjék innen!

És botjával kifelé mutatott.

Ez a modor rendkivül felizgatta az ilyen bánásmódhoz nem szokott Brunsot, aki azonban csak annyit mondott:

— Excellenciád téved, én itt, mint a világ legnagyobb távirati irodájának a képviselője jelentem meg s egy táviratot akartam a gróf urnak megmutatni, amely bizonyosan érdekelni fogja.

A gróf erre azt mondta:

— Ujra mondom, takarodjék! Engem sem londoni, sem másféle távirat nem érdekel. És erre fiával együtt szitkozódva távozott.

Epilog: Hamburgból táviratozzák:

Bruns a mai napon Rantzau gróf ellen becsületsértés miatt beadta a fenyitő feljelentést.

— **A turini gróf jegyváltása.** *Római* udvari körökben — mint levelezőnk táviratozza — az a hir van elterjedve, hogy a *turini gróf, Umberto* király öcsese, legközelebb jegyet vált egy bajor herczegnővel, a gehuai herczegnő rokonával.

— **Inség a délvidéken.** *Nagybecskereki* tudósitónk a délvidéken uralkodó inség hirét táviratozza meg nekünk. Torontálmegye számos községében ugyanis borzasztó inség van a nép között. A hatóságok eddig, ugy ahogy, segitették az inségeseket, de mert az inségesek száma egyre növekszik, most már erre képtelenek. *A nagy nyomor következtében több helyen kitört az éhtifusz.* Ma megalakitották a segélybizottságot, melynek élén állanak: *Rónay* főispán, *Dellimanich* alispán, gróf *Bethlen* főjegyző, *Szabó* Ferencz esperes, dr. *Brajjer* Lajos szerkesztő, *Demkó* Pál ügyvéd, *Steinitzer* Géza bankigazgató *Weisz* Izidor és *Márton* Andor megyebizottsági tagok. A bizottság társadalmi akcziót indított az inségesek nyomorának enyhitésére.

A kormánynak az inség enyhitésére tett intézkedéséről a félhivatalos *Bud. Tud.* a következőket jelenti: A torontálmegyei *Felső-Muzslya* telepes községnek a nehéz gazdasági viszonyok következtében erősen sujtott lakosain segitendő, a földmivelésügyi miniszter elrendelte, hogy *a nagybecskereki határban fekvő 980 holdas szlatinai kincstári birtok a nevezett község lakosainak adassék bérbe.* Az egyelőre hároméves bértartamra szóló szerződést már meg is kötötték s remélhető, hogy a miniszter e gondoskodása a telepeseknek nagy segitségére lesz.

— **A lovag ur sikkasztásai.** A krakói viszontbiztositó társaságnál nem régen lovag *Kiszkovszky* pénztáros sikkasztást követett el. Sok ezer forintra rugott a sikkasztott összeg s mint most *Krakóból* táviratozzák, az évi zárlat alkalmával még *150.000 forint hiányt fedeztek fel*, mely összeget szintén a lovag ur sikkasztott el.

— **Az osztálysorsjegyek huzása.** Ma volt az osztálysorsjegyek huzásának második napja. Ismét sokat ért kisebb-nagyobb szerencse és sokan csalódtak is. A kihuzott sorsjegyek közül a

30.000 koronás főnyeremény a 13504, sz. sorsjegyre esett. Azonkivül nyert:

á 30.000 koronát: 83604. sz.
á 20.000 koronát: 35862. sz.
á 15.000 koronát: 96787. sz.
á 10.000 koronát: 28580. sz.
á 5.000 koronát: 46025, 56208 és 43508 sz.
á 2.000 koronát: 12734, 30046, 52897 és 59505. sz.

1000 koronát: 7119, 20765, 42996, 78811, 86687, 78119. sz.

500 koronát: 14421, 83888, 83112, 10776, 13133, 15410, 25797, 28036, 33525, 33449, 33703, 36006, 36193, 36680, 38678, 47051, 47259, 48228, 53,072, 54761, 54097, 55247, 61010, 65371, 65598, 68144, 69675, 71416, 75023, 78809, 78703, 78223, 82640, 82283, 84393, 85466, 85932, 88605, 89577, 91735, 92036, 92468, 93600, 97955.

— **Holdfogyatkozás.** Péntektől szombatra virradó éjjelen a hold, mely most magasan áll az égen, a *föld árnyékába lép*, ahonnan másfél óra után ismét kijut. A holdfogyatkozás 1 óra 50 perczkor lesz a legteljesebb; ez időtől kezdve szünik ez az érdekes természeti jelenség, mely reggel 4 óra 25 perczkor ér teljesen véget.

— **A dühös Ferrero.** Egy *Ferrero* nevü karabinieri — mint *Conyból* táviratozzák — részeg állapotban, valószinüleg valami asszony miatt támadt czivakodás közben *San-Damiano-Macra* városka egyik utczáján *megölte két barátját* és megsebesitett egy postahivatalnokot, aki a lövések hangjára odasietett. Ferrero elmenekült.

— **Kirabolt vasuti állomás.** A *leányvári* vasuti állomás irodájába — mint *Esztergomból* táviratozzák — ismeretlen tettesek behatoltak és a Wertheim-szekrényt feltörve, az ott talált pénzt magukkal vitték. *Reviczky* Győző főszolgabiró széleskörü intézkedéseket tett a vakmerő betörők kézrekeritésére.

— **Amerikai pánszláv izgatások.** Amióta Oroszországgal benső és barátságos viszonyba léptünk, azóta az északkeleti felföldön a pánszláv mozgalmak elcsendesültek. Csak a Cseh- és Morvaországgal határos északnyugati megyékben találkozhatunk még itt-ott izgatásokkal. Ámde, ha sikerült is e helyekről a pánszlávizmus fekélyét eltüntetni, még mérgesebb alakban mutatkozik e baj Amerikában. Legveszedelmesebb eszköze az amerikai pánszlávoknak a Wilkes-Barreben megjelenő *„Katsuka"* czimü lap. Legutóbb egy — állitólag — *Eperjesről* érkezett levél jelent meg ebben a lapban, melynek *éle a kassai kath. egyházmegye hazafias papsága ellen irányul*, amiért az ezen egyházmegyéből kikerült, ezidő szerint magasztos misszió szolgálatában álló papok, élükön a fiatal *Dénes*-sel, a pánszláv métely ellensulyozása czéljából, *sárosi* tót dialektusban, legutóbb *Slovenske Noviny* czimü ujságot alapitottak, melyben a legnagyobb elszántsággal küzdenek a pánszlávok hazaáruló és magyarfaló törekvései ellen. A kérdéses levél irójáról kellemetlenül érinti, hogy e lap létrejött.

„Bizonyos betürontók (Uchubovics) — ugymond — nem ismervén irodalmi nyelvünket, ezt megvetik, könnyen hivő népünket csalogatják, hogy vesse meg saját hazája nyelvét, (tudniillik a tót „irodalmit") és *nyalja legnagyobb ellenségének — a magyarnak talpát*".

„Meggyőződésem szerint nálunk Sáros- és Zemplénmegyében van leginkább elnyomva a tót nép". Ezután a papságot szidja és leczkézteti.

„Magyarit a püspök, magyarositanak a papok s ezzel vétkeznek Isten, hit, a nép és saját hivatásuk ellen“. (Tehát, hogy valaki jó pap legyen, első föltétel a hazaárulás!)

„Aki szereti jogát, nyelvét, nem vesz magának Judás-pénzen magyar nevet“. (Ez alluzió Dénesre, ki ezelőtt Zivanziger volt!)

„ . . . egy elrugaszkodott „magyarán“ soha sem fogja szeretni saját nyelvét“.

Ezután következik még a keserű szemrehányásoknak és nyers kifakadásoknak rettenetes légiója. A Sárisi „Sárosi. de tót“, tótul: Sárisan, ale Slovak.

— **Az oláh biró és a telefon.** Torontál vármegye járásainak székhelyeit telefonnal kapcsolják össze a megyei központtal. A pancsovai járásban a községeket is szeretné annak buzgó főszolgabirája összekötni Pancsovával. Egyik román községben azonban a biró ellenezte a dolgot. Nem köll. Bejön a biró a főszolgabirósághoz, éppen csilingel a telefon. Látja a biró, hogy a főszolgabiró a falnak beszél és hogy a telefon vissza is szól.

— Váj de minye! mond a biró.

— Kell-e telefon biró? kérdi a főszolgabiró.

— „Nem köll, mert ördög van benne!“

— De hát mért nem köll?

— „Hát megmondom. Mert csak *magyarul* beszél.“

Nagyot nevetett a főszolgabiró, rögtön összekapcsolja magát egy románul tudó emberrel és a — biró beszél vele románul, az meg visszafelel románul.

— Váj de minye! csádálkozik a biró, ez a telefon románul is tud! És a község megszavazta a hozzájárulást azzal, hogy nekik is román telefont adjanak.

— **A katona halála.** *Losonczi* levelezőnk irja, hogy ma az ott állomásozó vadászzászlóaljnak *Simonyi* Márton nevü szakaszvezetője szolgálati fegyverével főbe lőtte magát. Tettének oka ismeretlen.

— **Akit nem eresztenek a templomba.** *Rómából* táviratozzák: *Paix* képviselő temetésénél az András-templomban kinos eset történt. A papság ugyanis nem engedte meg, hogy a Rómában élő piemontiak egyesületének zászlótartója, aki a nemzeti zászlót vitte, a templomba lépjen. *Baszilai* képviselő erélyesen tiltakozott ez ellen és interpellációt intéz ez ügyben a kamara elnökségéhez.

— **A virágárus nénikék.** Idejét multa már a virágárusleány szó. Ma nincsenek már virágárusleányok, csak virágárus nénikék. Öregedő, töpörödött nénikék, akik leülnek egy-egy kávéház ablakába, valamelyik utczasarokra s mig a hidegben vörösre fagyott vastag kezeikkel szegfükből apró csokrokat kötözgetnek, egyre kinálgatják a virágokat az arrajáróknak. Mennyire elüt, mint mindenben, itt is a való a képzelettől! Az utóbbi virágárusleányokat ismer, szép leányokat, akik hamiskás mosolylyal erőszakolják reá a gavallérokra a virágokat, mig a valóság rongyos ruhába öltözött szegény nénikéket mutat, akik virágot árulnak, mert kenyér kell az otthon siró, jajgató apróságoknak. Néhány év óta a főváros utczáin mindjobban elszaporodnak a virágárus nénikék s most, hogy le-leszáll a köd s fojtogatva ránehezedik az emberek torkára, mellére, csak annál inkább szembetünik, ha itt is, ott is virágok hevernek a fagyos tálben. Szegfük és rózsák, melyekre reárakódik a téli nap párázata s melyeknek csak szinük van, de illatuk régen elröpült. Ott kinálgatják ezeket a nénikék az utczákon, de, ugy látszik, ez nem a legjobb kereset, melyet magának választhat az ember. A tél hidegében mindenki siet, hogy melegre jusson sbizony senki sem szoret kigombolkozni, hogy egy-két krajczárért virágcsokrot váltson magához. Drága prémekbe burkolt hölgyek, akiken csillog, ragyog a sok ékszer, nem veszik észre a szegény virágárus nénikéket. Dicsérhetik azok a finom szegfüket halkabban vagy hangosabban, a levegő elkapja a dicsérő szót s ha valaki egy-két pillantást v is a drága portékára, a dolognak a vége mégis csak az, hogy nem kap krajczárokat a virágárus nénike. Aki valamikor meg fogja irni ennek ami szép fővárosunknak árnyoldalait s meg fogja ismertetni a közönséget mindazzal a szomoru dologgal, mely tanyát üt a fényes palotasorok között, számba veszi a most már mindegyre kifelé szoruló pálinkásboltokat, megismerteti a koldusok világát, leleplezi az éjjeli élet veszedelmes alakjait, ügyet vet a hamis kártyásokra, annak figyelmét nem szabad, hogy kikerüljék a virágárus nénikék. Virágot árulnak ők, szines, friss virágokat, de a főváros sok ezer emberre nyomorának hirdetői.

— **Rablógyilkosság.** *Lodzból* borzalmas rablógyilkosság hire érkezik. *Redlich* Mária földbirtokosnő lakásába nyolcz rabló hatolt be és pénzt követelt az asszonytól. A megtámadott asszony fegyvert ragadott és ezzel bátran szembeszállt a rablókkal. Ebben a pillanatban revolverlövés dördült el és a hátor asszony sulyosan megsebesülve összerogyott. Ekkor a rablók botokkal agyonütötték s miután elvették fegyverét és pénztárczáját, megugrottak.

— **Dinamitrobbanás.** *Madridból* táviratozzák: A *sanmanjoyai* gyárban körülbelül kétszáz kilogramm dinamit felrobbant. A gyár egészen elpusztult. *Hét ember meghalt* és sok sulyosan megsebesült.

— **Rablótámadás az országuton.** *Verseczről* táviratozzák: Ma reggel a *strazsai* (Temes-megye) Karas-hid mellett egy hatvan évesnek látszó földmivesnek és egy hasonkoru asszonynak halálos sebekkel fedett holttestére akadtak a Verseczre igyekező vásárosok. A holttestek mellett ott állott a kifosztott szekér. A csendőrség kutatja a gyilkosokat. A kettős rablógyilkosság nagy izgalomban tartja a környék oláh lakosságát.

— **Regényből próza.** Hire járt a napokban, hogy a szerb főkonzul intervenciójára a budapesti rendőrfőkapitány barátságos uton elkérte *Benkő Róza* orfeumi énekesnőtől azokat a leveleket és fényképeket, amelyeket ő *Sándor* szerb királytól kapott. A rendőrség most megczáfolja ezt a hirt és kijelenti, hogy az egészből csak annyi igaz, hogy a nevezett énekesnőt kiutasitják a fővárosból, mert nem tudja illetőségét igazolni. — Egy *belgrádi* táviratunk szerint illetékes szerb körök kijelentik, hogy mindazok a hirek, melyek *Benkő* Rózát a szerb királylyal hozzák kapcsolatba, hamisak.

— **Gyilkos asszony.** *Esztergomból* jelentik, hogy *Dojcsár* Teréz munkásnő *Peselka* Albert bányászt késsel orozva meggyilkolta. A gyilkos asszonyt a csendőrök elfogták.

— **Szerencsétlenül járt ezredes.** Mélyen megrenditette az Eperjesen állomásozó 67-es Kray-gyalogezred tisztikarát, irja levelezőnk, az a hir, hogy *Zelinczeki* János ezredes, több katonai érdemérem birtokosa, Prjepolje-ben *lováról leesett és szörnyet halt.* Az ezredes 40 éves volt.

— **A hevesi szocziálisták.** A napokban hirt adtunk arról, hogy Hevesmegyében is erősen terjed a szocializmus. Legutóbb *Kömlő* nagyközségben is akadtak hivei. A szocializmus terjesztője valami *Kónya* Ferencz nevü csizmadia. A hivek esténkint istállókban gyülnek össze és lelkesedve hirdetik, hogy ők *szocziálisták* és *demokraták*. A hatóságok eddig még nem avatkozott üzelmeikbe.

— **Kanyaró-járvány.** *Ipolysági* levelezőnk irja, hogy ott a kanyaró járványszerüen lépett fel a gyermekek között. A tömeges megbetegedések következtében *Narek* Károly főszolgabiró kénytelen volt a római katholikus elemi iskolát bezáratni.

— **Öngyilkos szolga.** *Kisujszálláson* tegnap *Városy* László takarékpénztári szolga — mint levelezőnk irja — mellbe lőtte magát s kapott sebébe ma belehalt. Öngyilkosságának oka valószinüleg pillanatnyi elmezavar. Nem lehetetlen ugyan az sem, hogy állását féltette, mert már több izben pirongatták felebbvalói az utóbbi időben tanusitott hanyagsága miatt.

= **A mai huzáson a III-ik osztály második *főnyereménye 30.000 korona a Török A. és Társa*** főelárusitónál (V. Váczi-körut 4.) vásárolt sorsjegyre esett.

= **Rheuma, csuz, köszvény,** vese- és epekőbajok a tudományos alapon álló Dióssy-féle Risso-czitromnedv-kurával biztosan gyógyithatók. Ismertetést ingyen küld Dióssy Lajos gyógyszerész, Budapest, Damjanich-utcza.

= **Villamos és gázosillárokat** ajáni a *Csillárgyár* részvénytársaság, Budapest, VII., Ilka-utcza. (Közlekedés zuglói közuti vasuttal.)

= **Nagy keleti utazás** Egyptom és Palestinába czimü hirdetést ajánlja a t. olvasó figyelmébe a gyógyfürdők, üdülőhelyek és utazási központi iroda *IV. Mária Valéria-utcza 5.*

Siratóbeszéd

ama nagyvérü góbé, Ugron Gábor magábaszállásának alkalmából.

Szerelmes szüz Oféliának nagy elbusultában mindaddig tanácsolta a töprengő dán királyfi: hogy menjen kolostorba, mig egy gyászos napon a siró folyam parti füzén lelték árva szalmakoszoruját s habtestét a többi habok lágyan rengették el a soha föl nem ébredés álmába.

Hiszen, ha Ofélia megfogadja az őrülten bölcs tanácsot s még idején zárdába vonul, ugylehet, a fátum mindent eltipró, szörnyü szekere is kifordul tragikus utjából.

Ehhez azonban akkora itélőképesség kivántatik, a mekkorával még senki sem dicsekedhetett a valaha élt asszonyi állatok között.

Férfiembernél hamarabb megesbetik, példa rá ama malverzatus nőcsábító: Don Juan, aki a maga ezernyi asszony-rontó hőstette után zárdába ment s egy szevillai kolostor küszöbe alatt porló teteme megérte a rehabilitáczió legmagasabb fokozatát s most következik a szentté avatásának megdicsőitő szertartása.

Hamletből. Don Juanból összeszürt hatalmas és erőteljes hybriduma az a bünbánó lélek, melynek megtérése, világi hivságokról való igazi lemondása, a mai napnak érdekes eseményét képezi.

Tépelődő, belső tusakodásának mindenkor az a hamleti vonás volt a jellemzője: hogy kizökkent rendes sodrából a világ s óh kárhozat, ő született, hogy helyre kelljen állitania!

Oly erőszakosan, törhetetlen, vad energiával ostromolta a népszerüség, a politikai siker kifestett, vén cocotte-ját, akár csak Don Juan a maga áldozatait.

És most, utána annyi muló gyönyörnek, keserü csalódásnak, az elteltség undorával földhöz vágja az üres billikomot, nem kiván többé egy csöppet sem a politika édes mérgéből s félrevonul, hogy „procul negotiis“ szántogassa atyai földjét atyai ökreivel.

Melankólikus, némikép poétás az a félbeszakadt akkord, mely bucsuzását kiséri.

Az ember önkénytelenül arra gondol, hogy mindez máskép, jobban is történhetett volna, ha nincs az a bajtkeverő, egész világgal perbe szálló nagyvér.

Az eset tanulságai mégis inkább megnyugtatók, mintsem elszomoritók.

Az *Ugron* Gábor politikai csődjének ezen becsületes és férfias likvidácziója azt jelenti: hogy a magyar közszellem valósággal jobb a hirénél s nem kapható tisztán szenvedély sugallta kalandos politikai irányok, törekvések szolgálatára.

Bizonyitja, hogy a függetlenségi pártnak nem a politikai cselekvésre, hanem az élő, tiltakozó lelkiismeret ellenőrző szerepére van csupán hivatása.

Ezek becses tanulságok s köszönet érte *Ugronnak*, hogy a tulajdon feláldozása árán rájok mutatott.

Ez a lépése, elhatározása minden izében államférfiui s csak sivár lelkek ülhetnek most fölötte kárörvendező tort.

Annyit azonban legridegebb ellenfelei is bizvást konstatálhatnak: hogy az *Ugron* Gábor önkénytelen absztinenciája gazdag, néhol rikitó, de mindig eredeti szinskálától fosztotta meg a magyar parlamentnek amugy is eléggé szürke képét.

Nagy, mondhatni pótolhatatlan vesztessége volt ez a függetlenségi pártnak, melynek kicsi, de elszánt csatarendjéből mindig egy fővel magaslott ki sokak fölött.

A vezeklés tüskés, röges ösvényére tért, pártjavesztett vezér ugyan, egy vigasztalanul sötét, máriusi káromkodással távozik; csakhogy bármily mélyre temetkezzék is egy olyan elementáris erő, mint *Ugron*, nem hal meg végkép s magáravállalt tétlen szunnyadásából bizton felébreszti a *feltámadás* szellőjének legkisebb fuvallata.

Tehát, deresebb fővel, csillapultabb várral, tisztább itélettel . . . a viszontlátásig!

Pixidarius.

Konyhamüvészeti kiállitás.

Bécs, január 5.

Az idén aktuális ötvenéves császár-jubileumnak első megnyilvánulása a Bécsben rendezett II-ik nemzetközi konyhamüvészeti kiállitás ünnepies megnyitása volt. A bécsi szállótulajdonosok és nagyvendéglösök által rendezett kiállitás az ugynevezett *Sofien-Säleben* foglal helyet, melvet erre a czélra különösen diszesen rendeztek be.

Az előcsarnokban van elhelyezve a császár sátora. Innen nyilik a nagyterem, amely délvidéki kertté van átalakitva. A termet körülövező zöld ágak közül pompás gyümölcsök kandikálnak elő s a virágokkal is gazdagon diszitett terem fölé olasz eget imitáló kék tető borul.

A középen obeliszk van. A munka géniusza az uralkodó-párnak pálmát nyujt. A terem tulsó végében pompás szinpadi dekorácziő ábrázolja a Korfu-szigetbeli Achilleon kastélyt. Ez a diszlet Brioschi remekmüve.

Ebben a nagy teremben zavarba jő a legravaszabb gourmand is s gyötrelemmé válik a sok földi jóban való válogatás; itt vannak ugyanis felhalmozva a modern szakácsmüvészek inycsiklandozó remekei. Az egyik termet a hus- és halnemüek, a másikat a czukrászat termékei, egy harmadikat a pék-ipar és a tejgazdasági termékek, egy negyediket a legkülönfélébb szeszes italok töltik meg. Az erkélyeken vannak elhelyezve az izelitő-páholyok.

A bemenethez közel helyezték el a császári és királyi pincze és konyha legválogatottabb termékeinek izelitő-sátrait, ahol a sokféle jót a kiállitási bizottság hölgytagjai árusitják. A kiállitás tisztajövedelmét jótékony czélra fogják forditani. Megemlitjük, hogy a kiállitásban körülbelül 70 magyar kiállitó is részt vett.

A kiállitást az a megtiszteltetés érte, hogy a király és császár ma délelőtt maga nyitotta meg.

Tiz óra tájban megjelentek: báró Gautsch osztrák miniszterelnök a kabinet összes tagjaival, Krieghammer Ede közös hadügyminiszter, báró Spaun admirális, az udvari méltóságok, Talliani pápai nunczius, az olasz és a franczia nagykövet, a helytartó és a községtanács elnöksége. 10 óra 45 perczkor megérkeztek Ottó, Lajos Viktor és Rainer főherczegek.

Pontban 11 órakor robogott elő a király kocsija. Az uralkodót a kiállitás tiszteletbeli elnöke, gróf Bellegarde főkonyhamester fogadta a rendező bizottság élén.

A felség először a főherczegekkel, majd a nunciussal, az osztrák miniszterelnökkel és a helytartóval váltott néhány szót.

Erre előállott *Seiller*, a kiállitási bizottság elnöke s beszédet intézett a királyhoz, melynek végén felkérte, hogy jelentse ki megnyitottnak a kiállitást. Az osztrák néphimnusz felhangzott s ezután az uralkodó igy szólt:

— Fogadják őszinte köszönetemet a mai ünnepre való meghivásukért és nemkevésbbé a most kifejezett lojális érzelmekért és kivánságokért is. Szivesen ragadom meg az alkalmat, hogy a maga értéke szerint méltányoljam a modern szakipar terén mutatkozó nagyfoku fejlődésben, munkaképességben és müvészi tökéletességben nyilvánuló eredmények nagy jelentőségét. A II-ik nemzetközi konyhamüvészeti kiállitást ezennel megnyitottnak jelentem ki.

Ezután az uralkodó az osztrák néphimnusz hangjai mellett a kiállitás megtekintésére indult. Több érdekes tárgynál megállott, közben mindenféle dologról tudakozódott, végighaladt az izelitő-sátrakon s minden dolog iránt élénken érdeklődött. A király több kiállitót megszólitott, igy a magyarok közül *Glücköt* és *Kovácsot* is. Kovácsnak a következőket mondta a király:

— Emlékszem arra, hogy egyszer már ebédeltem önnél a Park-klubban. Kiállitása igen sikerült és izlős.

A király különösen sokáig időzött a kiállitás magyar részében, ahol ***kizárólag magyar nyelven társalgott ugy a kiállitókkal, mint a környezetében lévő egyes urakkal.***

Hajókatasztrófák.

Nem régen megemlékeztünk arról a szerencsétlenségről, mely a Vörös-tengeren az *Eaen Moor* nevü gőzhajót érte.

Az *Eaen Moor* gőzhajó petróleumrakományt akart vinni Indiába s midőn a szuezi csatornán áthaladt, egy matróz vigyázatlansága következtében a petróleum tüzet fogott.

Egy pillanat alatt az egész hajó lángba borult. A hajó személyzete fejét vesztve a mentő-csolnakokat bocsátotta le s erős evezéssel megmenekült.

A hajón csupán a kapitány és két tiszt maradt. A tüz akkor ütött ki a hajón, midőn Szueztől egy napi járásnyira jutott s miután igen heves szél uralkodott, a lángtömeget ide-oda hányta, mely körülmény szerfelett veszélyeztette a többi hajókat, melyekkel azon a vidéken tömve van a Vörös-tenger. De nemcsak a hajókat, hanem az egész tendervidéket veszélyeztette ez a mozgó tüz, mert arra elég anyag volt, hogy egy szikrától is meggyulhasson.

A kapitány s a másik két alantas tiszt még mindig a hajón volt s menekülésükről már-már lemondtak, midőn szerencsére arra haladt az „Edgar" nevü angol hadihajó, melynek személyzete első sorban megmentette a borzasztó haláltól a három tisztet, azután, hogy a tüzveszedelemnek elejét vegyék, nagy ágyuikkal az „Eaen Moor"-ra kezdtek tüzelni, hogy elsülyeszszék.

Az „Eaen Moor" azonban rendkivül erős hajó volt, ugy, hogy az ágyulövéseket föl sem vette s sehogy sem akart sülyedni. Csak a 176-ik lövés ütött rajta akkora léket, hogy a félelmetes lángtömeggel lassan-lassan rémes sistergés közepett sülyedni kezdett.

Egy másik angol hajó katasztrófájáról a newyorki *Hipping Gazette* ad hirt. E szerint a *Vaszlov* nevü angol vitorlás csak nagy hányattatások után és megtizedelt hajósszemélyzettel érkezett meg Saint John kikötőjébe. Deczember 20-án nehány matróz a hajó előárboczán a vitorlák megerősitésével volt elfoglalva, amidőn az árbocz eltörött s a rajta levő matrózok közül hármat a tengerbe lóditott, ahol elpusztultak, hármat pedig összezuzott.

Nehány óra mulva rettenetes tengeri vihar keletkezett, mely összetörte a hajó másik árboczát is, miközben ismét két matrózt pusztitott el, kiket a szélvész a födélzetről a tengerbe söpört. A csodával határos, hogy a *Vaszlov* vitorlák és árboczok nélkül mégis eljutott Saint John kikötőjébe.

A gyerekbörze

avagy

nincs többé véletlen.

Első gólya: Mit mond, kolléga ur, Schenk doktornak a feltalálásához?

Második gólya: Romlik a világ, vége van a gólya-autonomiának.

Első gólya: Egészen közönséges közegek lettünk.

Második gólya: Utasitásra, hogy ne mondjam, megrendelésre kell dolgoznunk! Hol marad a poézis?

Első gólya: Megölte azt már régen a gépipar. A becsületes kézimunkának nincsen semmi értéke.

Második gólya: Hallatlan! Eddig csak készárut liferáltunk, a szállitási idő betartásának kötelezettsége nélkül.

Első gólya: Most meg rá vagyunk szoritva a határidőüzletre. Közönséges börzegaloppinek lettünk, a kik egyszerüen schlussokat effektuálunk.

Második gólya: Sajnos, nekem mediórа egy kötelezettségeim vannak himnemü árukra! Fogalmam sincsen, hogy honnan szedek elő annyi fiut? Kénytelen leszek a szomszéd vizcken fedezeti vásárlásokat csinálni.

Első gólya: Leánygyermek abszolute nem kell. A készletek felszaporodtak s az árak rohamosan esnek! Az egyedül lehetséges elhelyezés leánynevelőintézetekben már csak a hitbizományok körül van!

Második gólya: Persze, hogy a nagy vagyonok szót ne osztódjanak.

Első gólya: Mi lesz a világból, ha a keresleet csupán fiukra szorítkozik?

Második gólya: Azt hiszem, nagy krach. Én baissere spekulálok.

Első gólya: Egyedül Törökország fogyaszt még nőnemüeket. Persze a háremek ... Nagyszemü, válogatott árukban még van egy kis üzlet.

Második gólya: Jut eszembe valami! Meg kéne tréfálni magát a hires Schenk professzort!

Első gólya: Hogyan?

Második gólya: Megint egy fiut rendelt nálam! Elviszem neki ezt a kis vöröshaju leányt! (Felkap a csőrébe egy kövér kis leánycsecsemőt.) Pukkadjon meg az elméletével együtt! (Elröpül.)

* * *

Dr. *Schenk* (fejcsóválva nézi az uj jövevényt): Sajátságos! Leány és vöröshaju! Talán rosszul állitottam ki a megrendelő-lapot? Vagy talán tévedés a kézbesités körül? (Megnézi a másoló könyvet.) Ah, most már értem! Szórakozottságomban a leány rubrikát töltöttem ki. (Elégedetten.) Egyszerüen kezelési tévedés az egész. (Uj megrendelést ir.)

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

* **Lindh Marczella vendégjátéka.** Lindh Marczella, aki ma este az *operaházban* megkezdte három estére tervezett vendégjátékát, rendkivül jó és finom énekesnő. Szinte idegenszerüleg hatott ezen a szinpadon és szinte ifjitólag az „Álvajáró" elaggult melódiáira. Hangja édes és fülbemászó, terjedelmileg nem nagykaliberü, de müvészi kaliberre nézve annál nagyobb arányu. Egész estén át nem hallottunk tőle egyetlen frázist sem, amely ne lett volna sima, kerek és szubtilis. Oly apróra és oly poétikusan dolgoz ki minden részletet, mint ahogy csak a hangversenyterem pódiumán szokás. Amellett játéka is kifejező és hangulatos. Ez az a nagy intelligenczia, amely, ha valódi müvészlélekbe szorul, egyformán átjár dalt és mozdulatot. Arra az esetre, ha Lindh Merczellát szerződtetik (hogy szerződtetnek-e egy igaz müvésznőt, azt az operában soha sem lehet előre tudni), nevelő hatásától is többet várunk, mint egy tuczat korrepetitorétól. Vajjon kihez mérjék ennek a szinháznak az énekesnői erejöket? Egymáshoz? Hisz egymás gyengeségétől legföljebb elszörnyülködhetnek és ha az utóbbi évek során ennek az intézetnek személyi budgetje oly hallatlanul megdrágult, deficzitje pedig nőttön-nő, oka csak az, hogy az operaház tagjai nem saját képességeik tudatában, hanem kartársaik gyöngeségének érzetében szöktetik föl évről évre gázsijokat. Ez az, amire sohasem gondoltak és gondolnak az opera intézői. Volna csak ennek a háznak egy-két valóban elsőrendü müvésze vagy müvésznője, a hátulsó sorokban jóval szerényebb hangok emelkednének, mint igy. A müvészi hatásról nem is szólunk. De hát nyugodjunk már meg a mi összeprotegált ensembleunkban és legyen fölötte ezután is szörnyen nagy az elragadtatásunk. Még csak azt kivánjuk följegyezni, hogy régen, nagyon régen pazaroltak erre a nézőtérre annyi zenei finomságot, mint ma este Lindh Marczella, és hogy a közönség végtelenül hálás is volt érte. De milyen borzalmasan hangzik a jó Deáki Fülöp Sámuel forditása! Mikor például Elvino azt mondja Aminának: ***Minden szép szavára a tied találkozott az ő szemével!*** De hát ki örködjék az operában az irodalmi stilre? Talán Huszár Kálmán?

* **Sauer Emil hangversenye.** Az idei hangverseny-szezon egyik legérdekesebb eseménye, Sauer Emil koncertje január 10-ikén lesz a Vigadó nagytermében. Előadja Beethoven „Sonata pathétique"-jét, Schumann „Karnevál"-ját, Chopin szonátáját (op. 35.), Rubinstein „Barcarolle"-ját (op. 50), Csajkovszky „Anyegin" czimü operájából a polonaiset Liszt átiratában és végül három saját szerzeményét „Erdei hangulatok" gyüjtőnéven. Jegyek Rózsavölgyi és társánál kaphatók.

* **„Five o' clock tea."** A poliklinika javára a Royal-szálló diszermében holnap délután 5 órakor rendezendő tea-estély minden tekintetben fényesnek igérkezik. A főváros társadalmának legelőkelőbb körei már megváltották az estélyre jegyeiket. A müsor, amelyen tudvalevőleg ***Csáky*** Albin grófné, ***Hubay*** Jenő, ***Czebrián*** grófnő és ***Mikszáth*** Kál-

mán előadásai szerepelnek, némi változást szenvedett. Czebrián grófnő ugyanis Aggházy „Én néked meg nem mondom“ és Grieg „Solvej's Song“ czimü dalait adja elő a hirdetett Chopin- és Franz-féle dalok helyett. Jegyek a „Harmoniá“-nál kaphatók.

* **Agiotage a népszinháznál.** A népszinház igazgatósága tapasztalván, hogy a szinház jegyeivel egyes hordárok agiotagot üznek, vagyis a jegyeket a rendes helyáraknál magasabb árakon adják el, felhivta a hordár-egyesületek elnökségét, hogy figyelmeztessék embereiket arra, hogy a közönségnek ilyen módon való megkárositásától tartózkodjanak. Ha a visszaélések ismétlődni fognak, az igazgatóság szigorubb intézkedésekhez fog nyulni.

* **Egyezkedés 35 százalékra.** A vidéki szinészet előre is, hátra is veti árnyékát. Egyforma tengődés az aktiv és a nyugdijas vidéki szinész élete. Mire penzióba megy, a nyugdijintézet ugy egyezkedik ki vele, mint a bukott kereskedő a hitelezőivel: bizonyos perczentre. Az országos szinészegyesület igazgatótanácsa ez évre ismét 15 egyesületi tagot nyugdijazott 4555 forint 65 krajczárnyi összeggel. A nyugdijalap most csak 35 százalék levonással elégitheti ki a nyugdijigényeket s igy a szegény veterán szinészeknek és szinésznőknek nem a legjobb ujévi ajándék jutott. Tavaly az egyesület a régibb nyugdijasoknak 10 százalék levonásával tényleg kifizetett 33,668 forint 99 krajczárt és még ez összegen kivül a segélyalapból is támogatott 15 olyan vén szinészt, akik a nyugdijigényt nem szerezték meg. Tehát tavaly óta a dolgok még rosszabbra fordultak.

* **Elhalasztott premiére.** A nemzeti szinházban Echegaray *Folt, mely tisztit* czimü szinmüvének péntekre hirdetett első előadása, P. Márkus Emilia hirtelen betegsége miatt elmarad. E hónap 14-ére halasztották. Ennélfogva a müsor következőképen változott meg: pénteken „Bálkirályné“, „Attaché“; szombaton „Nagy Galeotto“; vasárnap „Rosenkranz és Güldenstern“. — A „Folt, mely tisztit“ előadására előre váltott jegyek feltétlenül érvényteleneknek a azok árát pénteken este 9 óráig a baloldali pénztárnál visszafizetik.

* **Vizkereszt a gyermekszinházban.** Holnap, vizkereszt ünnepén, Feld Zsigmond Rottenbiller-utczai gyermekszinházában a „Hamupipőke“ czimü hatfelvonásos varázsregét adják. A jövő vasárnapon, 9-én, Feld Mátyás „Karácsony tündéré“-t és dr. Komor Gyula „Piroska és a farkas“-át frissitik fel. Az előadások kezdete mindig délután fél 5 órakor van.

* **Gróf Zichy Géza uj operája.** Többször megirtuk, hogy gróf Zichy Géza „Roland mester“ czimen uj operát irt. A dalmü meséjét a főrangu szerző tegnap felolvasta a pozsonyi Toldy-körben. Az egybegyült diszes közönség az érdekes felolvasást zajos tetszéssel jutalmazta és gróf Zichyt lelkes ovációkban részesitette.

* **Verdi nem ir többet.** Gallo olasz közoktatásügyi miniszter január elsején az öreg Verdinek is megüzente táviratilag, hogy *b. u. é. k.* Persze nem ezzel a négy betüvel üdvözölte, hanem valami olasz köszöntővel. És megtoldotta azzal az óhajtással, hogy a maestro ajándékozná meg Olaszországot még egy uj operával. Verdi erre azt felelte, hogy ma 85 esztendős és ilyen korban *nem gondolhat többé arra, hogy operát komponáljon.*

* **A párisi opera igazgatójelöltjei.** Most, hogy a párisi Opéra Comique igazgatói állása Léon Carvalho halálával megüresedett, az igazgató-kandidátusok seregestől jelentkeznek. Igy pályáznak e szinházra: Albert Carré, a „Vaudeville“ és „Gymnase“ igazgatói, Debruyére, a Gaité-szinház igazgatója, Lamoureux és Colonne, a hirneves karmesterek, Melchisséde, Capoul és Maurel énekesek, Noel, a „Gaulois“ ismert szinházi krónikása, több vidéki szinigazgató és mások. Az énekesek közül Capoul, aki valamikor kedvencze volt a párisiaknak és még inkább a párisi nőknek, egyenesen New-Yorkból táviratozott, hogy reflektál a szinházra. A legkomolyabb jelölt Albert Carré, aki valószinüleg maga mellé veszi társul Lamoureux karmestert, a párisi Wagner-apostolt, aki már biztositotta is magának a „Niebelung“-trilogia, sőt a „Parsifal“ előadási jogát. Ezt az utóbbi müvet tudvalevőleg idáig csak Bayreuthban adták elő.

* **A zeneplaczról.** *Elite-zenealbum* jelent meg dr. *Cserey* Gyulától. Nyolcz különböző táncz- és zenedarab — csárdás, gavotte, keringő, tyrolienne stb. — van benne és a szerző a magyar főrangu világ több hölgytagjának ajánlotta. Csinos, dallamos kompozicziók, amelyekben a népszerüség minden előfeltételét megtaláljuk. Az albumot a Rózsavölgyi és társa czég 4 koronáért árusitja.

* **„Romeo és Julia“ jubileuma.** A párisi nagyoperában pénteken adják elő *ötszázadszor* Gounod „Romeo és Juliá“-ját.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

‡ **A teljes Lexikon.** Csak a Pallas Nagy Lexikonjáról lehet szó, erről a nagy, kulturális becs ü munkáról, amely a most megjelent tizenhatodik kötettel egész külső impozánsságában és közmüvelődésünkre páratlan jelentőségü belső értékével, ime, hiány nélkül fekszik a magyar közönség előtt. Kész a Lexikon! Szinte hihetetlen, hogy csak ezelőtt öt évvel támadt először az az epokális ötlet, hogy ilyen nagymaretü munkával ajándékozzák meg Magyarország müvelt elemeit, hogy szellemi világunkat korábban nem egeszitették ki ezzel a monumentális tizenhat kötettel. De örvendezzünk, hogy legalább most megvan. Az iránt nincs kétségünk, hogy mint minden nemzet közkincsnek tekinti az ehhez hasonló alkotásokat — mert egy lexikon vagy encyklopaedia egész szellemi erőpróbája egy nemzetnek — nálunk is teljes erkölcsi és anyagi elismerés fogja jutalmazni a Pallas Nagy Lexikonjának kiadóit vállalkozásukért. A mü befejezése alkalmából *Jókai* Mór és *Falk* Miksa érdekesen mondják el itéletöket erről a könyvóriásról. Mindenki szolidárisnak vallja magát Jókaival, mikor azt irja, hogy „ez a könyvtárt alkotó munka legszélesebb tervezetében nemcsak utbaigazitója fog lenni az olvasó közönségnek, de valóságos felsőbb iskolája minden müvelt embernek; amelyről befejezésekor elmondhatjuk, hogy egymagában többet tett a tudás elterjesztéséért, mint valamennyi iskoláink összevéve.“

És *Falk* Miksa nem tuloz azzal a véleményével, hogy a Lexikon kiadói a magyar kulturának a nemzet részéről soha eléggé meg nem hálálható szolgálatot tettek.

Dr. *Gerő* Lajos, a vállalat kezdeményezője, utószavában a dicsőséget azért, hogy e mü napvilágot látott, áthárítja az egész magyar kulturára, de a tudós-világ előtt nem titok, hogy e dicsőségből nagyon sok visszahárul épen ő reá. A hála, e Lexikon megjelenéséért a tudomány zseniális köreiből át fog menni a közönség legszélesebb rétegeibe, az egész magyarságba, amelynek büszkeségére és okulására készült e mü.

FŐVÁROS.

(A milliós alapitvány papiron.) A főváros köztörvényhatósága az *ezredévi ünnepek* emlékezetére *egy millió forintos* alapitványt tett *közmüvelődési* és *emberbaráti* czélokra. A közvélemény és az egész ország büszkén nézett a fővárosra a derék, hazafias, lelkes határozatért s az ezredévi ünnepekben sokat emlegették a valóban párját ritkitó nemes föllendülést. A törvényhatóság tagjai pedig, ahol csak lehetett, ütötték a mellöket: egy milliót tettünk a haza oltárára. Elhangzott az utolsó alkalmi beszéd, ünnepi felköszöntő, ezzel együtt a milliós alapitvány dicsérete is s azóta se hire, se hamva a nagy bőkezüségnek. Most volna *esedékes* a milliós alapitvány kamatja, de a tanács, ugy látszik, megfeledkezett már az ezredév mámoros napjairól s mind ez ideig még csak *az alapitó levél megszerkesztéséről sem gondoskodott.* Ez talán megbocsátható, hisz azóta néhány uj ember is került a tanács tagjai közé, akiknek kevesebb részök volt az ünnepeltetésben. A mulasztást most valahogy mégis észrevették, de azzal mentegetődznek, hogy *legalább megmaradt az egy évi kamat.*

(A királyi palota müemlékei.) A budai királyi palota szertárépületét már néhány hét óta bontják. A csákányok érdekesnél érdekesebb müemlékeket fejtenek le a rozoga falakról. A napokban vették le az épület födiszét, a kapu fölött volt nagy kőczimert. Valamennyit gondosan összegyüjtik s a *fővárosi muzeumban* helyezik majd el. A muzeum azonban még csak tervben van meg.

A tisztujitás.

Ma délután megint választottak a városházán, mint a hogy már egy hónap óta minden héten választanak. De még ma sem végezték be.

Ötödfél óra volt, mire *Márkus* főpolgármester a közgyülést összeszedte, mert valósággal ugy kellett összeszednie a városatyákat. A ma betöltött állások közül csak a főjegyzőség érdekelt többeket, de ez sem annyira, hogy a szavazásnál nagyobb fáradtságra érdemesitették volna a közügyet. Lent az elsőemeleti kis teremben leszavaztak már jóval korábban, egy-kettő 3 órakor, a többi pedig 4 óra felé, aztán elmentek haza. Majd elolvassák a többit az ujságban.

Áttértek volna rögtön a tulajdonképen való tárgyra, de *Kasics* Péter is eljött, neki pedig mindig van mondani valója.

A negyvenötös bizottság nemcsak azzal korteskedik jelöltjei mellett, hogy *székesfővárosinak* nevezi magát, hanem azzal is, hogy fővárosi szolgákkal osztogattatja a szavazólistákat. Hajlandó-e ezen a polgármester segiteni?

— Nem vagyok hajlandó — pattan fel Halmos János — mivel a választás törvényességének nem kriteriuma az, hogy hivatalszolga osztja-e a szavazólapot, vagy hordár. Különben pedig állitson össze Kasics is valami jelölt-névsort, osztogattathatják azt is hivatalszolgákkal.

— Igen, de hátha tiz párt alakul, valamennyinek adnak szolgát, hisz akkor a hivatalos munkára nem lesz ember.

Az ellenvetésre nem hallgattak, tudomásul vették a polgármester válaszát, *Kasics* Péter kivételével. Ő birói döntést akar hallani, szóljon a közigazgatási bíróság: szolgák osszák-e a szavazócédulát, vagy hordárok.

Az elnök fel akarta olvastatni a szavazás eredményét, de *Faller* Ferencz inditványt mutatott be. Ő tudniillik a mai napig két ember volt egy személyben: adóügyi tanácsnok és főjegyző. Dr. *Rácz* Károly valami kényes adóügyben keményen meg is interpellálta a kisebb teremben, de arra azt felelte, hogy ő még a főjegyzői teendőket vezeti csak. Egy másik városatyának pedig protezsáltja akadt voina.

— Kérem már átvettem az ügyosztályomat, tért ki a kérelem elől.

Az inditvány, amelyet a főjegyző-tanácsnok, illetőleg tanácsnok-főjegyző bemutatott, megint a *Kasics* Péteré volt.

A szavazatszedő bizottság csatolja jelentéséhez a szavazók névjegyzékét és a szavazólapokat is, s ezeket legalább a választás jogerőre emelkedéseig őrizzék meg. Ez volt az inditvány. Mivelhogy, ha a szavazólapokat, mint eddig, a választások után azonnal megsemmisitik s nem lehet később a választást ezen az alapon megtámadni.

Egy adomával akart szolgálni, az inditvány támogatására.

— El ne mondja, az Istenért!

Nem is mondotta, mivelhogy odakint tizszer is elmeséltették vele a közgyülés megnyitása előtt. Egy szende kis menyasszonyról szól ez az adoma, aki az első bizalmas találkozásnál meglepte valamivel a vőlegényét s azzal mentette magát:

— Már én ezt igy *szoktam.*

Heltai Ferencz hozzá járult az inditványhoz és megtoldotta még azzal, hogy a tanács minél előbb módositsa a választási eljárást.

— Ahá, fuzió! paktum! — kaczagtak a hátsó padokban s elfogadták az inditványt.

Most aztán át is térhettek a választás eredményére.

Beadtak 238 szavazatot. *Főjegyzővé* választották meg 220 szóval *Rényi* Dezsőt. Ellenjelöltje *Eszláry* Sándor 18 szavazatot kapott, *Amtmann* Géza, a harmadik jelölt, pedig még a választás kezdetén visszalépett.

Az *öt árvaszéki ülnöki* állásra megválasztották: Szlávik Józsefet, Unger Jenőt, ifj. Morlin Imrét, Szécsi Ignáczot és Visnya Józsefet.

I. osztályu tiszti ügyészi állásra: Fülepp Kálmánt, Alkér Emilt és Melha Kálmánt.

A tiz városbirói állásra: Osztoics Mihályt, Hampel Sándort, Kugler Józsefet, Gebhardt Károlyt, Brüll Mórt, Jeszenszky Lajost, Grünwald Mórt, Novelly Antalt, Wirth Ferenczet és Rebrovits Györgyöt.

Fizetéstelen *árvaszéki ülnökök* lettek: Dr. Grauer Vilmos, Wellisch Alfréd, Eberling József,

Eisdorfer Gusztáv, Mauks János, Kanyó Sándor, Heinrich István, Görög István, Deutsch Samu, Schäffer István, Stadler Károly, Spannberger Alajos, Baumann Antal, Kleineisel Jakab, Prückler László, Oetl Antal, Hasmann József, Politzer Gusztáv, dr. Mandello Károly, Schwartz Simon, dr. Hlatky József, Mandl J. Ignácz, Bubala György, Hulitius Károly.

Az uj tisztviselőket és városbirákat föleskették. *Márkus* főpolgármester üdvözölte őket, *Rényi* Dezső megköszönte a közbizalmat s ezzel a közgyülés bevégződött.

VIDÉK.

* **(Uj megye.)** Pestmegye közigazgatási köreiben — mint egy estilap irja — azzal a tervvel foglalkoznak, hogy Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyéből a közigazgatás megkönnyitésére uj megyét kerekitenek ki. A terv szerint az uj vármegye *Pestmegye* felső részéből, továbbá *Esztergom* és *Fehér vármegyék* egy-egy kis részéből kerekittetnék ki és *Pilis vármegye* nevet nyerne. Legnagyobb akadálya a *székhely* kérdése, mert az uj megye hivei *Budapestet* szeretnék székhelyül, ami azonban alig lehetséges. Ellenkező esetben *Vácz* lenne *Pilis vármegye* székhelye.

* **(Az uj rapprezentanca.)** *Cante* József városatya tegnap este a municzipió ülésternébe bizalmas értekezletre hivta össze az uj rapprezentanca tagjait, mely alkalommal elhatározták, hogy az ujonnan választandó polgármestertől elvárják, hogy a magyar törvények behozatala alkalmával felmerült sérelmeket pontról-pontra ki fogja mutatni az uj kormányzónak s kérni fogja, hogy *Fiume* autonomiájának megcsorbitását akadályozza meg. A polgármesterválasztásra, mely hir szerint vasárnap, január 9-én lesz, dr. *Mayländer* volt polgármester és ellenjelöltje, lovag *Milcsénich* Péter jelenlegi municipi elnök érdekében erősen folynak a korteskedések. Alelnökjelöltek dr. *Bellen* és dr. *Vio* ügyvédek. A tegnapi értekezlet egyhangulag *Mayländert* jelölte polgármesternek. A hangulat háborus volt; a renitenczia tovább folytatása több, mint valószinü.

Gróf *Szapáry* László kormányzó ma este indul Abbaziába, hogy ott tanácskozhassék a fiumei pártférfiak főbb embereivel, mielőtt a kormányzói hivatal vitelét megkezdené, Ma azt az álhirt kolportálták Fiuméban, hogy az uj kormányzó már tegnapelőtt inkognitóban Fiumében járt pühatolózni s a tapasztaltak arra inditották, hogy *már leküldött cselédségét és fogatait visszaküldje Budapestre.*

* **(Lutheránusok gyülése Debreczenben.)** A hegyaljai és más lutheránus esperességekből kihasitott tiszavidéki uj egyházmegye első szervezkedő közgyülése ma volt Debreczenben. A lutheránus templomban megtartott közgyülésen jelen voltak a város előkelőségei valláskülönbség nélkül. Ott voltak a különböző felekezetü egyházak fejei, köztük: *Kiss* Áron református püspök, *Wolafka* Nándor katholikus püspök, kisprépost, *Simonffy* Imre polgármester, *Jekelfalussy* tábornok, *Lengyel* Imre református egyházmegyei gondnok, *Rázsó* Gyula alispán, *Reichmann* zsidó hitközségi elnök, *Dobieczky* üzletvezető stb.

Az isteni tisztelet után, melyen *Geduly* nyiregyházi lelkész imádkozott, *Bartholomidesz* János megnyitotta a gyülést és megnyitójában magyarosodásra buzditotta a tót nemzetiségü lelkésztársait.

Majd *Materny* Lajos főesperes és *Meskó* László felügyelő beiktattatván, az eskütt letették és programmjaikat nagy tetszés között kifejtették.

Barthalomideszt tiszteletbeli főesperessé, *Godulyt* és *Szántó* Gyula pataki jogtanárt jegyzőkké, *Prock* Gyulát ügyészszé, *Mészáros* Ferenczet pénztárnokká választották, végül a bizottságokat választották meg.

Délben 120 teritékü bankett volt.

* **(Elnökválasztás akadályokkal.)** A *nagykürolyi* függetlenségi párt elnöke, *Báthory* Bertalan elhalálozván, mint levelezőnk irja, a párt elnökválasztó gyülést hivott össze. A gyülést azonban a *párttagok csekély száma miatt* nem lehetett megtartani.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— **Egy tanár mint pénzágens.** *Petróczi* József gimnáziumi tanárt okirathamisitás büntette miatt vonta ma felelősségre a törvényszék. A tanár ur megirigyelte a pénzágensek sorsát, akik nem dolgoznak és mégis nagyuri módra élnek, otthagyta tanári állását és kölcsönszerzésre adta magát. Természetes, hogy akadtak jóhiszemü emberek, akik az ő közvetitése révén akartak a szorult helyet okozta hinárból kieviczkélni. Ezek közé tartoztak báró *Glaubitz* Alfonz és *Glaubitz* Tivadar, továbbá gróf *Vay* Dezső, akik egy 1000 forintról és két 300 forintról szóló váltót adtak át pénzszerzés czéljából Petróczinak. Ez aztán az egyik 300 forintos váltót értékesitette. Az 1000 forintosat visszaadta gróf Vay-nak, a másik 300 forintos váltót pedig jogosulatlanul kitöltötte, kijavitotta és megovatoltatta. Ugyanigy járt el báró Dewitz Ottónak egy 150 forintos váltójával. Ezért került a vádlottak pedjára. Nagy csomó irathalmazt tett maga elé és szorgalmasan jegyezgetett. Kijelentette, hogy a vádat sohasem vette komolyan s a vizsgálóbirónak azért nem adta át a kezei közt levő adatokat, mert az ügyet a nyilvánosság előtt akarja pertraktálni. Vallomása közben az elnök többször félbeszakitja és figyelmezteti, hogy térjen a dologra, ő azonban el akarja mondani, hogy milyen körülmények között ismerkedett meg gróf Vay-val . . .

Az elnök: Kérem, ne részletezze annyira a dolgot és ne védekezzék azzal, hogy a panaszosok minden kellemetlen magán- és családi ügyét szellőzteti!

A vádlott: Az előzményeket el kell mondanom.

És elmondja, hogy egy délután 4 órától másnap reggeli 8 óráig a Glaubitz bárókkal kártyázott. Mikor a báró urak elvesztették pénzüket, bon-ra játszottak s neki 250 forinttal adósai maradtak.

Az elnök (ingerülten): Üljön le! Elég! Jegyzőkönyvbe vétetem, hogy ön többszöri félbeszakitás és figyelmeztetés ellenére is másfél órára nyujtotta védekezését.

A végtárgyalást pénteken folytatják.

= **A büntető járásbiróság ügyforgalma.** Még nem készültek el a statisztikai táblázattal s igy nem tudjuk: nagy-e a restánczia a büntető járásbiróságnál. Annyi azonban kétségtelen, hogy a mult esztendőben nem kevesebb, mint *17,000 följelentést adtak be.* Budapesten tehát minden huszonötödik emberre egy följelentés esik. Egy segédhivatali tisztviselő kiszámitotta, hogy Budapest székes fővárosban, az Ur 1897-ik esztendejében adtak: *4501 pofont*, kiütöttek összesen 137 *zápfogat* és 50 *szemfogat*; kávéházakból *kidobtak* 731 embert, ezek közül 127 ujra visszament a kávéházba és *ujra kidobatott; legazembereztek* 5320 embert, akik között 4320 megelégedett *bocsánatkéréssel;* nyilt utczán, jogosulatlanul *megcsókoltak* 97 hölgyet; a 97 között nyolczvanan *megbánták*, hogy panaszt emeltek; illetlen megszólitással *inzultáltak* 40 asszonyt és 3 leányt. A statisztikának egyéb adatai érdektelenek.

= **Néppárti tolvajok.** Érdekes ügyben itélt e napokban a csáktornyai járásbiróság. *Ladics* Ferencz, *Ladics* Lőrincz és *Kollmann* István károlyszegi legények a köröskefői anyakönyvvezető hatósági jelvényt képező czimerét elemelték. Minthogy az állam jelvényének megsértése miatt — a kihágás időközben elévült — eljárni nem lehetett, lopás miatt fogták őket perbe. A vádlottak azzal védekeztek, hogy ők egy előttük ismeretlen *néppárti politikus biztatására* vitték el a czimert. A járásbiróság Kollmann Istvánt *három havi*, a két Ladicsot pedig *két-két havi fogházra* itélte.

= **Affendakis Perikles szökése.** A mult esztendő elején történt, hogy a betörök királyának, *Papacosta* Dimitrinek büntársa, Affendakis Perikles megszökött a pestvidéki törvényszék fogházából. Az akkoriban nagy feltünést keltett fogolyszöktetés miatt *Takáts* Lajos fogházfelügyelőt és *Varga* Benedek őrmestert vonták felelősségre s el is itélték az őrmestert *négy hónapi*, a felügyelőt pedig *két hónapi fogházra.* Ma tárgyalta ezt az ügyet a királyi tábla s az elsőbiróság ítéletét *helybenhagyta.*

NYILTTÉR.

ROYAL nagyszálloda BUDAPESTEN.

Kugler-féle raktár a bodegában, naponta friss nagy választék eredeti **bonbonniérekban.** Legjobb **cognacok** kicsinyben, nagybani árak mellett eladatnak. Színházi előadások után friss ételek, naponta hangverseny. **Schmitt Károly** igazgató.

Vetni való elsőrendü 342
árpa, bükköny és tavasz-buza
kapható: **Weisz Józsefnél**
BUDAPEST, V. ker., Béla-utcza 6. sz. és Miskolczon.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 5. (*Utótőzsde.*) Az irányzat szilárd volt. Osztrák hitelrészvény 357.—. Magyar hitelrészvény 387.50, Anglo-bank 298.50, Bankverein 222.—, Union-bank 260.—, Osztrák Länderbank 161,—. Osztrák-magyar államvasut 343.75, Déli vasut 80.50, Elbevölgyi vasut 263.50, Északnyugoti vasut 249.—, Dohány-jövedék —.—, Rimamurányi vasmü 249.75, Alpesi bányarészvény 131.75, Májusi járadék 102.60, Magyar koronajáradék 99.65, Török-sorsjegy 61.60, Német birodalmi márka 58.85.

Lemberg, január 5. A ragadós száj- és körömfájás elterjedésének megakadályozására Jaslo, Krosno, Sanok, Sztricsov közigazgatási és Borinya, Vielicska, Dembicza törvényszéki kerületekben a marhavásárok megtartását és marhák vasuti szállitását az emlitett kerületekben hatóságilag eltiltották.

Berlin, január 5. Osztrák hitelrészvény 223.87, Disconto-társaság 201.75, Darmstadti bank 159.60—159.62, Deutsche bank 209.—, Drezdai bank 163.20, Handelsgesellschaft 175.37, Nationalbank 153.25, Osztrák magyar államvasut 146.20, Déli vasut 34.90, Varsó-Bécsi vasut —.—, Gotthard vasut 151.70, Svájczi északkeleti vasut 106.10 Svájczi központi vasut 140.90, Olasz déli vasut 136.20, Olasz középtengeri vasut 97.10, Olasz járadék 94.90, Török sorsjegyek 108.—, Mexikói kölcsön 97.87, Laurakohó 185.40 Dortmundi 97.50, Bochumi 203.—, Gelsenkircheni 187.—, Harpeni 192.50, Hibernia 201.50, Magán kamatláb 3½%.

Hamburg, január 5. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészv. 301.80, Osztr.-magyar államvasut 741.75. Az irányzat szilárd.

Páris, január 5. Irányzat szilárd. 3%-os franczia járadék 103.33, 3%-os törlesz. jár. 101.80, 3½%-os járadék 107.22, Franczia bank 3540, Credit Foncier 660.—, Szuezi csatornarészvény 3370, Egyiptomi kölcsön 517, Spanyol külf. kölcsön 61¼, Magyar aranyjáradék 104.50, Olasz járadék 96.35, Orosz kölcsön 102.65, Uj orosz konzol 94.80, Portugál kölcsön 21¼, Ottomán bank 567.—, Osztr. Länderbank 487.—, Osztrák-magyar államvasut 746.—, Rio Tinto 645.

New-York, január 5. (C. T. B.)

	január 5. cents	január 4. cents
Buza januárra	97⅝	97⅝
„ májusra	92⅝	93⅛
„ juliusra	86⅜	87¼
Tengeri májusra	34⅛	34¼

Chicago, január 5. (C. T. B.)

	január 5. cents	január 4 cents
Buza májusra	90⅝	91¼
Tengeri májusra	29⅛	29⅛

Mezőgazdaság.

Az Állategészség czimen dr. *Rátz* István állatorvosi akadémiai tanár által szerkesztett folyóirat januáriusi száma a házi állatokra mérges növényekről, védőojtásokról, a tuberkulinról, a csimbe kártékony légyről, tejgazdaságról stb., hoz közleményeket, ezen ismertetések rendkivül fontossággal birnak gazdaközönségünkre. A lap előfizetési ára egész évre 4 forint. A kiadó: Hazslinszky Károly Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utcza 28. mutatványszámokat szivesen küld megtekintésre.

Ipar és kereskedelem.

Magyar általános kőszénbánya-részvénytársaság. Emlitettük már, hogy a Magyar általános kőszénbányarészvény-társaság megvette a Trifaili bányatársaság esztergommegyei kőszéntelepeit. A vételár 2·6 millió forint. Ezen összeg megszerzésére

a Magyar általános kőszénbánya-részvénytársaság részvénytőkéjét 3·4 millióról 6 millióra fogja felemelni. Ezenkívül a Magyar általános kőszénbánya *ingatlanainak jelzálogos lekötése mellett* két millió forint kölcsönt vesz fel egy bankkonzorciumtól. Erre a kölcsönre a tatai bányák feltárása végett van szüksége, amely czélból különben már *tavaly is szaporította részvénytőkéjét*, nemkülönben az ujonan szerzett esztergommegyei bányák feltárására. Mindezen müveletek iránt egy közelebb összehivandó közgyülés fog határozni, amelyen a társaság igazgatóságát is reorganizálják akként, hogy abba a kölcsönügyleteknél érdekelt bankintézetek képviselőit is beválasztják.

Csődnyitás. *Bérczy* Pál, csödmői kereskedő ellen a nagyváradi törvényszék részéről, csődbiztos Galeta törvényszéki biró, tömeggondnok Waldmann Márk ügyvéd. Igénybejelentési határidő január 11., felszámolási február 8.

Csődmegszüntetések. A következők elleni csődöket megszüntették: *Jager* Markus, budapesti kereskedő *Murkovits* és *Fuchs*, nyiregyházai ozég, *Spitzer* Hermann szolnoki kereskedő.

Kőbányai sertésplacz, január 5. Magyar elsőrendü: Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 50—51 krajczárig. Közép (páronkint 251—320 klgrig terjedő sulyban) 50—51 kr. Könnyü (páronk. 250 klgrig terjedő sulyban) 51—52 kr. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 klgr. felüli sulyban) 50—51 krajczárig, közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) 49—50 krajczárig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 47—48 krajczárig. Sertéslétszám: 1898. január 3. napján volt készlet 20.799 drb, január 4-én felhajtatott 816 drb, január 4-én elszállittatott 1025 drb, január 5-én maradt készletben 20.090 darab. A hizott sertés üzletirányzata lanyha.

Budapesti sertés-konzumvásár, január 5. A ferenczvárosi konzumvásárra január 4-én érkezett 801 drb. Készlet január 3-áról 356, összes felhajtás 457 drb. Elszállittatott budapesti fogyasztásra 867 drb.; elszállittatlan maradt 290 drb. Napi árak: 120—180 kilós 47—49 kr., 220—280 kilós 47—49 kr., 320—380 kilós 46—49 kr., malaczok 32—40 A vásár hangulata élénk volt.

Budapesti marhavásár január 5. A mai vásárra felhajtottak 1377 darab magyar ökröt, 628 darab magyar tehenet, 68 darab boszniai ökröt, 19 darab bivalyt, 86 darab bikát, összesen 2078 darabot. A nagyobb felhajtás következtében, amelyben jó áru nagyobb mennyiségben volt képviselve, az árak 100 kilónkint 1 forinttal csökkentek, más részről azonban a helybeli mészárosok részéről a kereslet is eléggé élénk volt. Napi árak: magyar hizó legjobb minőség 30—32 frt, kivételesen 32 frt, közepes 25—29·50 frt, alárendelt minőség 21—24 frt, tarka ökör közepes minőség 25—30 frt, alárendelt minőség 22—24 frt, boszniai ökör alárendelt minőség 20—24 frt, bika jobb minőség 27—30 frt, alárendelt minőségü 23—26 frt, bivaly 16—20 frt, magyar tehén 21—26 frt, tarka tehén 22—30 frt. Minden 100 kilónkint élősulyban.

Budapesti szurómarhavásár, január 5. A mai vásárra felhoztak 186 db élő és 92 db ölött belföldi borjut, 278 drb ölött galicziai borjut, 27 drb ölött tiroli borjut, 94 drb élő ürüt és 220 drb ölött ürü. Fizettek: belföldi borju élő 38—44 kr. galicziai borju ölött 48—54 kr., tiroli borju 58—62 kr., bécsi borju ölött 56—62 kr., ürü élő 4—8 frt, ölött 4—9 forintot páronkint.

Bécsi juhvásár. január 5. Felhajtatott 1215 darab. Délig üzlet nem köttetett és árak nem jegyezhetők.

Bécsi szurómarhavásár, január 5. A mai vásárra felhoztak: 3595 drb borjut, 2353 drb élő sertést, 2491 darab ölött sertést, 296 drb ölött juhot és 1001 drb bárányt. A borjuvásáron az irányzat kedvező volt és alárendelt minőségeket jobban fizettek, mint a mult héten. Sertés nehéz faju jó keresetnek örvendett és 2 krajczárral drágább volt. Jegyeztetett: ölött borju 34—44 kr., prima 46—52 kr., kiváló minőségü 54—58 kr. Süldő 30—40 kr., ölött nehéz sertés 46—50 kr., prima süldő 40—50 kr., ölött juh 26—40 kr. kilonkint. Bárány 4—12 frt párjával.

Közlekedés.

A vasuti tisztjelöltek. A magyar királyi államvasutak igazgatósága már régebben tapasztalta, hogy a vasuti tisztképző tanfolyam hallgatói, a tanfolyam végeztével részint valami szervi baj, részint testi fogyatkozás miatt nem alkalmasak a *külső* szolgálattételre és ezáltal őket, különösen a forgalmi szolgálatban, használni nem lehet. Hory tehát a forgalmi szolgálatban ezentul teljesen megfelelő egyéneket lehessen alkalmazni, az igazgatóság elrendelte, hogy ezentul csak oly hallgatókat bocsássanak a tanfolyamra, kiket az igazgatóság által kijelölt pályaorvosok megvizsgáltak s a vasuti szolgálatra alkalmasaknak találtak.

Pénzügy.

A részvényügló adója. Néhány héttel ezelőtt lapunk közölte először azt a hirt, hogy a magyar királyi közigazgatási biróság döntvényben kimondotta, hogy a részvénytársaságok uj részvényeinek kibocsátásánál névértéken felül befolyt és tartalékalapba helyezett összeg adó alá nem vonható. A hivatalos lap mai száma közli a nagyfontosságu döntvény indokait. A döntvény négy szempontból tárgyalja a kérdést. Az első szempont szerint az uj részvények kibocsátása egyszerüen az alaptőke fölemelésének módozatát képezvén, mint ilyen szorosan vett üzleti tevékenységnek és az abból származó bevétel, üzleti adó alá vonható üzleti jövedelemnek nem tekinthető. Az a befizetés, amelylyel a részvényesek az alaptőkéhez járulnak, tulajdonképen betét jellegével birnak, tekintet nélkül arra, hogy a befizetés milyen czélra szolgál. Kitünik ez a kereskedelmi törvény azon rendelkezéseiből, amelyek értelmében az alaptőke és a tartalék a mérlegben a tartozások közé sorolandó, a társaság feloszlásakor pedig a részvényesek között részvényeik arányában felosztandó. Az uj részvények tulajdonosai által a részvények névértékén felül teljesitett befizetés és azon összeg között, amely a részvény névértéke fejében folyt be, különbséget tenni nem lehet, mert a részvények névértéke fejében befolyt összeg a régi részvény névértékének, a névértéken felül befizetett összeg pedig a régi részvényeseket a részvény névértékén felül megillető vagyoni igénynek ellenértékét képezi. Ebből folyik, hogy a felpénz is vagyonbetét természetével birván, az 1875-ik évi XXIV. törvényczikk 1-sö §-a alapján adó alá nem vonható. A felpénznek adó alá nem vonása nem ellenkezik az 1875-ik évi XXIV. törvényczikk 4-ik §-ának 6-dik pontjában foglalt azzal a rendelkezéssel sem, hogy a tartalékalapba helyezett összeg csak abban az esetben vonható le az üzlet nyers jövedelméből, ha ezen tartalékalap: a gépek, gyári eszközök és egyéb üzleti felszerelések elhasználása által okozott értékcsökkenés fedezetére szolgál; nem ellenkezik, mert az idézett törvény 1. §-ának általános rendelkezése szerint üzletadó tárgyát a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknak és egyleteknek üzleti jövedelme képezi, az pedig nem szenvedhet kétséget, hogy a tartalékalap gyarapitására forditott felpénz nem üzleti jövedelemből ered. Mindezek alapján ki kellett mondani, hogy a részvénytársaságok uj részvényeinek kibocsátásánál a névértéken felül befolyt és a tartalékalapba helyezett összeg az 1875-ik évi XXIV. törvényczikk alapján adó alá nem vonható.

Budapesti bankegyesület. *A budapesti bankegyesület részvénytársaság*, mint a fertővidéki helyi érdekü vasut engedélyese, átvette a vonal kiépitése fejében e vasut 3,054.100 forintnyi *5* százalékos elsőbbségi részvényeit és a részvényeket 5,628.400 márka győr-sopron-ebenfurti vasuti 3 százalékos arany kötvények ellenében a győr-sopron-ebenfurti vasutnak eladta. Ezeket a kötvényeket további 1,371.600 márka 3 százalékos hasonló kötvénynyel, melyeket a győr-sopron-ebenfurti vasut nagyobb beruházások foganatositása czéljából tartalékalapjából a bankegyesületnek eladott, *egy* összkibocsátássá egyesitessék és a mindössze 7 millió márka névértékü III. sorozatu kötvényeket a Bankegyesület az Erlanger és fiai s a Sulzbach testvérek, majnai-frankfurti bankházak vezetése alatt álló külföldi konzorcziumnak adta tovább, e konzorcziumban is nagyobb részesedést biztositva magának. A fentjelzett 7 millió márka kibocsátása e hónap 5-én Frankfurtban megtörtént, még pedig teljesen kielégitő eredménynyel, a mennyiben az egész összeg el van helyezve. A kibocsátás 78 háromnegyed százalékos árfolyamon történt, ehhez hozzáadva az idei szelvény árát.

A Jegybank aranykészletei. Az osztrák-magyar bank a mult év február havában kezdette meg aranyvásárlásait a külföldön és az aranyáramlás a bankhoz szeptemberig folytonos volt. Innentul aztán az érczkészlet apadni kezdett, mivel a bank a piacznak aranyat és aranyváltókat bocsátott rendelkezésére. Október 7-ikén 383·98 millió forint volt a bank aranykészlete, ebből 27·4 milliót bocsátott a piacz rendelkezésére (az érczváltókat is betudva) ugy, hogy az év végével az évi gyarapodás az aranykészletben 60 milliót tesz ki. A változások az érczkészletben a következők:

	Arany	Érczváltó	Összes érczkészlet
	millió forint		
1896. decz. 31.	302.14	33.89	336.03
1897. decz. 31.	363.79	32.18	395.97
	+ 61.65	— 1.71	+ 59.94

Sorsolás. Az 1889-iki 3%-os földhitel-sorsjegyek mai huzásánál ez **50000** forintos főnyeremény a 805. sorszáma, 24. számu sorsjegyére, a **2000** forintos nyeremény a 2611. sorszám, 23, sz. sorsjegyére esett. **1000** forintot nyertek: 3298. sorszámu 14. számu és 4860. sorszámu 30. számu sorsjegyek.

BUDAPESTI GABONATŐZSDE.

Budapest, január 5.

Tegnap közöltük az amerikai készletek hivatalos kimutatását. Ma a Bradsstreets becslése áll rendelkezésünkre. A „visible supply" kitesz e taksálása szerint buzában 54,173.000 bushelt, szemben a mult heti 52,738.000 bushellel, a gyarapodás 1,435.000 bushel. Tengeriben pedig a készlet 971,000 bushellel emelkedett, vagyis 47,321.000 bushelről 48,292.000 bushelre. Az amerikai piaczok alkalmasint ennek folytán indultak lanyhább hangulatban és csak az üzlet vége felé, amikor kitudódott, hogy a kivitel részére a különböző kikötőkben 55 hajórakományt vásároltak össze, vált barátságosabbá a hangulat. Mindazonáltal fenmaradt körülbelül ½ czentnyi áresés. Különben nem is annyira e jelentéktelen csökkenés kelti fel az érdeklődést, mint inkább az a körülmény, hogy jóllehet, most már semmiféle kartellszerü szövetkezés nem érvényesiti befolyását a folyó határidőre, mégis a januári és juliusi határidő között közel egy forintnyi *deport* áll fönn (métermázsánként kalkulálva.) Az összes európai határidőpiaczokon különben ugyane jelenséget észlelhetjük. Páris, London, Berlin, Bécs tetemesen olcsóbb áron jegyzi a későbbi határidőt. — A spekuláczió mindenütt csak a közel jövőben teljesitendő kötelezettségektől retteg. — A Laplata államok terméke már szamottevő tényező, bár erre nézve is mindenekelőtt a lokális fogyasztás jó tekintetbe, azonkivül Keletindia is jó aratási kilátásoknak örvend és már most kinálják ez utóbbi származékot májusi szállitással, oly áron, amely jóval alacsonyabb a készáru árfolyamánál. Nyilvánvaló tehát, hogy a nemzetközi piaczon csakis a legközelebbi négy hónap képezi a kritikus időszakot. Májustól kezdve — azt tartják — a tényleg fennálló deficzit mindinkább össze fog zsugorodni. Sőt ujabban még e mostani hiányt is sokkal optimisztikusabban itélik meg, mivel mérvadó statisztikusok kiszámitották, hogy ha a világ fogyasztása csak öt százalékkal apad — ez pedig, tekintettel a magas lisztárakra, elég kevés — Európa szükségletének fedezése biztositva van. Ezekben a körvonaloztuk az internaczionális piacz helyzetét. Más kérdés azonban, hogy mi — sajátos viszonyainkkal — követhetjük e majd vakon a külföldi góczpontok esetleg lefelé irányuló direktiváját. Ép az elmult évadban láttuk, hogy bizonyos körülmények között nálunk teljesen függetlenül és önállóan alakul az irányzat. Mi hozzánk nem gravitál az exotikus buza, a mi jegyzéseink csak addig voltak szoros összefüggésben a külföldi árjegyzésekkel, amig exportáltunk. Az idén pedig arról van szó, hogy fogyasztóink fedezhetik-e az országban és az esetleg még importálandó Balkán és orosz származékokból szükségletüket és ha malmainknak megér a 76 kilogrammos kész buza 13 frt 10 krt 3 hónapra — ma fizették ez árt — akkor néhány hét mulva a 75 kilogrammos szokmánybuza legalább is 12¾ frtnyi értéket fog képviselni, akár pang, akár felpezsdül az üzlet a határidőpiaczon. Elvégre is az egészen mellékes, hogy van-e játszókedv vagy nincs, mert nem ez, hanem a természetes tényezők szabályozzák az árakat. Különben is szilárdabb volt nálunk ma az irányzat, amihez a vetések állásáról közzétett hivatalos jelentés is hozzájárult, mivel ez nem épen rózsás szinben tünteti fel a mezőgazdasági állapotot.

Buza.

Készáru-üzlet buzában. Elkelt vagy 6000 métermázsa magyar és 1000 métermázsa szerb buza, néhány krajczárral magasabb áron. 13 forint 15 krajczár volt a legmagasabb ár, 78.s kilogrammos pestvidéki buzárt fizették.

Előfordult eladások buzában.

Mennyiség mmázsában	ó vagy uj	származás	hektliterenkinti suly kilgban	minőségi megjegyzés	átadási hely	ár, netto 100 kgkint	készp. vagy x hóra
300	uj	tiszavidéki	76[9]	—	Budapest	13.—	8h.
1000	„	„	76	—	„	13.—	8h.
100	„	„	75	—	„	12.75	8h.
100	„	pestvidéki	78[5]	—	„	13.15	8h.
100	„	„	78	—	„	13.10	8h.
100	„	„	76[5]	—	„	12.90	8h.
100	„	„	76[5]	vegyül.	„	12.75	8h.
300	„	„	75[5]	„	„	12.85	8h.
200	„	„	75[5]	„	„	12.50½	8h.
150	„	„	75	üszkös	„	12.—	8h.
100	„	„	74[4]	vegyül.	„	12.—	8h.
500	„	fehérmegyei	77[5]	—	„	13.12½	8h.
1000	„	raktár	78	—	„	12.—	8h.
1000	„	zzerbiai	72	transitó	„	9.—	2h.

Hivatalos jegyzések buzában.

FAJ	Minőség suly hektól.	100 kilogr. készp. ára frttól	frtig	Minőség suly hektól.	100 kilogr. készp. ára frttól	frtig
Tiszavidéki . . . . . uj	74	12.45	12.55	75	12.65	12.70
„ . . . . . „	76	12.75	12.80	77	12.90	13.—
„ . . . . . „	78	13.05	13.15	79	13.20	13.25
„ . . . . . „	80	13.30	13.35	—	—.—	—.—
Pestvidéki . . . . . uj	74	12.40	12.50	75	12.60	12.65
„ . . . . . „	76	12.70	12.75	77	12.85	12.95
„ . . . . . „	78	13.—	13.10	79	13.15	13.20
„ . . . . . „	80	13.25	13.30	—	—.—	—.—
Fejérmegyei . . . . . uj	74	12.50	12.60	75	12.70	12.75
„ . . . . . „	76	12.80	12.85	77	12.95	13.05
„ . . . . . „	78	13.10	13.20	79	13.20	13.25
„ . . . . . „	80	13.30	13.35	—	—.—	—.—

Határidőüzlet buzában. Kevés forgalom volt szilárd irányzat mellett.

Előfordult határidőkötések buzában.

Határidő	Délelőtti és déli tőzsde kezdet	forgalom	zárlat	Délutáni tőzsde kezdet	forgalom	zárlat
márczius	11.95	11.94-95-96-97.98 99-12.—11.99	12.01	12.10	12.02-03	12.04
május	11.65	11.68	11.72	11.73	11.74	11.75
szept.	9.31	9.30-32-33-34	9.34	9.34	9.35	9.36

Hivatalos határidőjegyzések buzában.

Határidő	Déli tőzsde zárlata január 5. pénz	áru	január 4. pénz	áru	Leszámoló árfolyamok
márcz.	12.—	12.02	11.97	11.98	—
szept.	9.33	9.35	9.27	9.29	—

Rozs.

Készárnüzlet rozsban: Szilárdan fenntartott árak mellett néhány vaggon kelt el.

Előfordult eladások rozsban.

mennyiség mmázsában	ó vagy uj	származás	minőség megj.	átadási hely	ár, netto 100 Kgr-kint	Kész vagy x hóra
100	Uj	pestvidéki	elsőr.	Bpest.	8.65	Kp.
150	„	„	—	Bp. par.	8.70	„
200	„	„	dohos	Soroksár	8.85	„

Hivatalos jegyzések rozsban.

Ó vagy uj	faj	hektoliterenkinti suly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára frttól	frtig
uj	elsőrendü	70—72	8.65	8.70
uj	másodrendü		8.60	8.65

Raktárállomány rozsban: A közraktárban 49.300 métermázsa; a nyugati pályaudvaron 16.942 métermázsa.

Határidőüzlet rozsban. Kevés forgalom volt szilárd áron.

Előfordult határidőkötések rozsban.

Határidő	Délelőtti és déli tőzsde Kezdet	forgalom	zárlat	Délutáni tőzsde kezdet	forgalom	zárlat
márczius	8.73	8.74	8.76	8.76	8.77	8.77
september	—		—	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések rozsban.

Határidő	Déli tőzsde zárlata január 5-én pénz	áru	január 4-én pénz	áru	Leszámoló árfolyamok
márczius . . .	8.74	8.76	8.70	8.72	
szeptember . .	—	—	—	—	

Takarmányfélék.

Készárnüzlet takarmányfélékben. Árpa szilárd, *zab* változatlan, *tengeriben* nincs kereslet.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Mennyiség métermázsában	ó vagy uj	áru	minőség	átadási hely	ár, netto száz kilogr. kint.	készp. vagy x hóra
100	uj	zab	—	Budapest	6.32½	készp.
200	„	„	—	„	6.45	„
200	„	„	—	„	6.35	„
200	„	tengeri árpa	fehér, kerek	Kikinda Kőbánya	4.62½	„
150	„	„	—	„	6.75	„
300	„	„	I. takarm. takarmány	„	6.45	„

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Áru	Ó vagy uj	Faj	Hektolitermenkinti suly kg.-ban	100 kg. készp. frttól	frtig
Árpa . . .	uj	takarmány	60—62	6.20	6.50
„ . . .	„	égetni való	62—64	6.70	7.40
„ . . .	„	sörfőzdei	64—66	8.—	9.50
Zab . . .	„	—	39—41	5.80	6.65
Tengeri . .	„	bánsági	—	5.20	5.25
„ . .	„	másnemü	—	5.10	5.15

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárakban 71.000 métermázsa árpa, 15.600 métermázsa zab, 111.700 métermázsa tengeri. A Silosban 1400 métermázsa zab, 20.200 métermázsa tengeri. A nyug. pályaudvarban 2861 métermázsa árpa, 282 métermázsa zab.

Határidő-üzlet takarmányfélékben: Tengeri, zab üzlettelen, de szilárd.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Áru	Határidő	Délelőtti és déli tőzsde kezd.	forgalom	zárl.	Délutáni tőzsde kezd.	forgalom	zárl.
Tengeri .	május.	5.31	5.30-32	5.34	5.34	5.35	5.35
Zab . . .	márcz	6.38	—	6.40	—	—	—
„	szept.	—	—	-	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Áru	határidő	déli tőzsde zárlata január 5-én pénz	áru	január 4-én pénz	áru	leszámoló árfolyamok
Tengeri . .	májusra	5.32	5.33	5.31	5.33	—
Zab	márcziusra	6.33	6.40	6.32	6.34	—
„	szeptember	—	—	—	—	

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1897. évi január hó 3-án este 6 órától január 4-én este 6 óráig Budapestre vasuton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővámhivatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről a következő kimutatást teszi közé:

Az áru megnevezése	Érkezett vasuton	hajón	együtt	Elszállíttatott vasuton	hajón	együtt
	métermázsa					
helyi forgalomba						
buza	1514	2591	4105	—	—	—
rozs	—	—	—	—	—	—
árpa	1767	—	1767	400	—	400
zab	111	378	489	495	—	495
tengeri	—	2969	—	810	—	810
összesen . .	3392	—	6831	1505	—	1505

a fővámhivatalnál előjegyeztetett:

Az áru megnevezése	Visszkivitel czéljából való behozatalra előj. mennyiség métermázsában	Az áru megnevezése	A visszkivitelre előjegyzett mennyiség métermázsában
buza	3573	buzaliszt . . .	502
rozs	—	rozsliszt . . .	—
árpa	—	árpaliszt . . .	—
összesen . . .	3573	összesen . . .	502

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, január 5.

A nemzetközi értékek vásárán újév óta a bécsi tőzsde ragadta magához a vezetést; Berlin, amint az onnan érkező árfolyomokból látjuk, csak kelletlenül követi a bécsi föllendülést; de kénytelen követni, mert Bécsben a kereslet feltünően nagy, különösen a magántőke köréből és ott, a Budapestről nyilvánuló támogatás mellett, könnyen és készségesen vesznek föl mindent, amit Berlin kinál, még befektetési értékeket is. Ily körülmények között csak természetes, hogy a hausse-irányzata, mely már tegnapelőtt oly hirtelenül ütötte föl fejét, erőteljesen nyilvánult a mai üzlet folyamában is. Legkedveltebb volt az osztrák államvasut részvénye, melyet Bécsben és kissé nálunk is a „jó kezek" vásárolták; úgy, hogy ez érték ma este 3¾ forinttal drágábban zárulhatott, mint a tegnapi utótőzsdén. Az osztrák hitel fölebb ment egy rövid forinttal; helyi bankpapirjainkban is nagyobb volt a kereslet és mindnyájuk ára tetemesen javult. A közuti vaspálya részvénye dél felé a 400-as árfolyamot érintette és estefelé, helyi realizációk következtében, csak fél forinttal ment lejebb, ami pedig e papirban az igen gyors tizforintos emelkedés után, nagy szilárdságnak a jele. A délutáni zárlat alatt az irány még mindig határozottan szilárd volt.

Az *előtőzsdén*: Magyar hitelrészvény 386—387.25, Jelzálogbank 274—276.50, Leszámitoló bank 252.25—256.—. Osztrák hitelrészvény 356.50—357.60, Osztrák-magyar államvasut 340.25—341.75, Kereskedelmi bank 1440, Ujlaki tégla 270.—, Közuti vaspálya 397—400.—, Villamos vasut 278.75, 280.25, Rimamurányi 251.

Délelőtti 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 357.20, Magyar hitelrészvény 387.25. Aranyjáradék 121.20, Koronajáradék 99.65, Leszámitoló bank 256.—, Jelzálogbank 276.75, Rimamurányi 251, Osztr.-magy. államvasut 341.25, Ipar és kereskedelmi bank 102.

A délitőzsdén előfordult kötések: koronajáradék 99.65, kereskedelmi bank 1440, aszfaltrészv. 230, ált. kőszénbánya 122, salgó-tarjáni 602—603, ujlaki téglagyár 266, czukoripar 154. Adria 213.50, közuti vaspálya 398.503—99.25 villamos vasut 277.50—279, magyar hitelrészv. 386.25—387.25, ipar és kereskedelmi bank 103.50, jelzálogbank 275.75—276.25, leszámitoló bank 254.25—255.25, rimamurányi 249.75—259.50, osztrák hitelr. 356.50—357.40, déli vasut 80, osztrák-magyar államvasut 304.75—343.80 forinton.

Díjbiztositások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2.50—3.50 frt; 8 napra 6—7 frt; január végére 10.50—11.50 frt.

Délutáni 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	január 5.	január 4.
Magyar aranyjáradék	121.10	121.30
Magyar koronajáradék	99.60	99.50
Magyar hitelrészvény	386.75	384.—
Magyar ipar és keresk. bank	103.50	102.—
Magyar jelzálogbank	275.75	273.50
Magyar leszámitoló bank	254.75	250.—
Rimamurányi vasmü	250.—	249.—
Osztrák hitelrészvény	357.30	354.90
Déli vasut	80.—	78.55
Osztr.-magyar államvasut	343.50	340.25
Közuti vaspálya	399.—	—.—
Villamos vasut	278.50	—.—

Az *utótőzsdén*: Osztr. hitelr. 357.60—356.40—357.10 Magyar hitelr. 386.50—385.75—386, jelzálogbank 276—276.80—275.50, osztrák magyar államvasut 344—343—345, közuti vasut 398.75—399.75 frton köttetett.

Délután 4 órakor zárulnak.

	január 5.	január 4.
Osztrák hitelrészvény	357.20	356.60
Magyar hitelrészvény	386.75	385.25
Osztr.-magyar államvasut	344.75	340.75
Leszámitoló bank	255.—	251.—
Jelzálogbank	278.50	274.—
Rimamurányi vasmü	250.—	249.—
Közuti vaspálya	399.50	396.—
Villamos vasut	278.50	279.—
Ipar és keresk. bank	103.50	102.—
Déli vasut	80.—	78.25

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDÉK

Budapest, január 5. A mai terménytőzsde üzlettelen volt. Az árak nem változtak.

Hivatalos jegyzések.

Faj		Ár 100 kilogrammonkint Pénz frt	Áru frt
Disznózsir ingyen hordó	budapesti	53.50	58.50
	vidéki	—.—	—.—
Szalonna	magyar la légenszáritott vidéki	—.—	—.—
	városi légenszáritott, 4 darabos	47.—	47.50
	„ „ 3 „	48.—	48.50
	füstölt	54.—	55.—
Szilva Kész áru Zsákkal együtt gönygyuly üzsta suly helyett	bosznisi, 1897. évi usance-minőség	—.—	—.—
	„ „ „ 120 darabos	16.50	17.—
	„ „ „ 100 „	17.75	18.25
	„ „ „ 85 „	20.25	21.—
	szerbiai, „ „ usance-minőség	15.25	15.75
	„ „ „ 100 darabos	17.—	17.50
	„ „ „ 85 „	20.—	20.50
Szilva Határidőre Minőség 500 grammonkint	bosznisi, usance-min.	—.—	—.—
	„ „ 120 darabos	—.—	—.—
	„ „ 100 „	—.—	—.—
	„ „ 85 „	—.—	—.—
	szerbiai, usance-min.	—.—	—.—
	„ „ 100 darabos	—.—	—.—
	„ „ 85 „	—.—	—.—
Szilvaix Kész áru Ingyen hordó	szlavóniai 1897	19.50	20.—
	szerbiai 1897	17.50	18.—
Szilvaix Határidőre Ingyen hordó	szlavóniai	—.—	—.—
	szerbiai	—.—	—.—
Keresmag	luczerna magyar, 1897	48.—	52.—
	vörös aprószemü 1897	29.—	31.—
	vörös középszemü 1897	33.—	35.—
	vörös nagyszemü 1897	39.—	42.—

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, jan. 5. A mai vásár irányzata nagyban való forgalomban és az egyes czikkeknél a következő volt: *Husnál* a forgalom csendes, árak szilárdak. — *Baromfinál* lanyha, árak szilárdak. — *Halban* csendes, árak szilárdak. — *Tej és tejtermékeknél* élénk. — *Tojásnál* csendes, árak szilártek. — *Zöldségnél* lanyha. *Gyümölcsnél* csendes. — *Füszereknél* csendes. — Időjárás: ködös, enyhe. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi czikkek hivatalos árjegyzése a következő: *Hus.* Márhahus hátulja I. 46—56 frt, II. 40—46 frt. Birkahus hátulja I. 30—38 frt, II. 28—30 frt. Borjuhus hátulja I. 60—62 frt, II. 50—58 frt. Sertéshus elsőrendü 45—50·0 frt, vidéki 46—50 frt. (Minden 100 kilonkint.) Kolbász füstölt 60—72 kr (kilónkint). Sertészsir hordóval 53·0—54·0 frt (100 kilónkint). — *Baromfi (élő).* Tyuk 1 pár 80—1.20 frt. Csirke 1 pár 0·70—1·00 frt. Lud hizott kilón-

kint 0·48—0·54 frt. — *Különfélék.* Tojás 1 láda (1440 drb) 38·0—41·0 frt. Sárgarépa 100 kötés 2—5.00 frt. Petrezselem 100 kötés 3.00—6.00 frt. Lencse m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 10—16 frt. Paprika I. 100 kiló 30—45 frt, II. 18—30 frt. Vaj közöns. kilónkint 80—90 frt. Vaj-téa kilónkint 1.10—1.40 frt. Burgonya-rózsa 100 kiló 2.00—2.80 frt. Burgonya sárga 100 kiló 2.30—3.20 frt. — *Halak.* Harcsa (élő) 0·60—1·20 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0·40—1·00 frt 1 kiló. Ponty dunai 0·30—0·60 frt.

Szesz.

Budapest, jan. 5. Az irányzat szilárd. — *Finomitott szesz* nagyban 55.75—56.25 forint, kicsinyben 56.50—56.75 forint. *Élesztőszesz* nagyban 55.50—56.— forint, kicsinyben 56.25—56.75 forint. *Nyersszesz adózva* nagyban 54.75—55.25 forint, kicsinyben 55.50—55.⅝ forint. *Nyersszesz adózatlan* (exknt.) 14.75—15.— frt. *Denaturált szesz* nagyban 19.⅛—19.25 frt, kicsinyben 19.75—19.⅞ frt. Az árak 10,000 literfokonkint hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, január 5. *Kontingens nyersszesz* azonnali szállításra 18.30—18.60 frton kelt el.

Prága, jan. 5. *Adózott trippló szesz* 54 frton jegyeztetik azonnali szállításra. Adózatlan szesz 17.50—17.75 frt nagyban.

Trieszt, jan. 5. *Kiviteli szesz* tartályokban szállítva 90.% hektoliterenkint 11 forint, február-áprilisra 10½—10¾ frt. Irányzat változatlan.

Berlin, jan. 5. Szesz helyben 37.90 márka = 22.28 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint a 10,000 literszázalék. Átszámitási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Stettin, jan. 5. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 37.50 márka = 21.05 frt. Átszámitási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Boroszló, jan. 5. Szesz (50-es) pr. november 55.50 márka = 32.64 frt; szesz (70-es) pr. november 36.10 márka = 22.23 frt. Átszámitási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, jan. 5. Szesz nov.—decz. 18.25 márka = 10.73 frt; decz.—jan. 17.75 márka = 10.44 frt; jan.—febr. 17.50 márka = 10.29 frt. Átszámitási árfolyam 100 márka = 58.80 forint.

Páris, jan. 5. Szesz folyó hóra 43.25 frk = 22.80 frt; decz.-re 43.25 frk = 22.80 frt; négy első hóra 43.25 frk = 22.80 frt; májustól 4 hóra 43.25. frk = 22.80 frt. Az árak 10.000 literszázalékonkint ¼% leszámitolással értendők. Átszámitási árfolyam 100 frk = 47.55.

Czukor.

Prága, jan. 5. *Nyersczukor* 88% czukortartalom alapján franco Aussig, azonnali szállitásra 13.30 forint uj campagul szállitásra 13.20 forint.

Hamburg, jan. 5. *Nyersczukor* t. o. b. Hamburg azonnali szállitásra 9.45 márka, februári szállitásra 9.55 márka, májusi szállitásra 9.77 márka, augusztusi szállitásra 9.95 márka. Irányzat bágyadt.

Páris, jan. 5. Nyersczukor (88 fok) kész áru 29.50.—30.— frk, fehérczukor novemberre 32.⅝ frk, deczemberre 32.⅝ frk, 4 első hóra 33.— frk, 4 hóra májustól 33.⅝ frk. Finomitott készáru 102.— frk.

London, jan. 5. *Jávaczukor* 11.⅜ shilling. Szilárd.

Olajok.

Páris, jan. 5. Repczeolaj folyó hóra 55.— frk (= 25.89 frt); januárra 55.25 frk (= 26.01 frt); négy első hóra 55.50 frk (= 26.13 frt); négy hóra májustól 56.25 frk (= 26.01 frt). Árak 100 kilónkint értendők. Átszámitási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Hamburg, jan. 5. Repczeolaj helyben 56.— márka (= 32.93 frt). Átszámitási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Köln, jan. 5. Repczeolaj májusra (hordóval). 59.50 márka (= 34.99 frt). Átszámitási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

KÜLFÖLDI GABONATŐZSDÉK.

Bécs, január 5. A külföldi lanyha jelentések daczára, határidők szilárd irányzatot követtek, mivel az effektiv piaczra fedezési vásárlások történtek. Köttetett: buza tavaszra 11.81—11.86, rozs tavaszra 8.86, zab tavaszra 6.69, tengeri május—juniusra 5.60 forinton.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 11.84—11.86, rozs tavaszra 8.85—8.87, tengeri máj.-jun. 5.58—5.60, zab tavaszra 6.67—6.69, repcze jan.-febr. 13.40—13.50.

Boroszló, január 5. Buza helyben 18.90 márka (= 11.11 frt) sárga. Buza helyben 18.80 márka (= 11.05 frt). Rozs helyben 14.80 márka (= 8.70 frt.) Zab helyben 13.90 márka (= 8.17 frt.) Tengeri helyben 12.— márka (= 7.06 frt). Minden 100 kilónkint. Átszámitási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, január 5. Buza holsteini 180—188 márka (= 10.58—11.05 frt). Rozs meklenburgi 140—150 márka (8.23—8.82.) Rozs orosz 108—109 márka (= 6.35—6.41 frt). Minden 100 kilonkint. Átszámitási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Páris, január 5. (Megnyitás.) Buza folyó hóra 29.10 frank (= 13.87 frt.). Buza februárra 28.80 frank (= 13.72 frt). Buza márcz.-ápr. 28.60 frank (= 13.63 frt), Buza 4 hóra májustól 28.30 frank (= 13.49 frt). Rozs folyó hóra 17.90 frank (= 8.51 frt). Rozs február hóra 18.— frank (= 8.56 frt). Rozs márcz.-április 18.25 frank (= 8.68 frt). Rozs 4 hóra májustól 18.40 frank (=8.76 frt) minden 100 kilónkint. Átszámitási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, január 5. (Zárlat.) Buza folyó hóra 29.10 frank (= 13.87 frt). Buza februára 28.90 frank (= 13.77 frt). Buza márcz.-április 28.60 frank (=13.63 frt). Buza 4 hóra májustól 28.40 frank (=13.54 frt).

London, január 5. Minden gabonanem igen nyugodt. Uszó tengeri igen szilárd. Hozatalok: buza 15.910. árpa 28.520 és zab 17.960 qu.

Liverpool, január 5. Buza és tengeri egy fél pennyvel alacsonyabb, liszt változatlan.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Bécs, jauár 5. A mai tőzsdén igen szilárd irányzat uralkodott és az üzlet igen élénk volt. Ma ismét alpesi bányarészvények vezettek, amelyekben a spekuláczió nagyobbmérvü vásárlásokat eszközölt. A korlátban Tramway és villamossági részvények képezték élénk üzlet tárgyát. Az áremelkedésben résztvettek török sorsjegyek és kőszénbányarészvények is, de a forgalom korlátolt maradt.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 356.25—357.25, Anglo-bank 160.——160.25, Unionbank 296.—, Magyar jelzáloghank 274.50—276, Magyar leszámitoló bank 255, Magyar hitelrészvény 385.25—386.50, Osztrák magyar államvasut 340.50—341.37, Déli vasut 80.——80.50, Északi vasut 3450, Tramway 457—461, uj Tramwai 114.50—116.50, Lloyd 434, Dunagőzhajózási részv. 454, Alpesi bánya 141.20—143.70, Rimamurányi 249.75—250.50, Brüxi kőszénbánya 289, Magyar általános kőszénbánya 122.—, Osztrák villamossági 304—305.50, Májusi járadék 102.10—102.15, Török sorsjegy 61.80—62.30 Német márka 58.78 frton köttetet.

Délelőtt 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 357.—. Magyar hitelrészvény 386.—, Anglo-bank 160, Bankverein 295. Länderbank 220.—. Osztr.-magyar államv. 341. Elbevölgyi 263. Déli vasut 80.25. Alpesi bánya 143. Rimamurányi 250. Májusi járadék 102.20. Török sorsjegy 61.90.

A *déli tőzsdén:* Osztrák hitelrészvény 357.50 Magyar hitelrészvény 386.50. Länderbank 219.75. Unionbank 296.—. Anglo-bank 160.—. Bankverein 259. Osztrák-magy. államv. 342.50. Déli vasut 80.25. Elbevölgyi vasut 263.50. Északnyugoti vasut 249.—. Alpesi bánya 142.60. Rimamurányi 250. Prágai vasipar 692. Májusi járadék 102.20. Magyar koronajáradék 99.60. Török sorsjegy 61.90. Német márka 58.80. frton köttetett.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyeztek: Magyar aranyjáradék 121.05. Magyar koronajáradék 99.60. Tiszai kölcsönsorsjegy 139.75. Magyar földtehermentesitési kötvény 96.85. Magyar hitelrészvény 387.—. Magyar nyereménykölcsön sorsjegy 153.—. Kassa-oderbergi vasut 190.25. Magyar kereskedelmi bank 1438.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 101.—. Magyar keleti vasut államkötvények 122.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 253.—. Rimamurányi vasrészvénytársaság 250.—. 4.2%-os papirjáradék 102.60. 4.2%-os ezüstjáradék 102.55, Osztrák aranyjáradék 121.60. Osztrák koronajáradék 102.35. 1860. évi sorsjegyek 144.50. 1864. évi sorsjegyek 188.—. Osztrák hitelrészvény 357.13. Angol-osztrák bank 160.50. Unionbank 299.—. Bécsi Bankverein 259.75. Osztrák Länderbank 222.—. Osztrák-magyar bank 948.—. Osztrák-magyar államvasut 343.50. Déli vasut 80.37. Elbevölgyi vasut 262.75. Dunagőzhajózási részvény 462.—. Alpesi bányarészvény 142.60. Dohányrészvény 131.50. Husz frankos 9.52½. Cs. kir. vert arany 5.68. Londoni váltóár 119.95. Német bankváltó 58.77.

Berlin, január 5. *(Tőzsdei tudósitás.)* A megnyitás magas külföldi árak daczára nem élénk, csak osztrák értékek magasabbak. Bányaértékek alacsonyabbak realizáczióra. Járadék ingadozó. A zárlat ingadozó. Magánkamatláb 3½%.

Berlin, január 5. (Zárlat.) 4.2% papirjáradék 102.10, 4·2% ezüstjáradék 102.10, 4·% osztrák aranyjáradék 103.20, 4% magyar aranyj. 103.20, osztrák hitelrészvény 223.90, magyar koronajáradék 100.30, déli vasut 35.—, osztrák-magyar államvasut 145.80, Károly Lajos-vasut 107.20, orosz bankjegy 216.70, bécsi váltóár 169.85, magyar beruházási kölcsön 102.60, olasz járadék 94.80. Az irányzat gyenge.

Berlin, január 5. (Utótőzsde.) Osztrák hitelrészvény 223.90, délivasut 35.—, osztrák-magyar államvasut 146.20. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, január 5. (Zárlat.) 4·2% papirjáradék 86.80, 4·2% ezüstjáradék 86.80, 4% osztrák aranyjáradék 103.20, 4% magy. aranyjár. 103.15, magy. koronajáradék 100.35, osztrák hitelrészvény 302.37, osztrák-magyar bank 802.—, osztrák-magyar államvasut 295.12, déli vasut 71.25, északnyugoti vasut 211.50, elbavölgyi vasut 227.—, bécsi váltóár 169.81, londoni váltóár 20.39, párisi váltóár 80.85, bécsi bankverein 222.50, Uniobank —.—, villamos részvény 139.50, alpesi bányarészvény 119.50, 3% magy. aranykölcsön 91.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, január 5. (Utótőzsde.) Osztr. hitelrészvény 302.—, osztrák-magyar államvasut 296.25, Déli vasut 71.25.

Frankfurt, január 5. *(Esti tőzsde.)* Osztrák hitelrészvény 302.12, Déli vasut 71⅞, Osztrák-magyar államvasut 296.87. Az irányzat szilárd.

Hamburg, január 5. (Zárlat.) 4.2% ezüstjáradék 86.75, osztr. hitelrészv. 301.50, osztr.-magyar államvasut 740.50, déli vasut 170.50, olasz járadék 94.80, 4% osztr. aranyj. 103.10, 4%-os magyar aranyj. 103.45. Az irányzat: gyengébb.

Páris, január 5. (Zárlat.) 3% franczia jár. 103.37, 3½% franczia jár. 107.12, olasz járadék 96.35, osztrák földhitelrészv. 1265.—, Osztrák magy. államv. 746, 4% osztr. aranyjáradék 103.30 ottomanbank 567.50, párisi bank-részvény 892, osztrák Länder-bank 487, alpesi bányarészvény 310. Dohányrészvény 282. Az irányzat nyugodt.

London, január 5. (Zárlat.) Angol consolok 113.25, déli vasut 7.25, spanyol járadék 60.—, olasz járadék 93.50, 4% magy. aranyjáradék 101.—, 4% rupia 62.⅝, Canada pacificvasut 84.50, leszámitolási kamatláb 2.⅜, ezüst 27.25. Az irányzat gyenge.

New-York, január 5. ezüst 56.75.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet táviratt jelentése 1898. január 5-én reggel 7 órakor.

Állomások	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Csapadék mm.	Állomások	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Csapadék mm.
Arvaváralja	—	—	.	Póla	71·9	+ 6.1	.
Selmeczbánya	70.8	— 1.4	.	Lesina	71·2	+ 8.4	.
N.-Szombat	71·4	— 3.8	.	Sarajevo	71·1	— 2.2	.
Magyar-Óvár	71·6	— 3.2	.	Torino	73·1	— 1.1	.
O-Gyalla	71·1	— 1.8	.	Firenez	73·3	— 2.6	.
Budapest	71·1	— 3.0	.	Róma	73·2	— 0.9	.
Sopron	71·0	— 5.0	.	Nápoly	—	—	.
Herény	71·5	— 2.6	.	Brindisi	71·9	+ 10.4	.
Keszthely	72·0	— 1.4	.	Palermo	71·1	+ 4.6	.
Zágráb	71·8	— 0.9	.	Málta	72·9	+ 12.2	.
Fiume	72.0	+ 5.3	.	Zürich	72.9	— 2.0	.
Cirkvenica	71·5	+ 1.0	.	Biarritz	68·3	+ 13.2	.
Pancsova	72·7	— 2.8	.	Nizza	71.2	+ 6.8	.
Zsomboiya	71·6	— 3.2	.	Páris	67·5	+ 2.9	.
Arad	71·9	— 0.4	.	Kopenhága	58.2	+ 4.6	4
Szeged	71·2	— 2·3	.	Hamburg	61.5	+ 5.4	4
Szolnok	—	— 8.0	.	Berlin	64.5	— 2.2	.
Eger	71·9	— 5.4	.	Christiansund	52·1	+ 5.0	.
Debreczen	70·4	— 0.6	.	Stockholm	—	—	.
Késmárk	71·6	— 5.8	.	Szent-Pétervár	62·6	— 0.8	2
Ungvár	72·0	— 0.5	.	Moszkva	72·6	— 4.8	.
Szatmár	70·3	— 2.8	.	Varsó	69·5	— 5.6	.
Nagy-Várad	72.8	+ 1.2	.	Kiew	73·6	— 5.2	.
Kolozsvár	71·5	— 5.8	.	Odessza	—	—	.
Nagy-Szeben	72·8	— 7.2	.	Sulina	72·7	— 0.9	.
Bécs	71·2	— 2.3	.	Szófia	71·6	— 0.6	.
Salzburg	71·6	+ 2.0	.	Konstantinápoly	70·0	+ 4.9	.
Klagenfurt	73.7	— 2.1	.				

A barométer Eszakon erősen süllyedt, mert egy depresszió Európa északi szélén van elvonulóban. A magas nyomás együttetű eloszlásban borítja a kontinens déli és keleti részét.

Az északi depresszió hatása alatt esős az idő Angliában és Németországban. Európa egyébb részein nem volt csapadék.

Hazánkban száraz idő uralkodik. A fagy Erdélyben csökkent, egyébként a hőmérséklet jobbára keveset süllyedt. Nyugaton ma reggel sok a köd. A légáramlás gyenge.

Gyenge vagy mérsékelt fagy és ködképződésre hajló idő várható, semmi vagy csak jelentéktelen csapadékkal.

VIZÁLLÁS.

— Január 5-én. —

Folyó	Vizmérés	Vizállás reggel	Apadás v. áradás	Folyó	Vizmérés	Vizállás reggel	Apadás v. áradás
		czentiméter				czentiméter	
Inn	Schärding	* 20		Tisza	M.-Sziget	+ 17	—
Duna	Passau	+ 94	< 1	"	Tisza-Ujlak	— 50	> 2
"	Bécs	— 172	< 1	"	V.-Naményi	— 112	> 9
"	Pozsony	— 77	8	"	Csap	— 178	—
"	Komárom	+ 106	3	"	Tokaj	— 50	6
"	Budapest	+ 59	2	"	Szolnok	— 73	3
"	Ercsi	— ?	—	"	Csongrád	— 124	1
"	Paks	+ 95	36	"	Szeged	— 76	6
"	Mohács	+ 46	27	"	Titel	+ 21	3
"	Ujvidék	+ 10	27	Szamos	Dées	—	2
"	Zimony	+ 88	—	"	Szatmár	—	2
"	Pancsova	+ 80	4	Laforcza	Munkács	—	4
"	Bázias	+ 12	7	Laborcza	Homonna	—	—
"	Orsova	+ 71	5	Ung	Ungvár	—	—
Morva	M.-Falva	—	—	Dnjestr	Sztrija	+ 15	—
Vág	Zsolna	+ 98	2	Bodrog	Zemplén	+ 115	8
"	Szered	+ 64	4	Sajó	Zsolcza	+ 154	2
Nyitra	Érsekujvár	—	—	Hernád	H.-Németi	+ 54	1
Rába	Sárvár	+ 21	—	Berettyó	B.-Ujfalu	+ 17	—
"	Győr	+ 48	—	Seb. Kör.	Csucsa	—	—
Dráva	Zákány	+ 30	—	"	Nagyvárad	— 15	—
"	Eszék	+ 67	< 10	F.-Körös	Belenyes	— 18	—
Száva	M.-Szerdah.	+ 20	—	Fek. Kör.	Borosjenő	— 20	> 28
"	Zágráb	— 110	< 109	Kel.-Kör.	Békés	+ 32	—
"	Sziszek	+ 190	2	H.-Kör.	Gyoma	— 16	26
Kulpa	Mitrovicza	+ 141	4	Maros	Gy.-Fehérv.	— 26	2
Unna	Károlyvár.	+ 120	64	"	Arad	— 130	1
Verbász	Novi	— 10	—	"	Makó	— 26	2
Boszna	Banjaluka	—	—	Temes	K.-Kostély	— 28	14
Drina	Doboj	— 4	> 2	Béga	Temesvár	— 70	6
Mura	Zwornik	—	—	"	N.-Becskerek	— 48	—

Jelek magyarázata: * = Jeges viz; + = 0 felett; — = 0 alatt; < = áradt; > = apadt; ? = kétséges.

Felelős szerkesztő: Lipcsey Ádám.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. január 5-én.

Kamatláb %	I. Államadósság.	Mai zárórfolyam pénz	Mai zárórfolyam áru	Osztalék 1898-ra	Részvények száma	Befizetés részvényenkint	Kamatláb %
	a) Magyar államadósság.						
4	Magyar aranyjáradék	121.—	121.50				4½
4	„ „ 10,000 frtos	—.—	—.—				5
4	Magyar koronajáradék	99.60	100.10				5
5	1876. keleti vasuti kölcsön	120.50	121.50				
4½	1889. évi államvasuti aranykölcsön	120.50	121.50				
4½	1889. „ „ ezüstkölcsön	100.50	101.50				
3	Vaskapukölcsön	91.—	92.—				
—	1870-ki nyeram.-kölcsön, 100 frtos	153.25	154.25	3.50	150000	120	5
—	1870-ki „ „ 50 „	153.50	154.50	7.—	60000	100	5
4½	Magyar regále-kárt. kötvény	101.25	102.—	12.—	13334	150	5
4½	Horvát-Szlavon „ „	101.50	102.25	6.50	12000	80	5
4	Magyar földtehерm. kötvény	97.25	98.25	5.50	4000	100	—
4	Horvát-Szlavon „ „	97.25	98.25	40.—	500	K. 2000	4
4	Tiszai és szegedi nyer.-kölcsön	141.—	142.—	6.—	50000	K. 200	5
5	Horv.-Szlav. jelz. főidv. kötvény	—.—	—.—	†6.—	5000	K. 200	4
				15.—	5000	K. 400	—
	b) Osztrák államadósság.			5.50	30000	100	5
				21.—	85000	200	5
4½/10	Egyes. járadék papir febr.—aug.	102.—	102.50	6.—	100000	100	5
4½/10	„ „ „ máj.—nov.	102.—	102.50	fr48.—	3000	Ar.200	5
4½/10	Egyes. járadék ezüst jan.—jul.	101.90	102.40	fr24.—	97000	Ar.100	5
4½/10	„ „ „ ápr.—okt.	101.90	102.40	12.—	6000	200	5
4	Osztrák aranyjáradék	121.25	121.75	14.—	75000	K. 400	5
4	Osztrák koronajáradék	101.75	102.25	25.—	6000	500	5
4	Államsorsj. 1854. évb. 250 frt p. p.	160.—	161.—	18.—	250000	160	5
5	„ 1860. „ 500 „ o. é.	144.—	145.—	43.40	150000	600	5
5	„ 1860. „ 100 „ „	160.75	161.75	65.—	25000	500	5
—	„ 1864. „ 100 „ „	188.—	189.—	16.—	60000	200	5
—	„ 1864. „ 50 „ „	188.—	189.—				
	Idegen államadósságok.						
6	Bolgár államv. zálogkölcsön	111.50	112.50	5.50	25000	100	5
2	Szerb. nyer.-kölcsön	36.—	37.—	7.—	992	50	—
2	„ „ (osztr. felb.)	37.—	38.—	5.—	10000	K. 200	—
				12.—	25000	K. 400	—
	II. Más közkölcsönök.			60.—	12000	300	—
				7.—	10000	100	—
4	Bosnyák-Herczegov. orsz. kölcsön	97.75	98.75	40.—	12000	300	—
4½	Budapest főváros 1890-ki kölcsöne	100.—	101.—	400.—	5000	1000	—
4	Budapest főváros 1897-ki kölcsöne	98.25	98.75				
5	Temes-begavölgyi kölcsön	100.—	101.—				
4	„ „ „	99.25	100.—				
	III. Záloglevelek és kölcsönkötvények.						
	a) budapesti intézetek kibocsátásai.						
				14.—	10000	200	5
				16.—	5000	200	5
				230.—	3000	1000	—
				7.—	20000	100	5
				6.—	5000	100	—
				8.—	15000	100	5
4½	Belvárosi takarékpénztár r.-t.	100.25	101.25	6.—	5000	K. 200	5
4½	Egyes. bpesti fővár. takarékp.	100.25	101.25	70.—	2000	300	—
4	„ „ „ „ koronaért.	97.75	98.75				
5	Kisbirt. orsz. földhit.	101.50	102.50				
5	„ „ „ 50½ év kor. ért.	101.50	102.50				
4½	„ „ „ 50½ évre	100.25	100.75				
4½	Magyar földhitelint. pap.	100.—	101.—	—.—	2300	400	—
4	„ „ „ 41 évre	97.50	98.50	—.—	825	400	—
4	„ „ „ kor. ért. 50 évre	97.50	98.50	35.—	6000	K. 500	—
3½	„ „ „ kor. ért. 63 évre	91.75	92.25	12.—	6750	200	—
4	„ „ „ szab., talajjav.	97.25	98.25	8.—	8750	160	—
4½	Magy. vasut. kötv. 50½ évre	99.50	100.50	32.—	2000	400	—
4	„ „ „ 50 évre kor. ért.	95.50	96.50	19.—	4500	200	—
4	„ „ „ 50 évre 105%	98.50	99.50	—.—	8000	150	—
5	Magyar jelzáloghitelbank	101.50	102.50				
4½	„ „	100.—	101.—				
4	„ „	99.10	100.10				
4	„ „ 50 évre kor. ért.	—.—	—.—				
4	„ „ közs. k. 50 é., vf. 110 frt.	100.—	100.50	5.—	20000	100	5
4	„ „ közs. kötv. 50 évre	98.25	99.25	5.—	6000	K. 200	—
4	„ „ közs. kötv. 50 évre	100.—	101.—	11.—	2000	100	—
4½	„ „ közs. kötv. 50 évre	121.50	122.50	5.—	20000	100	5
4	„ „ nyer.-kötv.	123.75	124.75	10.—	20000	100	5
4	„ „ „ osztr. feldlb.	29.—	21.—	5.50	20000	100	5
—	„ „ nyer.-jegy	22.—	23.—	3.—	3500	100	—
—	„ „ „ osztr. feldlb.	103.25	104.—	1.50	15000	30	—
3	„ „ nyer.-kötv.	100.25	101.25	7.—	5000	K. 200	—
4½	Magy. orsz. közp. takarékp.	100.25	101.25	†45.—	2100	160	—
4½	„ „ „ „ kor. ért.	100.25	101.25	30.—	8500	200	—
4	„ „ „ „	98.25	99.—	—.—	5000	100	—
4½	Magy. takarékp. közp. jelzálogb.	100.50	101.50	—.—	5000	100	—
4	„ „ „ „ kor. ért.	98.25	99.25	15.—	15000	100	5
4½	„ „ „ „ közs. k.	—.—	—.—	8.—	34000	100	5
4	„ „ „ „	96.—	97.—	5.—	20000	100	5
4	Osztrák-magyar bank 40½ évre	100.10	101.—	10.—	10000	100	5
4	„ „ „ 50 évre	100.10	101.50	—.—	6000	K. 200	5
4	Pesti hazai takarékp. közs. kötv.	96.30	97.—	32.—	32000	100	5
4	„ „ „ zálogl. kor. ért.	98.50	99.50	14.—	8000	150	—
4½	Pesti m. keresk. bank	100.—	101.—	—.—	60000	40	—
4	„ „ „ „	98.75	99.50				
4½	„ „ „ közs. k. 110 frt	105.—	106.—				
4	„ „ „ közs. k. 210 k.	99.—	100.—				
	b) Vidéki és külföldi int. kib.						
6	Albina taknrék- és hitelintézet	101.—	102.—	10.—	7500	200	5
5	Aradi polg. takarékp. 40 évre	100.—	100.50	†7.—	30000	K. 200	5
5	„ „ „ 40 é. 110 frt.	101.—	—.—	110.—	6000	400	—
5½	„ „ „ 40 évre	100.—	100.50	14.—	3750	200	5
4½	Aradmegyei takarékpénztár	98.50	99.—	6.—	10000	K. 200	—
5	Bosnyák-herczegov. orsz. bank	—.—	—.—	†12.—	100000	100	5
4½	Debreczeni első takarékpénztár	99.—	99.50	13.—	10000	200	—
5	Erdélyr. m. jelzáloghitelb. 40 évre	100.—	101.—	11.—	6000	K. 200	5
4½	„ „ „ 40 é. visszafiz.	98.50	99.50	16.—	6000	K. 400	5
4½	Horv.-szlav. orsz. jelzálogbank	100.50	101.25				
5	Nagyszeb. ált. takp. 31½ é., 110 frt	102.—	—.—				
5	„ „ „ 40 évre, 106 frt	102.—	—.—	20.—	4000	100	—
5	„ „ „ 40 évre III. kib.	101.75	102.25	†14.—	4800	150	—
4½	„ „ „ 85 évre IV. kib.	100.25	101.25		13000	100	5
5	Nagyszebeni földhitelintézet	103.50	105.—	†8.—	2000	K. 200	—
5½	„ „ „	102.—	—.—	12.—	3000	200	—
6	„ „ „	103.—	—.—	80.—	591	500	—
4½	„ „ „ VI. kib.	100.25	101.25				
3	Osztrák földhitelint. nyer.-kötv.	118.—	119.—				
—	„ „ nyer.-jegy	18.—	19.—				
5	Temesvári első takarékpénztár	100.50	101.—	25.—	6000	K. 400	5
4½	„ „ „	99.25	100.—	—.—	15000	K. 200	—
				25.—	2800	K. 500	—
	IV. Elsőbbségi kötvények.			—.—	4000	K. 200	5
				6.50	35000	K. 200	5
4½	Adria m. kir. t. hajóz. r.-t.	100.50	101.50	—.—	2310¾	200	—
4	Bpesti közuti vaspálya kor. ért.	99.—	99.50	—.—	3000	100	—
4	Bpesti villamos v. vasut r.-t.	98.50	99.50	7.—	700	200	—
4	Bpest-pécsi vasut	96.50	97.50	24.—	3000	300	—
4	Déli vasut	—.—	—.—	†70.—	2500	200	—
5	Első cs. kir. sz. dunagőzhajózási t.	—.—	—.—	16.—	2500	200	5
5	Első spódium- és csontliszigyár r.-t.	150.50	152.50	8.—	5550	80	—
4	Kassa-oderbergi vasut 1889, ezüst	99.—	100.—	5.—	1200	100	—
4	„ „ „ 1889, arany	120.—	121.—	100.—	1800	500	—
4	„ „ „ 1891, ezüst	98.75	99.75	25.—	3000	200	—
4	„ „ „ 1891, arany	129.—	121.—	—.—	2895	200	—
4	„ „ (osztr. von.) 1889, ez.	99.50	100.50	—.—	20000	K. 100	—
4½	Magyar folyam- és tengerhaj. r.-t.	100.—	101.—	—.—	5000	100	—
5	Magyar-gácsországi vasut I. kib.	108.—	109.—	—.—	3000	100	—
5	„ „ „ II. kib.	107.25	108.25	16.—	6000	200	—
4	„ „ „ „ arüst	98.50	99.50	—.—	20000	K. 200	—
5	Magy. ny. v. (székesf.-gyór-grácsi v.)	106.75	107.25	†4.50	20000	K. 200	—
5	„ „ „ 1874. kib.	106.75	107.25	†4.—	26000	100	4
4½	Magyar v. els. kölcsön	121.50	122.50	†8.—	30000	100	4
4	Osztrák-magyar államv. 1888.	—.—	—.—	7.—	4000	100	—
3	„ „ „ X. kib. 1895	—.—	—.—				
4½	Pesti Lloyd- és tőzsdeépület	100.—	100.50				

		Mai zárórfolyam pénz	Mai zárórfolyam áru	Osztalék 1898-ra	Részvények száma	Befizetés részvényenkint	Kamatláb %
	Totontáli h. é. vasutak	—.—	—.—	12.50	3000	100	—
	Urikány-szilv. m. kőszénb.	—.—	—.—	—.—	10000	K. 200	5
	„ „ „ „ II. kib.	—.—	—.—	6.50	40000	K. 200	5
				—.—	900	500	—
				†16.—	30000	250	5
				28.—	7000	K. 400	5
	V. Bankok részvényei.			—.—	1600	2000	—
				—.—	12500	100	—
	Angol-osztrák bank	160.—	161.—	—.—	12000	K. 200	—
	Budapesti bankegyesület	107.—	108.—	—.—	1250	100	—
	Első magyar iparbank	108.—	108.—	15.—	2000	200	—
	Fiumei hitelbank	82.—	83.—	—.—	6000	K. 100	—
	Fővárosi bank r.-t.	—.—	—.—	fr. 15	200000	Fr.200	5
	Bpesti giro- és pénztár-egylet	—.—	—.—				
	Hazai bank r.-t.	107.—	108.—	Osztalék 1896-ra	Névért.		
	Hermes magy. ált. váltóüzlet t.	120.—	130.—				
	Horvát leszámitoló bank	—.—	—.—				
	Horv-szlav. orsz. jelzálogbank	118.75	119.75				
	Magyar általános hitelbank	—.—	—.—	10.—		100	5
	Magy. ipar- és keresk. bank	—.—	—.—	—.—		100	—
	Magy. jelzáloghitelb. I. kibocsátás	525.—	535.—	10.—		200	5
	Magy. jelzáloghitelb. II. kibocs.	—.—	—.—	—.—		105	—
	Magyar kereskedelmi r.-t.	185.—	195.—	14.—		100	5
	M. leszámit. és pénzváltó bank	—.—	—.—	—.—		100	5
	M. takarékp. közp. jelzálogb.	505.—	510.—	9.—		—	—
	Osztrák hitelintézet	—.—	—.—	12.—		100	5
	Osztrák-magyar bank	947.—	952.—	7.—		—	—
	Pesti magy. keresk. bank	1438.—	1440.—	—.—		100	—
	Unionbank	295.—	296.—	—.—		100	—
				—.—		K. 200	5
				—.—		100	—
	VI. Takarékp. részvényei.			fr. 4.—		Ar. 200	5
				21.—		500	5
	Belvárosi takarékpénztár	98.—	99.—	—.—		K. 200	5
	Budapest, III. k. takarékp.	116.—	120.—	8.—		200	—
	Bpest-erzsébetvárosi takarékp.	84.—	87.—	—.—		100	5
	Bpesti takarékp. s orsz. zálogl. r.-t.	232.—	234.—	7.94⅘		200	4
	Egy. bpesti fővárosi takarékp.	1195.—	1205.—	—.—		200	—
	Magy. ált. takarékp.	310.—	312.—	9.94⅘		200	5
	M. orsz. központi takarékpénzt.	847.—	852.—	10.—		200	—
	Pesti hazai takarékpénztár	8350.—	8375.—	9.87⅘		200	5
				4.50		180	4½
	VII. Biztosító-társ. részv.			3.—		100	—
				3.—		100	—
				—.—		100	—
	Bécsi biztosító társaság	260.—	263.—	—.—		100	—
	Bécsi élet- és jár.-bizt.intézet	329.—	339.—	—.—		K. 1000	—
	Első m. ált. biztosító társaság	4000.—	4025.—	fr. 31.—		A. 200	5
	Fonciére, pesti bizt. intézet	118.—	120.—	9.94⅘		200	5
	Lloyd, m. viszontb. társ.	98.—	100.—	—.—		700	—
	M. jég- és viszontb. r.-t.	123.—	125.—	—.—		200	—
	Nemzeti baleset biztosító r.-t.	129.—	132.—				
	Pannonia viszontb. intézet	1100.—	1125.—				
	VIII. Gőzmalmok részv.						
	Concordia-gőzmalom r.-t.	290.—	293.—				
	„ „ „ els. rész.v.	—.—	—.—				
	Első bpesti gőzmalom	695.—	705.—				
	Erzsébet-gőzmalom	253.—	257.—				
	Lujza-gőzmalom	155.—	158.—				
	Pesti hengermalom	655.—	665.—				
	Pesti moln. és sütök	205.—	215.—				
	Pesti Viktória-gőzmalom	130.—	135.—				
	IX. Bányák és téglagy. r.						
	Brassói bánya- és kohó-egylet	—.—	—.—				
	Bpesti tégla- és mészégető	115.—	120.—				
	Bpest-szentlőrinczi téglagy.	220.—	230.—				
	Egy. tégla- és czementgyár	93.—	95.—				
	Északm. egy. kőszénb. és iparv.	197.—	199.—				
	Felsőm. bánya- és kohómű	110.—	112.—				
	István téglagyár r.-t.	69.50	70.50				
	Kassa-somodi kőszénb. id. elism.	21.—	23.—				
	Kis-sebesi gránitbányák	103.—	110.—				
	Kőbányai gőztéglagyár	735.—	745.—				
	Kőszénbánya és téglagyár	625.—	628.—				
	Lechner rákosi téglagyár	112.—	117.—				
	Magyar asphalt r.-t.	229.—	233.—				
	Magy. ált. kőszénbánya r.-t.	121.50	122.50				
	Magy. gőztéglagyár r.-t.	84.—	88.—				
	Magyar keramiai gyár	152.—	155.—				
	Péterlaegyi téglaipar	80.—	82.—				
	Salgótarjáni kőszénbánya	601.—	602.—				
	Ujlaki tégla- és mészégető	256.—	268.—				
	Urikány-szilvölgyi m. kőszénb.	—.—	—.—				
	X. Vasmüvek és gépgy. r.						
	Első m. gazdasági gépgyár	185.—	190.—				
	„Danubius“ hajó- és gépgyár	100.—	101.—				
	Ganz és társa vasöntöde	2145.—	2150.—				
	Nadrági vasipar társulat	—.—	—.—				
	„Nicholson“ gépgyár r.-t.	105.—	107.—				
	Rimamurány-salgótarjáni vasmü	—.—	—.—				
	Schlick-féle vasöntöde	208.—	210.—				
	Teudloff és Dittrich gépgy. A. sor.	145.—	155.—				
	Weitzer János gép-, waggongyár.	265.—	270.—				
	XI. Könyvnyomdák r.						
	„Ahenaeum“ irod. és nyomd. r.-t.	370.—	375.—				
	Franklin-társulat	240.—	250.—				
	„Kosmos“ műintézet	65.—	70.—				
	Könyves Kálmán r.-t.	25.—	30.—				
	„Pallas“ irod. és nyomd. r.-t.	200.—	203.—				
	Pesti könyvnyomda r.-t.	1500.—	—.—				
	XII. Különféle váll. részv.						
	Általános waggonkölcsönző	545.—	555.—				
	„Apollo“ kőolajfinomító-gyár r.-t.	—.—	—.—				
	Bantlin-féle vegyi gyárak r.-t.	430.—	450.—				
	Bihar-szilágyi olajipar r.-t.	—.—	—.—				
	Bpesti ált. villamossági r.-t.	142.50	143.50				
	Egy. magyarh. üveggyárak r.-t.	—.—	—.—				
	Első magy. betüöntőde	153.—	155.—				
	Első magy. gyapjumosó r.-t.	416.—	420.—				
	Első magy. részvényserfőződő	1300.—	1325.—				
	Első magy. serteshizlaló	270.—	280.—				
	Első magy. szállítási vállalat	220.—	230.—				
	Első magyar szülloda	235.—	245.—				
	Első pesti spódium-gyár	130.—	135.—				
	Fiumei rizshántoló-gyár	1625.—	1675.—				
	Hschwindt-féle szeszgyár	470.—	480.—				
	Gr. Esterházy cognac-gyár	—.—	—.—				
	„Hungária“ műtrágya- s kénsav-gy.	—.—	—.—				
	Jordán Viktor-féle borgyár	38.—	40.—				
	„ „ „ els. részv.	74.—	76.—				
	Kábelgyár részvénytársaság	295.—	308.—				
	Kőbányai király-serfőző r.-t.	38.—	40.—				
	Kőbányai polgári serfőző r.-t.	74.—	76.—				
	Magyar czukoripar r.-t. A. sor.	—.—	—.—				
	„ „ „ B. „	154.—	155.—				
	Magyar lám- és lámpaüveg-gyár	133.—	135.—				

		Mai zárórfolyam pénz	Mai zárórfolyam áru
	XIII. Közleked. váll. részv.		
	Adria m. k. teng. hajó r.-t.	213.—	214.—
	Aradi és csanádi r.-t.	116.—	117.—
	Barcs-pakráci vasut	205.—	206.—
	Budapest alagut-társulat	—.—	—.—
	Bpesti közuti vasp.	399.—	399.50
	„ „ „ id. részj.	—.—	—.—
	„ „ „ élv. jegy	250.—	255.—
	Bpesti villam. vár vasut	278.50	279.—
	„ „ „ élv. jegy	135.—	140.—
	Bpest-szt.-lőrinczi h. é. vasut	—.—	—.—
	„ „ „ „ els. részv.	—.—	—.—
	Bpest-ujpest-rákosp. vasut	90.—	92.—
	Debreczen-hajdunánási vasut	102.—	103.—
	Déli vasut	—.—	—.—
	Első cs. kir. dunagőzhajó-t.	450.—	455.—
	Gölniczvölgyi vasut elsőbs.	100.—	—.—
	Győr-sopron-ebenfurti vasut	—.—	—.—
	Kassai közuti vasut	—.—	—.—
	Kassa-oderbergi vasut	190.—	190.50
	Kassa-tornai h. é. vasut els. r.	200.—	205.—
	Magyar-gácsországi vasut	211.50	212.—
	Magyar h. é. vasutak r.-t.	—.—	—.—
	Magyar nyugoti vasut	211.—	212.—
	Máramarosi sóvasut els. részv.	98.50	97.50
	Máramarosi sóvasut törzsr.	52.—	57.—
	Máramarosi sóvasut B. részvényei	52.—	57.—
	Marosvásárh.-szászr. vasut e. r.	100.—	101.—
	Nagykikinda-nagybecsker, v. r.	100.—	101.—
	Orientó m. teng. hajózási r.-t	—.—	—.—
	Osztrák-magyar államvasut	—.—	—.—
	Pécs-barcsi vasut	221.—	222.—
	Petroz.-lupényi h. é. v.els. részv.	—.—	—.—
	Szlavoniai h. é. vasut éls. részv.	—.—	175.—
	XIV. Sorsjegyek.		
	Bazilika sorsjegy	6.30	6.80
	„ „ osztr. felülbélyegzéssel	6.60	7.—
	„ „ nyeremény-jegy	1.60	1.90
	Bécsvárosi nyereménykölcsön 1874. évről	166.—	166.—
	Budavárosi sorsjegy	60.50	62.50
	„ osztr. felülbélyegzéssel	61.50	63.50
	„Jó szív“ egyesületi sorsjegy	3.50	3.80
	„ „ „ osztr. felülbélyegz.	3.80	4.20
	Magyar vörös-keresztsorsjegy	8.—	8.50
	„ „ „ oszt. felülbélyegz.	9.75	10.25
	„ „ „ nyeremány-jegy	2.50	2.80
	Olasz vörös-keresztsorsjegy	11.—	11.50
	„ „ „ osztr. felülbélyegz.	11.75	12.25
	Osztrák vörös-keresztsorsjegy	18.50	19.50
	Osztrák hitelintézeti sorsjegy	197.—	199.—
	Pálffy sorsjegy	60.—	61.—
	XV. Pénznemek.		
	Arany, cs. és kir. vert	5.70	5.75
	„ „ „ kör.	5.67	5.71
	„ osztrák vagy magyar 8 frtos	9.51	9.55
	„ 20 frankos	9.51	9.55
	„ 20 márkás	11.74	11.78
	„ török aranylira	—.—	—.—
	Német birod. vagy egyenért. bankj. (100 márka)	58.75	58.95
	Franczia bankjegy (100 frank) (dl.)	—.—	—.—
	Olasz bankjegy (100 lira)	45.70	45.90
	Papirrubel darabonkint	1.27	1.28
	Román bankjegy (100 lei)	—.—	—.—
	Szerb bankjegy (100 ezüst dinár)	—.—	—.—
	XVI. Váltók árfolyamai (látra).		
	Amsterdam . . . 100 hollandi frtért	99.25	99.55
	Brüssel . . . . . 100 frankért	—.—	—.—
	London . . . . . 10 sterlingért	120.—	120.40
	Német bankpiacok 100 márkáért	58.80	59.—
	Olasz bankpiacok 100 liráért	45.30	45.50
	Páris . . . . . 100 frankért	47.55	47.70
	Svájczi bankpiacok 100 „	47.30	47.45
	Szentpétervár . . 100 rubelért	—.—	—.—
	XVII. Határidőre kötött értékp.		
	Január hó közepére.		
	Magyar aranyjáradék	121.10	121.30
	Magyar koronajáradék	99.60	99.80
	Magyar általános hitelbank	386.75	387.25
	Magyar ipar- és kereskedelmi bank	103.50	104.—
	Magyar jelzálog hitelbank	275.75	276.25
	Magyar leszámitoló és pénzváltó bank	254.75	255.25
	Rimamurányi vasmü	250.—	250.25
	Január hó végére.		
	Osztrák hitelintézet	357.30	357.80
	Déli vasut	80.—	80.50
	Osztrák-magyar államvasut	343.50	343.75

Leszámoló árfolyamok január 4-éről.

Magy. ált. hitelbank	384.—	Brassói bánya- és kohóm.	—.—
Osztrák hitelintézet	355.—	Felsőm. bánya- és kohómű	—.—
Magyar aranyjáradék	—.—	Kőszénb. és téglagy. r.-t.	—.—
Magyar koronajáradék	—.—	Magy. ált. kőszénb. r.-t.	120.—
Magy. ip. és keresk. bank	—.—	Magyar asphalt r.-t.	—.—
Magy. jelzáloghitelbank	—.—	Salgó-Tarjáni kőszénb. r.-t.	602.—
Magy. leszámitoló bank	—.—	Ujlaki téglagyár r.-t.	—.—
Rima-Murányi vasmü r.-t.	—.—	Danubius-Schoen. hajógy.	108.—
Déli vasut	—.—	Ganz-féle vasöntöde r.-t.	2150.—
Osztr.-magy. államvasut	—.—	Schlick-féle vasöntöde r.-t.	—.—
Budapesti bankegyesület	108.—	Weitzer-féle waggongyár	—.—
Első magyar iparbank	—.—	Franklin-társulat	—.—
Hazai bank r.-t.	—.—	Első magyar részv.-serfőző	—.—
Pesti magy. keresk. bank	1413.—	Magy. czukoripar r.-t.	—.—
Bpesti takp. és zálog. r.-t.	230.—	Magyar villamossági r.-t.	—.—
Egyes. Bp. főv. takarékp.	1195.—	Kőbányai polg. serfőző r.-t.	—.—
M. orsz. közp. takarékp.	845.—	Budapesti villamossági r.-t.	—.—
Pesti hazai első tak.-p.	—.—	Adria m. tengerhajóz. r.-t.	212.—
Első magy. ált. biz.t.-társ.	—.—	Bp. közuti vaspálya-társ.	399.—
Első budapesti gőzmalom	—.—	Budapesti vill. városi vasut	274.—
Lujza-gőzmalom részv.-t.	157.—	Bp.-ujpesti r. villam. vasut	—.—

A †-el megjelölt értékpapiroknál, melyek őszkori évre nem esik összes a naptári évvel, az osztalék az utolsó üzletévre vonatkozólag értendő.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal: **VIII. ker., József-körut 65. szám.**

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betükből szedve 4 krajczár.

Előre fizetendők készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

Fiók-kiadóhivatal: **V. ker., Marokkói-utcza 4. szám.**

Ha a hirdető czimét is közli a hirdetésben, vagy a választ **poste-restante kéri**, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilletéket is fizetendő. — Czélszerű az apróhirdetést postautalványon beküldeni s a szöveget az utalvány szelvényére irni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levélbélyegeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámithatja az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

Többeknek. Csakis olyan levelekre válaszolunk, melyekhez a válasz bélyeg mellékelve van. A kiadóhivatal. 1294—1

Szép fiatal embert, egyetemi hallgatót, melyik nő támogatná czimen a kiadó továbbit. 339—1

Nemes-nek levele van a kiadóhivatalban, kéretik átvenni. 851—1

Két szőke bakfisch, két fess huszárhadnagygyal óhajt ezuton megismerkedni. Leveleket „Jégkirálynőknek" jelige alatt kérnek e helyen jelezve a kiadóhivatalba. 1588—1

Doktor jó kivánatait köszönöm, hasonlót kivánok önnek is. Levelet ferti czim alatt a fiókkiadóban pénteken átveheti. üdvözlettel Dokterné 1514—1

Mon chére ami. Jó reggelt kedvesem, hogy van? Tudja a mai programmot, melyet maga állapitott meg? De hát hol és mely órában fogom látni? Nem értesithetnő erről Szőke Katalint? 1528—1

Sanyikám! Hogy esett ki az ujév? Jobban mint tavaly? Nálam rosszabbul. Hogy van mindig? Milyenek a farsangi kilátások? Fogsz-e sokat mulatni? általában tudsz-e nélkülem? En bizony mondhatom, hogy mióta megváltunk, kevés alkalom nyilott jól eltölteni az időt. Még mindig nem szoktam meg nélkülözésedet és sehogysem biromi beletalálni magamat a helyzetbe. Attól tartok, hogy ismét megforditom a szekér rudját, csak azt nem tudom még, hogy merre? Legközelebb bővebben. Olel *Bárd.* 1520—1

Gleichenberg. Ma vettem a maga edes levelét, mely ujolag meggyőzött arról, hogy maga jó gyerek. De hát mikor fogom már magát látni? Nem is gondolja milyen nagyon hiányzik nekem társasága. Még mindig a szobát őrzi? Vasárnap elmegyek a templomba és imádkozom magáért is. Tegnapi szép virágcsokrot köszönöm, ugy-e maga küldte? Nagyon kedves meglepetés volt számomra mikor haza mentem este, de mért nem irt hozzá egy pár szót? Különben ugy is tudtam, hogy más nem lehet, mint maga. Mért küldte? De hiszen az mellékes. Köszönöm. Marietta. 1524—1

Szép asszony. Ugy latszik ujabb és sokkal kellemesebb dolgok foglalják el mint a szegény kis piktorka. Igy van már ez a világ teremtése óta, hogy a szép asszonyok szeréből nagyon könnyü egy ujabbnak kitörölni a régi meg szokott képet, amely szegény azt hitte, hogy örökös otthona lesz az neki. Már valóságos buskomorság uralkodik kedélyemen. Folyton rémképeket csinálok magamnak édes a maga hütlen barátságáról. Nyugtassa meg a kis Piktort. 1532—1

Mév. mérnöknek, levele van az Országos Hirlap fiókkiadóhivatalában. 1536—1

Humanista, magas rangu egyén, ki a magas művészetnek pártfogója és imádója (nem a művésznőknek) szivesen segitene czéljához egy, a művészpályа kezdetén levő fiatal egyént. Leveleket kér „Humanista„ jelige alatt a kiadóhivatalba. 1540—1

HÁZASSÁG.

Intelligens, jómódu, vidéki kereskedő, 28 éves fia vagyok, 6—7000 frtnyi vagyon lesz örökségem. Oly háziasan nevelt, csinos, 20—22 éves, szintén vidéki kereskedő leányával óhajtanék házasság czéljából megismerkedni, ahol a házba nősülhetnék. Fényképpel ellátott ajánlatokat közvetitők mellőzésével *Házasulandó* jelige alatt kérek a kiadóhivatalba. 1224—2

Fiatal, szép és gazdag leány ismeretségét házasság czéljából keresem. Leveleket „Mérnök" jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 4188—2

Ismeretség hiányában ez uton szeretnék intelligens 35—40 év körüli önálló kereskedővel, vagy iparossal házasság czéljából megismerkedni. Intelligens szülők gyermeke vagyok, ismerem a háztartás minden ágát és müveltségem sem hiányos. Azt is mondják, hogy szép vagyok, de nincs hozományom. Azok, akik nem pénzért, hanem egy szerető szivért esengnek, irjanak *Szegény leánynak* a kiadóhivatalba. 1190—2

Szegény, szép leányt, valláskülömbség nélkül, óhajtok nőül venni. Előkelő nemesi családból származó földbirtokos vagyok, boldogtalan gazdag ember. Oly szegény leány, aki képesnek érzi magát arra, hogy engem boldoggá tegyen, irjon „Pénz nem boldogit" czimen a lap kiadóhivatalába. 1534—2

Csunya leányt, intelligens családból, kinek müveltségén kivül 6—8000 frt hozománya van, elveszek. Intelligens családból származó, jó állással biró magánhivatalnok vagyok és a külső szépségre kevesct adok. Ajánlatokat *Nem szép, de kedves* jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. 1516—2

Férjhez óhajt menni jól nevelt falusi leány, erdész gyermeke. Hozománnyal nem igen rendelkezik, de egyéni jó tulajdonságai teljes kárpótlást nyujthatnak az anyagi hiányokért, olyan embernek, aki előtt értékkel birnak, a nemes jó tulajdonságok. Czim a kiadóhivatalban. 1502—2

ÁLLÁST KERES.

Fiatal megbizható *magánhivatalnok*, elvállal az esti órákban *irásbeli* vagy más teendők elvégzését szorény dijazásért; esetleg magános hölgy vagy urnál *magántitkári állást* is elfogadna. Levelet a kiadóhivatalba „Diskrét és megbizható" jeligével kérnek. 1424—3

Intelligens, 35 éves csinos nő, nagyon ügyes, óhajtana vidékre magános urhoz házvezetőnőnek menni. Leveleket a kiadóhivatal „Ügyesnek" jelige alatt továbbit. 1358—3

Fiatal árva leány keres intelligens uri családnál, mint bonne alkalmazást. Szives megkeresést kér a kiadóhivatal ujján „Hálás" jelige alatt. 1862—3

Éltesebb uri nő, előkelő hivatalnok özvegye, ki a vidéki nagyobb háztartást, ugy baromfi tenyésztést, és tehenészetet is kitünően érti, nagyuri háznál házvezetőnői állást keres. „Házvezető" czimen a lap kiadóhivatalába kéretik. 1882—3

Egy több évi gyakorlattal biró, a magyar, német és tót nyelvet beszélő, kitünő bizonyitványokkal rendelkező nőtlen fiatal gazdatiszt, nagyobb uradalomban gazdatiszti állást keres. Levelek kéretnek a kiadóhivatalba „Gazdatiszt" jelige alatt. 1404—3

Kitünő nyelvismeretekkel biró, a magyarországi gazdasági akadémiát sikerrel végzett fiatal ember, magántitkári vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat „Bizalmi állás" jelige alatt a kiadóhivatalba kér. 1408—3

Alkalmazást keres egy idősebb nő mint dada, ki már mint ilyen gróf házaknál volt alkalmazva. Hüségéről és használhatóságáról jó bizonyitványai tanuskodnak. Czim a kiadóhivatalban. 1456—3

Társalgónői állást keres egy intelligens nő, ki beszél folyékonyan a német franczia és angol nyelveken. Czim a kiadóhivatalban 1462—3

Szép irásu intelligens fiatal ember keres alkalmazást. Bárminemü irásbeli munkák elvégzésére vállalkozik. Igényei szerények. Czim a kiadóhivatalban. 1346—3

Irodai alkalmazást keres egy jó családból való fiatal leány. Beszéli a magyar, német, franczia és tót nyelveket, valamint levelez is mindezen nyelveken s mint intelligens sokoldalulag képzett nő, kitünően fogalmaz. Szives megkeresést kér Képzett, jelige alatt a lap kiadóhivatalába. 1242—3

Csinos fiatal leány alkalmazást keres czukrászdában vagy másféle üzletben, mint elárusitónő, szerény igényekkel. Czim a kiadóhivatalban. 1498—3

Nagyobb ügyvédi irodába alkalmazást keres egy szerény igényü ügyvédjelölt. Czim a kiadóhivatalban. 1444—3

Állami hivatalnok özvegye házvezetőnői állást keres előkelő uriháznál. Ajánlatokat „Szolid" czim alatt továbbit a kiadóhivatal. 1440—3

Egy fiatal leány mint elárusitónő egy csemege vagy ehhez hasonló üzletcc szerény feltételek mellett ajánlkozik. Szives megkeresések „Malvina" jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1404—3

Szép fiatal leány óhajtana alkalmazást nyerni czukrászdában. Czim a kiadóhivatalban. 1282—3

ÁLLÁST KAPHAT.

Franczia bonne kerestetik uri házhoz, 3 kis leányka mellé, Ajánlatok kéretnek „Bonne" jelige alatt e lap kiadóhivatalába. 1228—4

Megfelelő állást biztositok egy izraelita fiatal embernek, ki érettségit végzett és ajánlatomra nősül. Czim a kiadóhivatalban. 1122—4

Gazdaasszony kerestetik vidékre egy nagyobb háztartás vezetésére. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába küldendők „Gazdaasszony" sz. alatt. 1008—4

Kisassony, ki a kettős könyvvitelben, a magyar-német levelezésben tökéletesen jártas perfekt magyar-német gyors- és gépirónő, azonnali alkalmazást talál vidéki nagyobb vállalatnál. Ajánlatokat bizonyitványmásolatokkal „Perfekt" jelige alatt közvetit a kiadóhivatal. 1442—4

Önnálló magyar, német levelező, ki egyszersmind mérlegképes könyvelő is legyen, előkelő vállalatnál azonnal alkalmazást nyer. Mindkét nyelven irt ajánlatokat referenciákkal *„Mérlegképes" jelige* alatt a kiadóhivatal továbbit. 1470—4

Ügyes ügynökök minden üzletben vásárolt czik eladására felvétetnek. Czim a kiadóhivatalban. 335—4

Részvénytársaságnál azonnal állandó alkalmazást nyerhet egy helyi ismerettel biró ügyes pénzbeszedő, aki 500 forintnyi biztositékot adhat. Ajánlatokat „Szorgalmas" czim alatt a kiadóhivatal továbbit. 1449—4

Fiatal hölgy előkelő bécsi irodában alkalmaztatik. Perfect magyar levelezési és a német nyelv tökéletes birása feltétlenül szükséges, *gyors- és gépirónak* előny adatik. Ajánlatok referenciákkal *„Magyar levelezőnő"* czimen kéretnek a kiadóhivatalba. 1474—4

Dada, intelligensebb nő, kinek a cselédekre is kell ügyelnie, két kis leánykához (egy és két éves) azonnal alkalmaztatik. Ajánlatokat „Tisztaság szerető" jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 1476—4

Bécsi nagy kiviteli áruház magyar elárusitónőt keres azonnali belépésre. Megyerő külső, magyar német nyelvbeni jártasság megkivántatik. Azok akik áruházban már működtek, előnyben részesittnek. Ajánlatok fényképpel. **Bécsi Áruház** czim alatt továbbittatnak. 1472—4

Keresztény irodista, ki a magyar és német nyelvet birja, azonnal felvétetik. Kezdő fizetés 25 frt. Szives ajánlatok „Megbizható" jelige alatt kéretnek a kiadóba. 1318—4

Jó fizetéssel keres előkelő üzlet, keresztény, csinos, elegáns kisasszonyt, ki jó irásu és magyarul, németül franczíául tökéletesen beszél és fogalmaz. Irásbeli ajánlatokat „J" jeligével a kiadóhivatal továbbit. 1320—4

Dada kerestetik egy éves leányka mellé egy előkelő családhoz. D. M. 1012—4.

Comptoirista, magyar német levelező, ki a könyvelésben is jártas, helybeli gőzmalomnál 900 frt fizetéssel felvétetik. Gyorsirásbani jártasság kivánatos. Ajánlatok „Gőzmalom" jelige alatt a kiadóhivatalba czimzendők. 1538—4

Müvelt, csinos, fiatal hölgy idősebb nagybirtokoshoz felolyasónőül felvétetik. Ajánlatokat „Társalgónő" czimen a kiadóhivatal továbbit. 1526—4

Egy ügyes ügynök egy vasuti szaklaphoz hirdetés gyüjtőnek azonnal felvétetik. Czim a kiadóhivatalban. 341—4

Sürgősen kerestetik 3 éves gyermek mellé egy bonne. Czim a kiadóhivatalban. 1510—4

OKTATÁS.

Rajzoktatás. Helyboli, elemi iskolába járó tanulóknak, vagy bárkinek, ki *rajzolni* óhajt tanulni, *mértani* és *szabadkézi rajzból*, valamint *szépirásból*, szerény dijazásért egy hozzáértő fiatal ember oktatást adna. Szives megkeresések „U. K." czimen a kiadóhivatalhoz intézendők. 1423—5

Franczia órákat ád tanárjelölt, ki több évet Párisban töltött. „Franczia czimen a kiadóba kéretik. 1378—6

Franczia órák adására ajánlkozik egy hölgy, ki már évek óta működik e téren mint ilyen szép sikerrel. Czim a kiadóhivatalban. 1228—5

BIRTOK ELADÁS.

Szabolcs vármegyében 800 kat. holdból álló és minden gazdasági felszereléssel ellátott birtok, szabad kézből eladó. Levélbeli ajánlatok „Biztos jövedelem" jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1412—6

Keresek megvételre egy birtokot, csinos kastély és parkkal. Czim a kiadóhivatalban. 1272—6

HÁZ ÉS VILLA ELADÁS.

Egy szép villa 200 □ öl belsőséggel, 6 szobával és mellékhelységekkel, egy vidéki nagy fürdőhelyhez közel, vasuti állomás fél órányira, szabad kézből eladó. Szives ajánlatok e lap kiadóhivatalába „Villa" czimen. 1304—7

Eladó villa. A Farkashegyen egy szep kisebb, de igen csinos, modern izlléssel épült villa, haláleset miatt azonnal jutányos áron. Levélbeli megkeresések kérek „Jutányos" czim alatt e lap kiadóhivatalába, 1208—7

ELADÁS.

A főváros egyik nagy forgalmu utczájában, biztos jövedelemmel biró fűszerüzlet, családi okokból azonnal eladó. Levélbeli megkereséseket kérek „Uzlet" czim alatt a kiadóba. 1414—8

Eladó több fényes estélyi ruha, gyászeset miatt. Czim a kiadóhivatalban. 1034—8

Telek eladás. A főváros közvetlen közelében egy nagy telek eladó 10000 frért, előnyös fizetési feltételek mellett. Ügynökök kizárva. Ajánlatokat kérek „Előnyös" jelige alatt a kiadóhivatalba. 1098—8

Használt, de jó karban levő ó-német stilü ebédlő berendezés olcsón eladó. Venni szándékozók kéretnek czimtket *Ebédlőberendezés* jelige alatt a kiadóhivatalba adni. 1808—8

Eladó egy egészen jó karban levő czimbalom, igen olcsón. Czim a kiadóhivatalban. 1126—7

Valódi tiszta faj dogge-kölykök eladók. Czim a kiadóhivatalban 1500—

Mozgonyok 4, 6, 8 és több lóerejüek, valamint cseplők jókarban eladatnak kedvező feltételek *és jutányos árakon Egyesitett gépgyári vállalatnál* Budapest. V., Lipót-körut 34 6447—8

Egy nagy fekete dogge, fiatal, tanulékony, szép, egészséges állat eladó. Czim „Dogge" alatt a kiadóba kéretik. 1376—8

VÉTEL.

Két szép kocsi, ló, hibátlan, egy jó forma sötét pej, 8 évesek, külföldre való utazás miatt, azonnali készpénzfizetés mellett eladók. Czim a kiadóhivatalban. 1374—9

Veszek antik ékszereket és ezüst edényeket megfelelő árért. Eladók irjanak Régiség gyüjtőnek a kiadóhivatalba. 1254—9

Landauert megvételre keresek. Ajánlatokat az ár megjelölésével „Kocsi" czim alatt a kiadóhivatalba kérek. 1304—9

Divatos, kevéssé használt butorok, megvételre kerestetnek. Esetleg teljes lakberendezések is készpénzen megvételnek. Ajánlatokat a kiadóhivatal *Olcsó butor* jelige alatt továbbit. 1310—9

KIADÓ SZOBÁK.

Kiadó egy csinosan berendezett világos utczai szoba. Czim a kiadóhivatalban. 1420—10

Kiadó szoba. Külön bejáratu szoba két ur részére azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 1294—10

Butorozott szobák a Klinika közelében, hetenként 2 frtért kiadandó. Czim a kiadóhivatalban. 239—10

Elegánsan berendezett utczai szoba, azonnal kiadó uri családnál. Czim a kiadóhivatalban. 1502—10

Csinos butorozott szoba kiadó a Kálmán utczában. A villamos vasut és a Váczi-körut közvetlen közelében. Czim a kiadóhivatalban. 1498—10

Szép nagy butorozott kétablakos utczai szoba bejárattal a lépcső házból, azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 1506—10

SZOBA KERESTETIK.

Szobát keresek a Váczi-körut közelében, külön bejárattal és az utczára nézö ablakokkal, Levelet kérek „Világos" jelige alatt e lap kiadóhivatalába. 1266—12

KIADÓ LAKÁSOK.

Szép nagy lakás. Két nagy utczai szoba alkóvval, nagy előszoba, két udvari szoba, konyha, cselédszoba, fürdő-szoba, kamra stb. *május* 1-ére kiadó. Czim a kiadóhiv. 1372—13

A Szondy-utczában egy szép lakás, mely áll 3 szoba, cseléd-, elő- és fürdőszobából es a többi mellékhelyiségekből, azonnal vagy február 1-ére kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 1250 -13

HITEL-PÉNZ.

Egy minden háztartásban nagyon szükséges találmány szabadalmaztatásához „500 frt"-ra volna szükségem. Aki hajlandó ez összeget biztos fedezet mellett rendelkezésemre bocsátani, az irjon „Csodás találmány" jelige alatt a kiadóba. 1392—14

2000 frt kölcsönt óhajt megfelelő kamatra kellő biztositékkal rendelkező fiatal ügyvéd. Az összeget 4 hónap alatt visszafizeti. Ajánlatokat *„Jó pénz"* jelige kér a kiadóhivatalba. 1544—14

KÖNYVEK.

Könyveket veszek, egy csinos könyvtárat óhajtván berendezni. A többek közt szeretném az aranybibliát is megszerezni. Eladók kéretnek levélben értesiteni „Biblia" czimen a kiadóhivatalba. 1348—15

Könyveket veszek klasszikus és modern iróktól, ugy tudományos mint szép irodalmi müveket, lehetőleg olcsó árou „Könyvtár" 1220—15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Bolthelyiséget keresek a belvárosban május 1-ére. Lehet pinczo is. Jelige „Gyümölcsös" főposta poste-restante. 1236—17

Kiadó bolthelység. A csömöri-uton kiadó egy nagy bolthelyiség, melyet esetleg korcsmahelyiségnek is lehetne használni. Levelek kéretnek „Alkalmas" jelige alatt a kiadóhivatalba. 1198—17

KÜLÖNFÉLE.

Öt szoba és mellékhelységekből álló lakást keresek a belvárosban. Levélbeli ajánlatokat „Mérnök" jelige alatt továbbit a kiadóhivatal. 1400—18

Folyó hó 30-án este az opera-ház foyerjában elveszitettem, reám nézve nagy fontosságu okmányokat tartalmazó tárczámat. Becsületes megtaláló az M. M. betükkel ellátott tárczát ellenében 50 frt jutalomban részesül. Czim a kiadóban. 1406—18

Intelligens fiatal hölgy keres hasonlót teljes ellátásra. Czim a kiadóhivatalban. 1128—18

Kedves Jlonka! Ha szinházba, hangversenybe megy és Ön is feltünő akar lenni, mint barátnőm, akkor ne használjon mást, mint a 25 év óta legjobb hirnévnek örvendő Ravissante arczbőr szépitő különlegességet; Ravissante arcpor, Ravissante pipere-szappant és Ravissante szépitőt. (Ára 1 frt 50 kr.; elegendő 3 hónapra) Török József és Török Sándor urak gyógyszertáraiban kapható valódi minőségben. Kamilla. 918—18

Jól jövedelmező vállalathoz 15000 frttal társ keresteiik. A befektetett összeg már az első évben 50% ot jövedelmez. Kockázlatnás nincs. A czikk eddig még csak Angolországban van bevezetve. Levelekot, kitünő kereset czim alatt a kiadóhivatal továbbit. 1546—18

Özv. urinő teljes ellátásra elvállal intelligens fiatal bölgyet, kinek foglalkozása van. Kivánatra zongorámat is használhatja. Czim a kiadóhivatalban. 1508—18

Ügyes derék-varrónő, ki évekig dolgozott fővárosi nagy szalonokban elvállal elegáns ruhák készitését. Czim a kiadóhivatalban. 1518—18

Ki volna hajlandó 2 éves gyönyörü szőke fiacskámat örökbe fogadni és megengedni nekem, hogy ugyanott mint házicselód ingyen maradhassak. Leveleket „Nyomor" jelige alatt kérok a kiadóhivatalba. 1530—18

Szárnyasaink képes baromfi tenyésztési szaklap, félévre két frt, Előfizethetni Budapest, Rottenbiller-u. 30 6439—18

A régi püspöki kar és az autonomia.

Az 1848. április 11-én befejezet történelmi nevezetességü országgyülés uj és modern állami szervezettel ajándékozta meg a magyar nemzetet. A rendi alkotmány kilenczedfél százados korában sirba dölt s helyet engedett a jövő idők nagyreményü választottjának: a parlamentarizmusnak. Nagy volt az öröm, kábitó a mámor, mely a kedélyekre szállott. Ugy látszott, hogy a magyar, minden más népeket megelőző érettséggel, a hivatott és érdekelt tényezők testvéries együttmüködése következtében, az önzés teljes legyőzésével, rázkódás nélkül fogja elérni azt, ami más népeknél sulyos polgárháboruk véres gyümölcse volt: a szabadelvü kormányrendszer megalakitását.

Az uj kormányrendszer keretében, mint másutt, ugy nálunk is, a vallásfelekezeteknek, az egyes létező egyházaknak szerepe is megváltozott. Az 1848. XX. törvényczikk 2. §-a minden vallásfelekezetre nézve, különbség nélkül, a tökéletes egyenlőség és viszonosság elvét állapitotta meg.

A fontos törvényczikk az uralkodó katholikus vallást egy csapással leszállitotta trónjáról s habár bizonyos, inkább a Felség személyében rejlő jogositványok alapján s hallgatag alakban, a sorban elsőnek, de mégis csak a többi vallásfelekezetekkel egyazon talajra állitotta.

A törvényjavaslat tárgyalása alkalmával, természetesen, az érdeklődés leginkább a rendi tábla egyházi követei és a püspöki kar magatartása felé irányult.

A püspöki kar számot vetett azon sulyos felelősséggel, mely őt, mint a magyarországi katholikus egyház hivatott őrét terhelte és számot vetett azon erővel, mely a nemzet szivét megragadó népképviseleti eszmében s az ezzel karöltve járó szabadelvü kormányzati rendszerben a történelemnek akkor még igen közelfekvő tanulságai szerint nyilvánult. Meghajolt a közakarat előtt, nem tiltakozott az elv törvénybe iktatása ellen, nem izgatott saját depossedálása ellen. Csupán egyetlen teljesen szabadelvü módositást kivánt a §-ba beleiktatni, amely a *viszonosságot az egyes felekezetekre saját hitelveik és egyházi szervezetök épségben tartása mellett kérte kimondandónak.* A főrendiháznál e módositás kedvező fogadtatásra talált, a rendi tábla azonban mereven ragaszkodott az eredeti szöveghez, mely azután módositás nélkül vált törvénynyé.

Tévednénk azonban, ha azt hinnök, hogy a püspöki kar ezen készségességének kulcsa pusztán a kényszerhelyzetben rejlett. Magasabb politikai eszélyesség nyilvánult abban. A katholikus körökben mind többen és többen emelték fel szavukat ama zsibbasztó gyámkodás ellen, melynek az egyház a politikai hatóságok részéről kitéve volt. *III. Károly* ideje óta a *helytartótanács* és az annak kebeléből alakitott s annak kiegészitő részeként müködő *egyházi bizottmány*, a főkegyuri jog ürügye alatt a katholikus egyház külkormányzati ügyeit, lassan-lassan, mind a maga körébe vonta. *Mária Terézia* egységesitő törekvései a *II. József* államositó hajlamai valósággal elnyelték az egyházi kormányzat összes ágazatait. A magyar királyi udvari *kanczellária* pedig jobb sorsra méltó buzgalommal kovácsolgatta e lánczokat, a kényes kérdések rendezésének legkényelmesebb eszközeit.

A püspöki kar az 1848: XX. törvényczikk 2. §-ának egész horderejét felismerte s épen azért az előtt nemcsak meghajolt, hanem ahhoz ragaszkodni, azt egész terjedelmében az egyházra is érvényesitni kivánta.

A megváltozott közjogi viszony felismerésének első eredménye az volt, hogy a püspöki kar kilépett eddigi zárkózottságából. Szakitott azzal az ósdi felfogással, hogy az egyház ügyei *kizárólag* a papokra, illetve *csak* a püspökökre tartoznak. Még az országgyülés folyama alatt meghivta a kiváló katholikus *világiakat* egy *értekezletre*, melynek czélja az előállott uj helyzettel szemben szükségessé vált intézkedések megbeszélése volt. Az első eset, hogy a püspöki kar — saját elhatározásából — egyházi ügyekben a világiak véleményét kikérte.

A közös értekezlet eredménye egy kérvény volt, melyet 1849. április 6-áról keltezve, mint a katholikusok közös óhaját nyujtották be az országgyüléshez. A rövid, de rendkivül fontos s alig ismert kérvény igy hangzott:

„A törvényesen kimondott s általunk is üdvezlett lelkiismeret-szabadság s a vallások közti egyenlőség tekintetéből, de a katholikus egyház biztositásául is kivánjuk, hogy: 1. Valamint minden bevett vallások egyházának polgári hatalom irányábani viszonyaik egyedül törvény által vannak meghatároztatva: ugy a katholikus egyháznak polgári hatalom irányábani viszonya is a szabadság s vallásos függetlenség alapján hasonlóan törvény által rendeztessék és minden ellenkező gyakorlat és rendelet megszüntessék. 2. A törvény által sem tiltott, sőt az 1559: 41. s több törvények által engedélyezett zsinatok és egyházi gyülekezetek szabad tartása ne akadályoztassék, 3. Az egyéb vallásfelekezetüek nevelési ügyeire nézve is fennálló felsőbb felügyelés mellett, a katholikusoknak saját iskoláik alapitása, czélszerü elrendezése és igazgatása iránti joguk biztositassék. 4. Miként az evangelikusok s nem-egyesült görögök egyházi és iskolai alapitmányaikat önmaguk függetlenül kezelik: ugy a katholikus közalapitmányokat, ideértvén azokat is, melyek eddig a királyi helytartótanács alatt álltak, kivéve a magyar királyi egyetemet, egy csupán egyházi és világi katholikusokból álló bizottmány kezelje. Ezeknek törvény általi biztositását, ugy a lelkiismeret szabadságának érdeke s a vallások közti egyenlőség méltánylata, mint a katholikus egyház szabadságának biztositása s igy az azt képező számos hiveknek megnyugtatása egy-

Idegenben.*)

— Csehov C. Antal orosz rajza. —

Vasárnap délelőtt Kamysev földbirtokos ott ül az ebédlőjében pompásan teritett asztalnál és csöndesen reggelizik. A reggelit egy tisztán öltözött, simára borotvált képü koros franczia osztja meg vele: mr. Champoun. Ez a Champoun valamikor nevelő volt a háznál, tanitotta a Kamysev gyerekeit finom modorra, helyes franczia kiejtésre és tánczolásra, mikor pedig a Kamysev-fiuk felnőttek és katonatisztekké lettek, Champoun ott maradt a háznál s olyanforma szerepe volt, mint valami házfelügyelőnének — himnemben. Mert a kiérdemült nevelők hatásköre bizonytalan. Kötelessége az ilyennek, hogy illedelmesen öltözködjék, hogy illatszerektől illatozzék, hogy meghallgassa Kamysev haszontalan fecsegéseit; egyék, igyék, aludjék — s ha jól tudom: ennyi az egész. Kap pedig ezért kosztot, lakást és meg nem határozott fizetést.

Kamysev tehát eszik és szokása szerint, összebeszél tücsköt-bogarat.

— Nagyszerü! remek! — szól. könnyeit törülgetve, amelyek attól fakadtak a szemébe, mert egy darab, mustárral erősen bekent sonkaszeletet nyelt el — Jaj! átjárta a fejemet és minden csontomat! No, lássa: a maguk franczia mustárjától ilyesmit nem érez az ember, ha mindjárt egy egész szelenczérevalót megeszik is.

— Kinek a franczia mustár tetszik, kinek az orosz — felel szeliden Champoun.

— A franczia mustárt senki sem szereti, kivéve talán a franciákat. Csakhogy a franczia megeszik mindent, amit elébe tesznek: békát, patkányt, svábbogarat . . . brrr! Magának például nem tetszik ez a sonka, mert ez orosz, de ha megsüttetek magának egy darab üveget és azt mondom, hogy az franczia, hát maga megeszi, még a nyelvével is csettent rá . . . A maga felfogása szerint minden rossz, a mi orosz . . .

— Én azt nem mondom.

— Minden rossz, a mi orosz; hanem a mi franczia — oh, sze tré zsoli! A maga véleménye szerint nincs különb ország, mint Franciaország, szerintem pedig . . . no hát ugyan mi az a Franciaország, az igazat megvallva? Egy tenyérnyi föld. Ha oda küldenénk innen egy iszpravnikot,*) hát az egy hónap mulva már könyörögne, hogy vissza jöhessen, mert nincs hova kiverni a pipáját. A maga Franciaországát huszonnégy óra alatt körül lehet kocsikázni, nálunk pedig, ha kimegy az ember a kapun — nem lehet belátni a vidék messzeségét! Az ember kocsira ül, hajtat, hajtat . . .

— Igen, monsieur, Oroszország roppant nagy ország.

— No hát, no . . . épen ezt akartam mondani. Maga szerint pedig nincs különb nép, mint a franczia. Tanult, okos nép! Hát még a czivilizácziő! Beismerem, hogy a francziák mind tanultak, jó modoruak . . . ez igaz . . . A franczia soha sem enged meg magának valamely illetlenséget. Széket ad a dámáknak, a rákot nem eszi villával, nem köp a pádimentomra, de . . . nincs meg benne az a . . . lélek! Nincs benne az a lélek! Nem tudom önnek világosabban megmagyarázni, hogy mi nincsen benne . . . az a bizonyos izé . . . (s itt összevissza forgatta, csavargatta az ujját) valami olyan . . . juridikai dolog. Olvastam valahol, hogy magoknál minden tudást csak a könyvekből magolnak ki, nálunk pedig velünk születik az ész. Ha az orosz embert ugy kitanitanák a tudományokra, a hogy kell, hát a maguk professzorai mind elbujhatnának mellette.

— Meglehet, — felelt kelletlenül Champoun.

— Meglehet! Nem meglehet, hanem ugy van! Hiába is huzza össze a szemöldökét, én igazat mondok. Az orosz ész — feltaláló ész. Csakhogy persze nem érvényesülhet, meg nem is tud kérkedni. Feltalál valamit, aztán összetöri, vagy oda adja a gyerekeknek játékszerül. Hanem persze a maga franciája feltalál valami kis ostobaságot, hát rögtön teleorditja vele a világot. A minap a kocsisom, Jona, fából egy embert faragot: meghuz rajta az ember egy madzagot, hát ugy forog, mint az ördögmotolla . . . Hanem azért Jóna egy cseppet sem dicsekszik vele. Egyáltalában nem tetszenek nekem azok a franciák.

Önről nem beszélek, hanem csak ugy általában . . . Elvetemült nép! Külsőleg mintha hasonlitanának az emberekhez, hanem belsőleg ugy élnek, mint a kutyák. Vegyük például a házasságot. Nálunk, ha valaki megházasodik,

*) A minap megjelent Mikszáth Kálmánnak egy elbeszélése orosz nyelven, melynek hőséről Sánápov Szergej, a fordító, csillag alatt megjegyezte, hogy ime, ez a Nyéki, aki tipikus magyar, mily szakasztott mása az orosz hasonló tipusnak s hogy ilyen alakok sehol a világon nincsenek, csak Magyarországban és Oroszországban. — Ennek a pendantjául szolgálhat Kamysev, a rajz hőse, akiről meg mi mondhatjuk el, hogy szakasztott olyan, mint ami jó tekintetes uraink, akik oly büszkék nemzetiségükre, de a kikben az sokkal inkább humoros bonhomia, mint dölyf. Jobb megérthetés kedvéért megjegyzem, hogy az oroszoknak épugy franczias a nevelésük, mint a hogy németes a miénk s a franczia nevelő épen olyan szerepet játszik náluk, mint nálunk például a német zongoramester. *Fordító.*

*) Iszpravnik = körülbelül olyan, mint nálunk a szolgabiró.

aránt igényelvén, ebbeli kérelmünket teljes bizodalommal az országos rendek figyelmébe és pártfogásába ajánljuk."

A katholikusok kérvényét április 7-én mutatta be a rendeknek *Rónay* János, Csanádmegye követe, azon reményét fejezvén ki, hogy a Ház megadja bizonynyal a katholikusoknak azt, mit a más vallásuaknak a törvény már megadott. A Ház a kérvényt — *Deák Ferencz* inditványára — a tárgy fontosságánál fogva bizottsági tárgyalás elé utasitotta, amely azután azt, mint „elkésettet" mellőzte.

Az országgyülésnek ezen mindennek inkább, mint szabadelvünek nevezhető eljárása megszülte az *autonomiai mozgalmat.*

A püspöki kar a pozsonyi érseki lakba 1849. április 8-án ujabb értekezletre hivta össze a katholikus világi férfiakat. A megjelentek leirhatatlan elkeseredéssel tárgyalták az országgyülés elhatározását, erősen kikeltek a kormány ellen, mely habár a szabadság és egyenlőség politikai elveit vallja magáénak, a katholikus egyház bilincseit továbbra is fenn akarja tartani. A vallásszabadság oly szellemi erő, ugymond a gyülés egyhangu határozata, melyet elfojtani nem lehet, mely a társadalmi élet biztositékaira érdemesebb, mint az anyagi tulajdon: erre a katholikusok Magyarországban is meg fognak érni. A kérvény egyszerü, tisztán egyházi jogkövetelés; abban nem a *papság érdekei*, hanem a nyolcz milliónál többre menő katholikus nép igényei vannak létéve.

A katholikus világiaknak e szokatlan felbuzdulása vezette a püspöki kart az *autonomia gondolatára.* Most, mikor az egyház a fejedelmi pártfogás ernyője alól ki van rántva s a bevett vallások sorába állitva, most, midőn a nép a törvényhozásba választása által befoly és szavát azon kivül is az igazság és jogosság mellett felemelheti: *a katholikus egyháznak saját hiveinek védelme alá kell huzódnia* s leginkább tőlük várhatja azt, hogy igazságos kérelmeit szavazatukkal pártolják s jogainak és érdekeinek megvédésében zászlaját, melyre az egymást ölelő igazság és béke jelképei vannak festve, hiven kövessék. Ez lett a pozsonyi értekezlet jelszava és ezen jelszó szellemében alkotta meg az ott egybegyült *egyházi* és *világi* elem, egyesült erővel, *az első autonomiai szervezetet.*

Az egész szervezeten vörös fonalként huzódik végig ezen gondolat: *a világiakat közelebb kell hozni az egyházi érdekekhez, hogy közel lássák annak szükségeit és törvényes biztositékok nélkül való voltát.*

A közös értekezlet egyhangulag kimondotta, hogy ezentul a *világiaknak* is befolyás adatik *az egyház külviszonyainak elintézésébe*; ami nem szorosan vallási vagy papi ügy, ami a lelki hatalom körén kivül áll, az tárgyaltassék ezentul *vegyes egyházi gyülekezetekben, hol a katholikus nép is választottai által képviselve legyen.* Ezen czélból az egyes plébániákon alakittassanak az értelmesebbekből *egyházi gondnokságok*, kiknek tisztjében álljon az egyház vagyonára és a helybéli iskolára felügyelni; ezek közül választandó képviselőkből képeztessenek *egyházkerületi választmányok* s innen a székesegyházak mellé alakittassanak *központi bizottmányok.* Ezen testületekben mindenütt *legalább kétannyi* legyen a *világi* tag, mint amennyi *pap* fog azokban részt venni. A központi szervezet természetes elnöke a megyés püspök lenne. Ha ily alapon a szervezkedés sikerül, nem lehet kétség az iránt, hogy a kormánytól a katholikus egyház összvagyonára, iskoláira és egyéb jogaira nézve, a szükséges törvényes intézkedéseket, melyeket a kérvény felsorolt volt, ki lehet nyerni s akkor ezen ügyekjó része is,a vegyes katholikus bizottmány kezelésébe és kormányzásába menne át.

Ez volt 1848/49. püspöki karának álláspontja a katholikus autonomia ügyében.

MINDENFÉLE.

A hetvenéves Verne. A világhirü regényirót, aki már évek óta *Amiensben*, Páris közelében lakik és Párisban be se tette lábát, elköltözködése óta, meglátogatta egy párisi hirlapiró, aki a többek között a következő érdekes részleteket beszéli el látogatásáról.

Verne, aki tavaszszal fogja hetvenedik születésnapját megünnepelni, pompás egészségben van, leszámitva lábbaját, amely már régóta gyötri. Reggel ötkor fölkel, dolgozik néhány órát, azután bejár a községtanácsba, ahová amiensi polgártársai tiszteletből beválasztották. A nap többi részét családja körében tölti, este pedig szinházba megy.

Látogatója megjegyzi, hogy épenséggel semmi sincs meg külsején szegény-hőseinek alakjaiból. Nem hasonlit se Hatteras kapitányhoz, az északsarki utazóhoz, sem a holdatjáró Ardent Mihályhoz, vagy a világ körülutazó Fogg Fileáshoz.

Szelid, kék szemei, nyugodt temparamentuma és szerény föllépése, nem is sejtetik olyan sok kalandos életü csodaember megalkotóját. Nagyon szeret ifjukoráról beszélni, és egész szerencséjét annak köszöni, hogy egy honfitársa (Verne bretagnei származásu) bevezette Dumashoz és Setzelhez, aki összes müveit, az első kisérletből mostanig kiadta.

Irói pályája kezdetén nem ingadozott soká. Mikor kisebb beszélyét, a *Dráma a levegőben* czimüt kiadta, akkor már sejtette, hogy ehhez a zsánerhez termett és hogy mi lesz belőle, mert már evvel meghóditotta a nagyközönséget. Azután következett az *Öt hét a léghajón*, a mely az egész világba elvitte hirét. Ezeket aztán az érdekesnél érdekesebb regények hosszu sora követte.

Eddig 76 kötetet adott ki, tavaszra jön a 77-ik, őszre pedig meglesz a 78-ik is. Vernenek óriási könyvtárszobája van, amelynek nagy részét munkáinak eredeti és forditott kiadásai foglalják el.

Csudálatos, hogy Verne, aki a világ minden ismert és ismeretlen részében játszatja regényeit, maga csak egyszer ment ki Párisból, akkor is csak kisebb kirándulásra a Középtengerre.

Vendége megkérdezte tőle, hogy nem is kivánkozott-e soha, világot látni, mire Verne határozott *nem*-mel felelt.

---

hát az a feleségéhez tartja magát és nem használ semmi beszéd, maguknál pedig, az ördög tudja, hogy és mint. A férj egész nap a kávéházban ül, a feleség pedig ellepeti az egész házat francziákkal, azután meg rajta! Kánkánt tánczol velök.

— Ez nem igaz! — szólt végre kifakadva Champoun, — Francziaországban a családi eszme igen magas fokon áll.

— Ismerjük azt az eszmét! Ön pedig szégyenelje magát, ha még védelmezi is. Csak legyünk elfogulatlanok: ami disznó, az disznó. Hej, be jól is tették a németek, hogy a franczíákat ugy megrakták! Istenucse, jól tették. Éljenek sokáig!*)

— Ha igy áll a dolog, monsieur — szólt a franczia, felugorva helyéről és szemeit villogtatva, — akkor én nem értem . . . ha ön gyülöli a franczíákat, minek tart ön itt engemet!

— Hát hova tegyem, barátom?

— Bocsásson el; haza megyek Franciaországba.

— No lám: mindjárt Francziaországba. De mit gondol, barátom: haza eresztik most magát Francziaországba? Hiszen maga hazaárulló! Hiszen maguknál egyszer Napoleon a nagy ember, másszor meg Gambetta . . . az ördög maga sem igazodik el ezen.

— Monsieur! — szólt ujra Champoun, összegyürve a kezében volt asztalkendőt, — jobban már az ellenségem sem sérthette volna meg önérzetemet, mint ön. Mindennek vége!

S kezével tragikus mozdulatot téve, a franczia modorosan dobta oda az asztalra az asztalkendőt, aztán méltóságosan kiment.

Vagy három óra mulva az asztalt ujra teritették s az inasok feladták az ebédet. Kamysev egyedül ült asztalhoz. Bekapván egy pohárka finom pálinkát, kedve kerekedik a fecsegésre.

Beszélne, de nincs kinek.

— Mit csinál Ludovikovics Alfonz? kérdi az inastól.

— Az utiládáját pakolja.

— Micsoda szamárság! Isten bocsá'!

Champoun pedig a szobája földjén ül és reszkető kézzel rakja be utiládájába a fehérneműit, az illatszeres üvegeit, imádságos könyvét, nyakkendőit. Egész illemtudó alakja; ládája, asztala és ágya csupa eleganczia, csupa nőiesség. Nagy kék szemeiből sürü könyek potyognak a ládába.

— Hova készül maga? — kérdi Kamysev, megállva a szobában.

A franczia nem felel.

— El akar utazni? — folytatja Kamysev. — Hát, ahogy tetszik. Én nekem nem áll jogomban, hogy visszatartsam. Csak egy bökkenője van a dolognak: hogy akar maga utlevél nélkül elutazni? Bámulom, hogy erre nem is gondol. Hiszen jól tudja, hogy elvesztettem az ön utlevelét. Betettem valahová az iratok közé s nem lelem. Nálunk pedig igen szigoruan veszik az utlevelet. Öt versztnyira se ér el ön és már fülön csipik.

Champoun felemeli a fejét és kétkedve néz Kamysevra.*)

— Ugy ám . . . majd meglátja. Meglátják a szeméből, hogy nincs utlevele s mindjárt azt kérdik: kicsoda, micsoda? — „Champoun Alfonz" — feleli maga. — „Ismerjük mink ezeket a sampunalfonzokat! — felelik azok; — tessék csak suppon elmenni nem is olyan nagyon messzire."**)

— Ön tréfál.

— Ugyan miért tréfálnék? Van eszembe? Csak ne felédje el, a mit most mondok: ne tessék majd pityeregni s leveleket firkálni. Egy ujjamat sem mozditom meg, ha majd önt bilincsre verve viszik.

Champoun felugrik és sápadtan, ijedten jár-kel a szobában.

— Mit tesz ön velem?! — kiált fel, kétségbeesetten kapva a fejéhez. Istenem! Átkozott legyen az az óra, melyben az a gondolatom támadt, hogy hazámat elhagyjam.

— No, no, no . . . hiszen csak tréfáltam — szólt Kamysev csöndesebb hangon — ej, beh furcsa ember, nem érti a tréfát. Az ember már egy szót se szólhat.

— Kedves uram! — nyöszörög Champoun, megnyugodva a Kamysev szelidebb hangjától — esküszöm önnek, hogy én a legigazabban szeretem Oroszországot is, önt is, a fiait is . . . Öntől elválni nekem épen oly nehéz, mint meghalni. De önnek minden szava hasogatja a szivemet.

— Ah, furcsa ember! Hát ha én a franczíákat szidom, minek veszi magára? Ki mindent szidunk mi, hát azért mindjárt megharagudjék mindenki? Maga pedig jobb, ha nagyot köp az egészre. Nézze például Izsákovics Lázárt, az árendást. Azt én elmondom akasztófáravaló zsidónak, mindennek; megczibálom a pájeszét, disznóhussal kinálom meg, ha hozzám jön, aztán ő mégse érzi magát megsértve. Tréfa, hát tréfa . . .

— Hja, hiszen az valóságos rab. Egy garasért képes akármit eltürni.

— No, no, no . . most már elég. Jertünk ebédelni. Szent a béke.

Champoun hepuderozza kisirt arczát s megy Kamysevvel az ebédlőbe. Az első tál ételt szótlanul eszik meg, de már a második fogásnál ujra kezdődik ugyanaz a história s a szegény Champoun szenvedéseinek nincs vége.

---

* Tudnivaló pedig, hogy az oroszok minden népetet gyülölnek.

* Nagyon helyesen, mert uti levelet az utazás alatt nem kérnek, csak a határon.

**) Nem nagyon messze = szálló ige az oroszoknál, mely alatt Szibériát értik.

Már akkor különb ember volt „ebben az egy dologban“ az a Dianowicz Rochus, aki, hogy *egy* könyvet irhasson a börtönőr életéről, 34 esztendőt töltött a világ különböző helyeinek börtönében!

Az utolsó vacsora. *Chapman* jeffersonvillei nagykereskedő — mint newyorki lapok irják — sajátságos meglepetésben részesitette hitelezőit. Kedélyes vacsorára hivta meg azokat a város első szállójába és ott kitünő vacsorát adott nekik. Mikor vacsora után a bornál és a jó szivaroknál a kedv mind magasabbra hágott és a vendégek különféle előadásokkal mulattatták egymást, felkelt *Chapman*, hogy a többiek példája szerint szintén kis beszédet mondjon. Nehány élcz után, melyeket hangos nevetés követett, tust huzatott a zenészekkel és ekkor ridegen kijelentette vendégeinek, hogy ő fizetésképtelen, és hogy 80.000 dollárnyi adósságából egy fillért sem tud törleszteni. Erre leirhatatlan zavar keletkezett és a vendéglátó házigazdát, akit még az imént dicsőitettek, most zsivány, csaló, rabló és más ilyen ékes jelzőkkel illették a vendégek. A következő napon azután letartóztatták Chapmant, akinek megvolt az az elégtétele, hogy legalább jól vacsorázott, mielőtt a börtönbe került.

A muzslyai biró felköszöntője. A torontálmegyei *Muzslya* község birája, *Takács* József, ugylátszik, nemcsak a birói pálczát forgatja, hanem a lantot is pengeti. Bizonyosság erre az a vers, melyet az ujév alkalmával *Rónay* Jenő főispánhoz intézett. A rimek ugyan döczögősök, hanem azért a jókivánság és jó szándék nem kiányzik belőle. A verset igy fejezi be a muzslyai biró:

El nem mulaszthatom ezen ujév napján,
Éljen méltósága, Rónay főispán,
Méltóságos neje vele sok években,
Boldogitsa, a kifent van az egekben.

Kegyes szemeimét felfelé emelvén,
Azt kivánom én ez ujévnek reggelén,
Adja meg édes Jézus, akinek ezt irom,
Felső Muzslyán épugy, miként tul a siron.

Ujévi ajándékok a régi időkben. Érdekes dolgokat ir a *Gaulois* arról a pazar pompáról, amelyet Franczia országban a királyok uralkodása alatt kifejtettek. Csodákat lehetne mesélni azokról az apró meisseni szobrocskákról, amelyeket Orleans Fülöp, leányának, *Berri* herczegnőnek, aki rajongott az effélekért, ajándékozott ujévre s amely csekélységek 800.000 livre-be kerültek. De Genlis grófné elbeszéli, hogy az orleansi herczeg, annak az évnek ez első napján, amikor ő harminczadik életévébe lépett, akkora babát küldött neki, mint aminő nagy a grófné volt. A baba fényes ruhákba volt öltöztetve s pompás ékszerek és drága kövek csillogtak rajta. A restauráczió idejében sokat beszéltek arról a lordról, aki egy dobozzal tele, bankjegyekbe göngyölt, csokoládé bon-bont küldött az opera egyik tánczosnőjének. Ebben az időben a magas arisztokráczia rendkivül drága ajándékokkal lepte meg egymást. A fiatal asszonyoknak drága kövekből készült bokrétákat adtak; divatos ajándék volt telivér lovak által vont pompás hintó, melyet a megajándékozott a kapuja előtt talált, amikor elindult hazulról sétára. 1830-ban, Algir elfoglalása idejében, minden ajándéknak arabs jellege volt. Később divatba jöttek a czukorból készült virágok, amelyeket levelekből font kosarakban adtak át. Keztyüskatulyák és illatszeres dobozok, nemkülönben bronzszobrocskák nagyon kedveltek valának. A virágokat természetesen minden formában felhasználták ujévi ajándékok gyanánt. Minden tárgy virággá alakult át. Bronzvirágokból tintatartókat készitettek, porczellán-virágokból kereteket csináltak a kandallók számára s ébenfa-virágtartókat természetes és mesterséges virágokkal töltöttek meg. A játékszerek közül óriási kedveltségnek örvendett a Noé bárkája. Fiatal mamák együtt játszottak a gyermekeikkel s a szalonban vizmedenczét állitottak fel, amelyben a Noé bárkája vigan uszkált ide s tova. Napoleon korában nagy divatban voltak a korzikai hőst ábrázoló apró szobrocskák, amelyekért manapság a gyüjtők oly nagy összegeket fizetnek.

A RÓKAÚT.

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE. (47)

Nehéz idők voltak mögötte, ama januári éjszaka után, mikor behavazott utakon rohant a holdvilágos messzeségbe ki, hogy izzó vérének kényszerétől meneküljön; fülében ama boldogtalan leány jajkiáltásával, ki azt sem tudta, mi történt vele.

Sokáig tartott, mig e hangtól szabadulni tudott és mig az ijedten könyörgő szem, mely jártában-keltében mindig üldözte, levette róla tekintetét.

Königsbergben, a hová fordult, azt hitte, hogy minden dolga az lesz, hogy egy merész följelentéssel kierőszakolja az igazságot, melyet eddig neki és családjának nélkülözni kellett. — Bár nem talált zárt ajtókra, mint egykor atyja — a mellén levő rendjel megnyitotta őket neki — de az az udvarias vállvonogatás, amellyel megigérték, hogy megteszik, amit csak lehet, és az a hüvös utbaigazitás, amelylyel utasitották a sok kérelmező ut megtevésére, meggyőzték róla, hogy az a szenvedélyes áldozatkészség, amelylyel önmagát szolgáltatná ki, bizony kevéssé volt itt helyén. Atyjának leveleit, melyeket önként akart elömutatni, ujból összecsomagolta és eltette valami illőbb alkalomra.

Azonkivül sok olyan irás volt megsemmisitve, ami enyhitően hathatott volna. A mérleg elvesztette egyensulyát és ha önmaga ellen dühönghetett is tetszése szerint, atyjának árnyéka kiméletet parancsolt.

A külső világgal való érintkezése közben, mely csodálatosan lehütő és józanitó hatással volt reá, természetének lázas idegessége lassankint elmulni kezdett. Okok és nem átkok, szavak és nem furkósbotok állottak most vele szemközt. Ez jól esett neki és megnyugtatta őt. Terveket eszelt ki és vigyázattal készitette elő, amit a jövőben tenni akart.

Ezzel aztán vége szakadt a varázslatnak is, melyben az a vad cseléd olyan soká fogva tartotta. Minden ember, akivel beszélt, minden gondolat, amely benne megfogant, messzebb és messzebb vitte őt a leánytól. A szemrehányás, hogy vadul és kegyetlenül bánt vele, lassankint elnémult, és érthetetlenné lett előtte az az uralom, amelylyel az a leány hónapokig birt felette.

Csak néha, mikor az esthomályban egyedül ült magányos kis vendégszobájában, ujra látta égni a leány szemeit és olyankor közelségének a melegét érezte keresztül futni a testén. Ilyenkor ugy érezte, mintha égni kezdene a sebhely, mely ajakát kis barázdaként keresztezte, annak a csóknak, annak az egyetlen csóknak bélyegéül, melyet valaha női ajak nyomott ajakára, mert félénk, zord külseje mindig távol tartotta tőle az asszonyokat.

Néha meg ugy érezte, mintha az az egy pillanat életének egész boldogságát zárta volna magába. De hiszen ez csak a tétlen érzékek káprázata volt, melyet a lámpafény és a munka csakhamar szétkergetett.

Hogy a leányt távozása felől — futásnak is nevezhette volna — megnyugtassa, néhányszor irt neki, választ is kért tőle és mielőbbi visszatérést igért neki.

Egyszer a leány is küldött tudósitást, erős vonásokkal és gondos helyesirással irt levelet. — Az öreg lelkész tanitása e sok évi szolgaság alatt se vesztette el erejét.

A közeli szülőföld láttára a levelet kihuzta a zsebéből és a nyeregben még egyszer halkan elolvasta, amit — akaratán kivül — már betéve tudott.

„Kedves jó uram!

Soh'se aggódjék miattam. Engem senki se bánt. — Azok odalent nem is tudják, hogy ön elment. Aztán félnek a farkascsapdáktól is, mert hiszen nem tudják, hogy mi kiástuk őket. Biztonság okáért minden este megnézegetem a pisztolyokat és puskákat, hogy egyik se mondjon csütörtököt, ha mégis jönnének. De nem jönnek. A sebre már nem is gondolok. A bockeldorfi boltos angol tapaszt tett rá — és amikor az leesett, már minden jól volt. — A jégzajlás és az árviz most már hál' Istennek, elmultak. — Néhány napig koplalnom kellett, mert a liekewói réten olyan magason állott a viz, hogy nem tudtam keresztül gázolni rajta. És Merckel urhoz nem mentem volna, ha éhen kellett volna vesznem. — Óh, kedves uram, nagyon örülök, hogy nemsokára vissza akar jönni. Mert már azt sem tudom, hogy minek is élek, amióta önt nem szolgálhatom. — A hányszor csak tehetem, ott állok a rókauton és várok önre, hogy felvonva találja és átjöhessen. Kérem, ne jöjjön éjjel és keddi napon ne hét óra előtt, mert akkor Bockeldorf felé visz az utam. És a hó már mind elolvadt. És a fü is zöldülni kezd már. És már hallottam csicseregni a kis fecskéket, akik az eresz alatt fészkelnek. De látni még nem láttam őket. Néha szivszurásban és szédülésekben szenvedek és keveset is eszem. Azt hiszem, ez attól van, mert nem birom elviselni az egyedüllétet. De nem is tudom, minek mesélem el mindezt. Ez onnét van, mert ön mindég olyan jóságos volt hozzám. És nagyon vágyódom ön után, mert mindég olyan jóságos volt hozzám. Ezzel maradok

nagyságos urnak
alázatos szolgája
Hackelberg Regina.“

A levél örömöt és elégtételt okozott neki, mert mig egyfelől arról tett bizonyságot, hogy a leány beletalálta magát a helyzetbe és Boleszláv aggodalmai fölöslegesek voltak, másfelől arról is tanuskodott, hogy a leány változhatatlanul és a legtisztább hüséggel ragaszkodik hozzá és a leánynak egész lelkét birja. — Bármennyire örült is, hogy a méregtől, melyet a leány beléje oltott, megszabadult, ezt a tudatot mégsem szerette volna nélkülözni.

Heléna üdvhozó küldetése iránt való hite eközben ujabb tápot nyert. Hiszen az ő levele volt az, mely őt a legnagyobb veszély óráiban megmentette és talizmánként, hálásan viselte szive fölött, bár nem is olvasta olyan szivesen, mint a Reginát.

A fővárosba való megérkezése után vágya csakhamar a székestemplomhoz vezette, hogy felkeresse az oltált, ahol oly gyakran állott Haléna hasonmása előtt. De itt nagy csalódás érte. A madonna, liliomai és rózsái közt, egyszerüen nevetséges volt. Mintha marczipánból sütötték volna, ugy állott ott és a virágok körülötte olyan szerényen és ostobán ütöttek fel a fejöket, mintha valami buta kérdést akarnának feladni.

És ezt a képet tartogatta ő éveken át a fejében az imádott arcz helyett! Most már ideje volna, hogy a saját személyében is megjelenjék, különben megeshetnék, hogy ő csak valami fantomba volna szerelmes.

Milyen üde, ragyogó kedvességben állott most előtte az a várakozó cselédleány, most, mikor mindinkább közelebb érezte magát otthonához. Mintha csak neki egyedül, csak neki szólna a viszontlátás öröme! — —

Napsugaras reggel volt.

Az utolsó éjszakai pihenőt egy Wartenstein mellett levő temetőben tartotta csapatával; mert magán a városon gyorsan akart keresztüljutni, hogy a feltünést kikerülje. Még három és egynegyed mértföldnyire voltak szülőföldjétől, a hová még délután remélt eljutni, mert az ő derék legényei megszokták a gyors menetelést.

Wartenstein mindkét tornyáról a nyolczat ütötte az óra, mikor Boleszláv a mohos várkapun át belovagolt a városba. Igy aztán korán reggel elvonulhatott és nem ostromolják majd kérdezősködésekkel.

De ő nem sejtette a reá várakozó meglepetéseket. Az őr, ahelyett, hogy a megvámolandó miatt feltartóztatta volna őket, teli tüdővel kiáltott fel a toronyablaknál:

— Kongasd meg a harangokat! Huzd meg a harangokat! Az elsök már itt vannak!

Aztán tisztelgésre emelte lándzsáját, mialatt Wartenstein polgárainak a vészharang vitte hirül Boleszláv bevonulását.

— Mit jelenthet ez? kérdezte magában fejét rázva és bámulata még nőtt amikor tovább lovagolva, látta, hogy az utczák telve vannak izgatott emberekkel, férfiakkal és asszonyokkal, akik zsebkendőiket és sapkáikat lobogtatva, zugó üdvrivalgással fogadták.

(Folytatása következik.)

KÖZOKTATÁS.

Az egyetemi félévek helyesebb beosztása.

Ma már az első félév az utolját járja. Idő- és alkalomszerü tehát épen most tárgyalás alá venni azt a kérdést, hogy nem lenne-e jobb az egyetemi félévek jelenlegi beosztásával felhagyni és azok régi beosztását visszaállitani.

A fennálló tanulmányi szabályzat szerint a mostani *első* félév szeptember 1-től január 31-ig tart; a *második* félév pedig február 1-én kezdödik és tart bezárólag junius 30-ig.

Közbeesik a *karácsonyi* szünidö: deczember 20-tól január 7-ig és a leczkelátogatások bizonyitásának ideje: január 24-től 30-ig.

Már most mi történik ez intézkedésekkel szemben a *gyakorlatban*, melyet pedig semmiféle módon nem lehet megakadályozni?

Az a visszaélés történik, hogy az egyetem *vidéki* hallgatói *deczemberben* csak félhónapra veszik föl a lakást. Már 16-án eltávoznak, mert 20-án ugyis megkezdödvén a karácsonyi szünidő, 16—20-ig, tehát 3 napért nem akarnak fél hónapi lakást és kosztot fizetni, — ami tagadhatlan, hogy különösen nyomatékos ok a szegényebbeknél. Eltávoznak tehát az egyetem székhelyétől deczember 16-án és otthon maradnak rendszerint február 5-ig, tehát több mint 6 héten keresztül.

Igaz, hogy a karácsonyi szünidő után, január 8-től 24-ig, tartatnak ugyan előadások, de ezen két heti *szorgalmi* időre már nem jönnek vissza azok, akik deczember 16-án a karácsonyi szünnapok végett hazautaztak. Nem jönnek vissza már csak azért sem, mert tudják, hogy ezen két heti előadás után ismét több mint 15 napi aláirási és beiratkozási idő következik.

Ezen közbeneső időre is a szükséges fentartási költségeket lehetőleg *meggazdálkodni* kivánják, ugy a hallgatók, mint a szülők, kik legtöbbször maguk adják gyermekeiknek azt a tanácsot, hogy *költségkimélés szempontjából* inkább mulaszszák el azt a januáriusi két heti előadást.

Ide járul, hogy a mostani rendszer értelmében szeptemberben kezdödvén az első félév, a *vidéki* szülök, kik az egyetem székhelyére küldik gyermekeiket, ezeket *nyári* és *téli* ruhával is ellátni kötelesek. Ami szintén csak a fölösleges kiadásokat szaporitja.

Ime mindezek hangosan követelik, hogy az egyetemi félévek mostani helytelen beosztása megszüntettessék s a *régi* beosztás visszaállittassék.

A régi beosztáss zerint az *első* félév október 1-én vette kezdetét s márczius 20-ig tartott. A *második* félév ellenben a közbejött félévi és husvéti szünidő után *április* 15-én kezdödött és julius 31-én végződött.

Az egyetemi félévek igy vannak beosztva *Ausztriában* és *Németországban* is.

Szerintem ez lenne a legjobb és leghelyesebb beosztás jövendőben is. Mert ezen beosztásnál nem mint most a második félévre, hanem a hosszabb időtartamu *első* félévre volna fektetve fösuly, mely egyiránt alkalmasabb ugy a tanitásra, mint a tanulásra.

Mig ellenben a *második* félévben a tavasz és a nyár eleje sokkal inkább vonzza a szabadba a hallgatókat, semmint különben annak ellentállani tudnának. Ez okból a tantermek *néptelenebbek* is a nyári hónapokban. Az egyetemi hallgatók ahelyett, hogy a tantermekben maradnának, mint télen: a nyári hónapokban kivonulnak a zöldbe, szabadba, erdőbe — inkább mulalságból, mint tanulás, vagy a vizsgálatokra való előkészületek miatt.

De hogy a hosszu téli félév ki ne meritse a tanárt és tanulót: erről is megvan a természetes gondolkodás a *karácsonyi és farsangi* szünidő által.

A *második* félév rövidebb lenne ugyan, mint az első. Április 15-től julius 31-ig tartana. De tökéletesen kihasználható. Mert az előadásokat egyfolytában lehetne tartani. Ünnepek, hosszabb szünnapok, nem jönnek közbe. Legfölebb az egyetlen *julius* hónap ellen lehetne kifogást tenni, amennyiben ennek rendszerint melegebb napjai megnehezitik a tantermekben való tartózkodást.

Ugyde komoly akadályul még a julius hónapot sem lehet felhozni, mert e hónap *nagyobb része* már nem rendszeres előadásokkal telik el, hanem *alapvizsgákkal* és *szigorlatokkal*. Ami pedig a *tanulást* illeti: erre a junius és julius *reggelei* alkalmasabbak, sőt még a *nappalai* is; mert épen a nappali forróság miatt senki sem hagyja el szivesen az otthont. A tanulást julius hóban a nappali órákban is inkább otthon végezi mindenki.

A félévek régi beosztásának helyreállitása, illetve a most javaslatba hozott ujabb beosztása által *összhang* hozatnék be az *egyetemi* tanulmányi idő és a fegyveres *katonai* szolgálati idő között is; megfelelne a katonai szolgálat szabványainak is és végét vetné azon sok bajnak, hátránynak, melyeket a katonaságtól elbocsátott egyetemi ifjaknak három héttel az előadások megkezdése után való késedelmes jelentkezése és beiratkozása von maga után. Sőt eképen helyreállittatnék a *régi* összhang az egyetemi félévek azon beosztásaival is, mely *Ausztriában* és *Németországban* fenáll.

Most a félévek különböző beosztása a *visszajövetelt* az osztrák és német egyetemekről ugyszólván lehetetlenné teszi. Elannyira, hogy a hallgatót oda kényszeriti, hogy a második félévben is külföldön maradjon.

A mostani eltérő beosztás folytán az ebből származó visszás állapotot sokan kihasználják; ugy aknázzák ki, hogy *egyetlen* félév alatt *két* félévet is hallgatnak. Mert például beiratkoznak a budapesti egyetemen *szeptember* hónapban; azután folyamodás mellett beiratkoznak *januárban* Ausztriában, vagy németországi egyetemen, ahol a második félév márczius 20-án végződik. Egy félév alatt tehát két félévet végeznek, melyhez számitva a külföldön folytatott második félévet: készen van egyetlen tanév leforgása alatt három félév. Igy lehet a mi mostani félévbeosztási rendszerünk értelmében 7 félév helyett 5 félév mulva végbizonyitványt nyerni.

Az egyetemi félévek végbeosztásának visszaállitását követeli elvégre még az a fontos körülmény is, hogy *Ausztriában*, *Németországban* és egyáltalában a mivelt külföldi államokban, a *tudományos egyesületek* gyülései, a nemzetközi *kongresszusok* stb rendszerint az augusztusi és szeptemberi *nagy szünidőben* szoktak tartatni.

Ezek munkálataiban a magyarországi egyetemi tanárok, a félévek mostani *elütő* beosztása miatt, jelenleg részt nem vehetnek. Mert ebben itthon hivatalos foglalkozásuk által meggátoltatnak. Engedélyt vagy felmentést pedig az egyetemen végzendő teendők alól felsőbb helyen *szorgalmi időben* nem szivesen adnak. — Holott az emlitett tudományos gyüléseken való megjelenés, munkálkodás, a *további önképzés* szempontjából, a mi egyetemi tanáraink is előnyös és kivánatos volna.

Nem akarom még tovább folytatni azon érveléseket, melyek az egyetemi félévek *régi* beosztásának visszaállitása mellett felhozhatók lennének. Csak azt akarom még megjegyezni, hogy a tervezett visszaállitás mellett az *előadások tartására is hosszabb időt lehetne forditani, mint most.* Jelenleg csupán huszonkilencz héten át tartatnak előadások, mig ellenben a régi rendszer szerint 33 hét esnék az előadásokra.

Csak a *tanárok* és *tanulók* érdekében akarom még megemliteni, hogy *utazásra, szórakozásra* s egyáltalában az *üdülésre* a julius hónap állandó melegsége miatt kevésbbé alkalmas, mint az augusztus és szeptember hónapok. Augusztus és szeptemberben még a *fürdőbeli* tartózkodás is tetemesen olcsóbba kerül. Nem is emlitve, hogy a szép szeptember hónap minden irányban legtöbb kilátást nyujt a felfrissülésre. A *gyümölcsevés, szüret* is erre az időre esik, ami kedves dolog tanárnak, tanulónak egyaránt. **Herczegh Mihály.**

A felső kereskedelmi iskolák felügyelete. A felső kereskedelmi iskolák közvetlen felügyeletét az 1895. évi szervezet szerint, főigazgatónak kellene gyakorolni. A főigazgatói állást azonban annak idején nem szervezték, hanem ezen iskolák felügyeletével miniszteri biztosi minőségben, egyik müegyetemi tanárt bizták meg. Az illető most — mint értesülünk — leköszönt ezen állásáról, valószinüleg azért, mert belátta, hogy 37 iskolát (ennyi felső kereskedelmi iskola van ez idő szerint) adminisztrálni, azok intenziv fejlesztését vezetni, igen soknál még a szervezés munkáját is végezni, csak ugy per tangentem, mellékfoglalkozás gyanánt nem lehet. Ezekre a feladatokra nem egy, de két főigazgató szükséges 37 iskolához. Tanügyi adminisztrációnknak határozott hibája, hogy nem egységes. Magában a miniszteriumban sem ritka eset, hogy az egyes ügyosztályok másképen intézkednek egyforma természetü ügyekben is. Ezer a megfelelő személyszaporitással lehet segiteni. De meg kell őrizni az adminisztráczió egységét a külső szolgálatban is, mert csak igy lesz közoktatásunk az egész vonalon egységes és nemzeti. Ezért azt tartjuk, hogy alsó iskoláink a tanfelügyelők, középfoku intézeteink pedig kivétel nélkül valamennyien a tankerületi főigazgatók felügyelete alá volnának helyezendők. Ebből a czélból a főigazgatók számát szaporitani kellene. Igy a felső kereskedelmi iskolákat is, amennyiben nem kerülnek a kereskedelmi miniszter rezortjába, a főigazgatók felügyelete alá kell rendelni.

A középiskolák uj tanterve. A közoktatási tanács — mint félhivatalosan jelentik — a gimnázium és a reáliskola tantervének reviziójával elkészült. A revizió, mivel a meglevő törvények keretén belül kellett mozognia, — mint értesülünk — nem sokat változtatott a tanterveken; csupán a nemzeti tárgyaknak (magyar történet, irodalom, alkotmány és földrajz) juttatott a mostaninál nagyobb szerepet s még egy pár tárgynál hozta közelebb egymáshoz a kétféle középiskola tantervét. Konstatálta a tanács, hogy a fenálló törvények korlátai között lehetetlen a gyökeres javitás. Ép ezért mi azt hisszük, hogy a miniszter ezt a revideált tantervet nem is fogja életbe léptetni, mert az ideiglenes foltozás annyi volna, mint

az egységes jogositásu középiskola ügyét évtizedekre elodázni. A tanterveket nem lehet lépten-nyomon változtatni, mint a köntöst. Arra kérjük *Wlassics* minisztert, ne elégedjék meg a félrendszabályylyal, hanem nyuljon bátran a darázsfészekbe s teremtse meg az egységes jogositásu középiskolát. Erre van szüksége tudományos képzésünknek s a viszonyok is megérlelték már ezen eszmét. Azt is szükségesnek tartjuk, hogy a tanács mostani javaslata mielőbb kiadassék az összes tanárkaroknak hozzászólás végett, mert a tanácsot mostani összeállitásában — sajnos — nem tarthatjuk az ilyen nagy horderejü reformok helyes megoldására hivatottnak.

A gyakorló főgimnáziumnál az igazgatói állás Wolf halálával megüresedett. Nem tudjuk kivel fogja a miniszter betölteni, de hiszszük, hogy a választás hivatott pedagógust fog erre a diszes állásra emelni, olyat, kiben az elméleti tudás mellett, a gyakorlati ügyesség is megvan. Ez alkalommal rá akarunk mutatni, arra a ferde helyzetre, melybe ezt az állást a fizetési törvény juttatta. Ez a törvény, a gyakorlati főgimnáziumi tanárokat igen helyesen, az igazgatók statusába helyezte, az igazgatót azonban nem sorozta ennek megfelelőleg a főigazgatók dijosztályába. Azóta szervezték az Eötvös-kollegiumnál az igazgatói állást VI. dijosztálylyal; pedig ez tulajdonképen csak konviktusa a tanárjelölteknek. A gyakorló főgimnázium pedig a kész tanárokat vezeti be a tanitás gyakorlati müvészetébe. Ezen iskola igazgatójának nem lehet alacsonyabb fizetése és rangja amazénál. A küszöbön levő személyváltozás jó alkalom arra, hogy a kormány ezen anomalián segitsen.

Tanügyi hirek.

Lefokozott iskola. A budapesti „sacre coeur“ felsőbb leányiskolája — mint értesülünk — nem tudván megfelelni a felsőbb leányiskolákhoz kötött állami követelményeknek, elvesztette felsőbb leányiskolai jellegét s ezután mint polgári leányiskola fogja folytatni müködését. Igazán sajnálatos, hogy mig a felekezetek az állammal vetélkedve, igyekezkeznek iskolákat szervezni a magasabb nőnevelés számára s azokat a követelményeknek megfelelően nagy áldozatokkal fejlesztik, addig a fővárosi katholikus leányiskoláknál visszaesést kell tapasztalnunk.

A főigazgatók korpótlékai. A hivatalnokok fizetését rendező, törvény a tankerületi főigazgatókkal is mostohán bánt el. Megteremtette ugyanis azt az anomáliát, ami a tanár s az igazgató között is fenáll, hogy az idősebb igazgatónak több fizetése lehet, mint főnökének, a főigazgatónak. Ezen a viszás helyzeten csak ugy lehet segiteni, ha a főigazgatók számára is rendszeresitik az évtödös kárpótlékokat. A főigazgatók már Wekerle pénzügyminisztersége idejében adtak be ez iránt memorandumot, s Wekerle ki is jelentette volt előttük, hogy ezen méltányos kérelmük teljesitése nem ütközik törvénybe, de a kért s kilátásba helyezett pótlékokat mai napig sem kapták meg. Most — mint halljuk — a főigazgatók ujabb mozgalmat szándékoznak ebben a dologban inditani. Reméljük, hogy ezuttal sikere lesz lépésüknek.

Uj felsőbb leányiskola. Egerben — mint értesülünk — *Wlassics* miniszter, állami felsőbb leányiskolát állit jövő szeptemberben. Van ugyan Egerben egy igen jó katholikus jellegü felsőbb leányiskola az angol kisasszonyok vezetése alatt, de oda — elég sajátságos állapot — kizárólag csak benlakó növendékeket vesznek fel s igy a város intelligenciája nem járathatja abba leányait, ha csak kosztba is nem adja az intézetbe. Csak az a körülmény teszi indokolttá a második felsőbb leányiskola létesitését Egerben, mert különben sok nagy városunk van még, melyeknek nincs felsőbb leányiskolájuk.

Konviktus. A kassa-oderbergi vasut már a jövő iskolai évre konviktust akar létesiteni alkalmazottjai gyermekei számára, vonalainak mentén fekvő valamely nagyobb városban. A konviktust 100 tanulóra fogják berendezni. Kassán — mint nekünk irják — mozgalom indult meg aziránt, hogy a vasut ezt a konviktust ott állitsa fel. Azt hiszszük különben, hogy Kassán a kassa-oderbergi vasut mentén nincs is alkalmasabb város azon a vidéken, de a legtöbb iskolája is van s igy ott az alkalmazottak gyermekei bárminő iskolát is látogathatnak a konviktusból.

Szakkönyvtár. Dr. *Schak* Béla, a budapesti kereskedelmi akadémia s a kereskedelmi szakoktatás szerkesztője inditványa révén, a kereskedelmi szakiskolai tanárok országos egyesülete, most egy kereskedelmi szakkönyvtár létesitésével foglalkozik. Az eszmét igen életrevalónak s megvalósitását kivánatosnak tartjuk. Ugy tudjuk, hogy a miskolczi iparkamra is felvetette a multkor egy ilyen könyvtár eszméjét. Óhajtandó, hogy a kamarák támogassák a szaktanárok egyesületét egy ilyen szakkönyvtár létesitésében.

Tanügyi mozgalmak.

Nemzeti iskola. Benedek Eleknek, a magyar tanférfiak e lelkes barátjának, kitünően szerkesztett lapja, ez évvel az V. évfolyamát kezdte meg. Első száma (január 1.) szokott változatos tartalommal jelent meg. A vezető czikkelyt a helyettes szerkesztő, Földes Géza irta, lelkesen és éles logikával kér kenyeret és tisztességet ez ujévben a magyar tanitók számára. X. Y. Z. a miniszternek a tanárok mellékfoglalkozását eltiltó rendelettel foglalkozik s azt törvénytelennek mondja. Józsa Dániel azt bizonyitja, hogy a nyugdijalap mai nagysága mellett a tanitók nyugdijilletékének befizetése immár felesleges, mert fedezi igy is a nyugdijakat. Igaza van czikkezőnek, hogy e befizetések eltörlésével nagy tehertől szabadulnának meg a tanitók s igy indirekte valamennyien fizetésemelést nyernének. Tengődő polgári iskolai, a polgári iskolai igazgatók helyzetéről panaszkodik. *Árvay Bonaventura* a a megyei székhelyeken müködő állami tanitók fizetés emelését sürgeti. Méltányos kivánság. *Bartha* Pál okosan replikáz Türr Istvánnak egy czikkére, melyben a tanitókról emlékezik, kapcsolatban a szociálizmussal. *Veress* Károly azt sürgeti, hogy mindegyik állami tanitó, természetben kapjon lakást. A krónikában részletes leiratát olvassuk a közép- és a polgári iskolai tanárok mult heti gyüléseinek. Változatos hir- és irodalmi rovat zárja be a füzetet, A nemzeti iskola programmja. a magyar tanférfiak érdekeinek bátor védelmezése. Ehhez a programmjához állandóan hü maradt s emellett magas szinvonalon s változatosan van szerkesztve. Az év elején melegen ajánljuk a magyar tanférfiak figyelmébe e lapot, amelynek évi ára 4 forint s ezért még külön regénymellékletet is ad.

A polgári iskolai közlöny 8. száma „A Pedagógiumról“ czim alatt közli *Gyertyánffy* István, iskolaév-megnyitó beszédét. Az egész keserü kifakadás a kormány ellen, hogy nem részesiti ez intézményt abban a figyelemben, melyet érdemel. A beszéd hangját csak a legmagasabb foku elkeseredés mentheti, a helyet és időt pedig, melyet elmondására kiválasztott, még az sem. Mi a polgári iskolát egyesiteni óhajtjuk a középiskolákkal; vagyis azt tartanók leghelyesebbnek, hogy a középfoku oktatás az alsó négyosztályban egyforma legyen, mert 9—10 éves fiunál bajos eldönteni: való-e tudományos pályára, vagy nem? Nyerjék képzésüket összes tanáraink az egyetemeken, mint erre leghivatottabb főiskolákon. A Gyertyánffy igazgatása alatt álló polgári iskola tanitóképzőt ép azért feleslegesnek tartjuk s megszüntetését óhajtjuk. Valószinü, hogy a kormánynak is ez a terve s azért nem fejleszti ezen intézetet.

Gyertyánffy nem tud megbarátkozni a mai helyzettel; a régi jó időket sóhajtja vissza. Fájlalja, hogy növendékei a felsőbb leányiskolákból és a felső kereskedelmi iskolákból kirekesztvék, holott a középiskolai képesitésü tanároknak ugyanezen állásokra nyitva az ut! Jellemző az érdemes igazgatóra, hogy a középiskolai tanárokkal minden felszólalásában sok baja van.

Nemessányi Adél, a polgári leányiskolák reformja czimen a leánynevelés uj beosztásáról és egységes szervezéséről ir. Ő négy fajta leányiskolát tervez: a) 6 évfolyamu elemi iskolát és annak fölébe a szükséghez képest; b) két osztályu felső népiskolát, kisebb helyeken, c) 4 osztályu polgári iskolát nagyobb városokban, d) 6 osztályu leány lyceumot nagyobb góczpontokon. Csak azt nem gondolta meg, hogy nevelőiskolát *csupán* gyakorlati szempontból szervezni nem szabad. A leánynevelésre külön szakfelügyeletet követel, fele részben nőkkel. Ez egészen uj eszme!

Figyelemre méltó még X. + Y. felszólalása az ellen, hogy a tanitónőképző nem elégszik meg a jelentkező növendék iskolai bizonyitványával, hanem külön felvételi vizsgálatnak is alávetí. A folyó évvel megkezdődött uj eljárás, minden esetre jobb a réginél; de hogy még ez sem ideális, az is bizonyos.

Halasi Jenő, a kisebb helyeken levő polgári iskolákban, a latin nyelvnek fakultativ tanitása mellett érvel. Ez is az iskolák egységesitésének szükségességét bizonyitja, mert mi más a polgári iskola latin nyelvvel, mint középiskola?

A 9. füzetben Lád Károly beszámol a külföldön tett tanulmányutjáról, kiterjeszkedve Ausztria-Magyarország és Svédország iskolaviszonyaira. Tanulmányutját, saját bevallása szerint, oly czélból tette, hogy tapasztalatait a tervben levő reformoknál és a teendő javaslatoknál a polgári iskolai intézmény érdekében legjobb belátása szerint érvényesitse. Érdekkel várjuk a teendő javaslatokat és annak idején a magunk részéről is hozzászólunk e fontos kérdéshez.

E füzet legnagyobb részét a székesfővárosi alkalmazottak nyugdijszabályzatának tervezete foglalja el.

A főváros az elemi és polgári iskolai tanférfiak szolgálati idejét 35 évre akarja redukálni. Részünkről a 30 évet tartanók méltányosnak.

Vaszkó György a fővárosi iparos apród (és nem tanoncz) iskolák legujabb tervezetét birálja — annak érdeme szerint, tartalmasan. Egyesületi élet, irodalmi és vegyes rovat zárja be e füzetet. A közlönyt *Valenszky Gyula* szerkeszti ügyesen.

A közönséghez.

Az *Országos Hirlap* pártoktól, kormánytól, egyéni és üzleti érdekektől, czéloktól független, szabadelvü politikai napilap.

Erős, de nem durva hang; bátor, de nem személyeskedő kritika; minden irányban való tisztesség a mi ujságirásunk sarkalatos hitágazata.

Az *Országos Hirlap* rendületlen hive a szabadelvüségnek, mert ez a legbiztosabb módja a *magyarság faji erősödésének*.

Az *Országos Hirlap* jól értesültségéről, magas irodalmi szinvonaláról tanuskodjék napról-napra maga a lap.

Mikszáth Kálmán főszerkesztő a lap minden számában ir valamely rovatban.

Az *Országos Hirlap* sürün közli:

„A t. házból“ czimü országgyülési karczolatokat, természetesen régi mesterük, *Mikszáth* Kálmán tollából. Nemkülönben megjelenik koronkint a léha képviselő *Kathánghy* Menyhért is, nejéhez irott vidám leveleivel.

„A Rókautat“, *Sudermann* költői szép regényét, mely az ujabb romantika igaz gyöngyei közé tartozik, **január hónap első hetében** követni fogja *Mikszáth* Kálmánnak

„Az uj Zrinyiász“

czimü hosszabb szatirikus politikai rajza.

Az *Országos Hirlap* a rendelkezésére álló összes, jelentékeny szellemi és anyagi erőt arra használja, hogy becsületes, komoly, értékes munkával, minden izében kifogástalan, jó magyar lappal hálálja meg azt a példátlan s igazán megható érdeklődést, melyet, nagylelküen előlegezett bizalom gyanánt, a magyar közönség iránta, tulajdonképeni megjelenése előtt is már hatalmasan tanusitott.

Az *Országos Hirlap* előfizetési ára:

egy évre: 14 frt, negyedévre: 3 frt 50 kr
félévre: 7 frt, egy hónapra: 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára Budapesten 4 kr.
A vidéken 5 krajczár.

Az *Országos Hirlap* szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VIII., József-körut 65

SZINHÁZAK.

Budapest, csütörtök, 1898. január 6-án.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Évi bérlet 4. Havi bérlet 4.

Parasztbecsület.

Melodráma 1 felvonásban. Zenéjét szerzette: Mascagni P. Szövegét irták: Targioni-Tozetti és Menasci. Forditotta: Radó A.

Személyek:

Santuzza	Vasquezné
Lola	Ábrányiné
Turiddu	Larizza
Alfio	Mihályi
Lucia	Válent

Utána:

A piros czipő.

Tánczlegenda 4 képben, Regel H.-tól. Choreografiáját Hassreiter, zenéjét Mader R. szerzette.

Személyek:

Fedor	Vincze
Darinka	Barbieri
Gregor	Carbone
Onegin	Smeraldi
Rokkant katona	Pini
Öreg parasztasszony	Zsuzsanits
1-ső) szemfényvesztő	Kósa
2-ik)	Zolnay
Csodadoktor	Jaszniger
	Revere V.
Ennek segédjei	Jeszenszky
A büntető angyal	Hajdu M.
A megváltó angyal	Hajdu A.

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

Délután fél 3 órakor bérleten kivül, mérsékelt helyárakkal:

Peleskei nótárius.

Eredéti bohózat dalokkal 3 szakaszban, 12 képben, Irta: Gaál József. Zenéjét szerzette: Thern.

Személyek:

Zajtay István	Németh
Klára	Izsóné
Baczur Gazsi	Vidor
Biró	Várnai
Rektor	Ujvári
Kisbiró	Lendvai
Éji őr	Bokor
Birónő	Boránd H.
Éj királynéja	Vidorné
Töti Dorka	Siposné
Megyei biztos	Sántha
Sugár Laczi	Kiss M.
Szegfü Bandi	Lubinszky
Egy táramia	Vértesi
Botos	Szabó A.
Füredi biró	Marton
Marczi	Egyvári
Palkó	Parányi
Pista	Kováts
Zsuzsi	Gyöngyösi I.
Panni	Vedress G.
Zajtay	Szirmai
Halmi	Szerdahelyi
Keserü	Sántha
Edes	Follinus

Este fél 8 órakor rendes helyárak mellett:

Blaha Lujza asszony mint vendég.

Náni.

A népszinház 1888. évi pályázatán 100 aranynyal jutalmazott eredeti népszinmü, dalokkal 3 felvonásban. Irta: Follinus A.

Személyek:

Kreuzer Michel	Németh
Náni	Blaha L.
Szepi	Kassai
Özv. Molnárné	Siposné
Józsi	Vidor
Bódi.	Ujvári
Szilárd Péter	Szabó A.
Róza, leánya	Gazsi M.
Lupi bácsi	Horváth V.
Sándor, fia	Szirmai

VÁRSZINHÁZ.

Nagy bérlet 37. Havi bérlet 1.

Egy szellemdus hölgy.

Eredeti vigjáték 1 felvonásban. Irta: Berczik Árpád.

Személyek:

Jenő	Náday
Bella	K. Gerő
Szellősi Irma	Csillag T.

Utána:

A vasember.

A gróf. Telcki-alapitványból 100 aranynyal jutalmazott tragódia 3 felvonásban. Irta: Csiky Gergely.

Személyek:

Bárdi Gábor	Szacsvay
Anna, neje	Boór H.
Andor, fiok	Mihályfi
Szentgáli	Gyenes
Edith, leánya	Török I.
Várhelyi	Pálfi
Bráz Márton	Faludi
Szolga	Molnár

Kezdete 7 ór...or.

NEMZETI SZINHÁZ.

II. bérletszünet.

Vizkereszt.

vagy: *a mit akartok.*

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Shakespeare. Forditotta: Lévay.

Személyek:

Orsino	Horváth
Sebastian	Dezsö
Antonio	Egressy
Böffen Tóbiás	Szigeti Imre
Keszeg Andor	Latabár
Malvolio	Gabányi
Fábián	Körösmezei
Bohócz	Vizvári
Olivia	Hegyesi M.
Viola	Maróthy M.
Mária	Nagy I.

Kezdete 7 órakor.

VIGSZINHÁZ.

563. szám. 563. szám.

Délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal:

Trilby.

Szinmü 4 felvonásban. Georges Du Maurier regénye után irta: Paul M. Potter. Ford.: Fáy I. B.

Személyek:

Trilby O' Ferral	Dolli E.
Talbot Wynne,	Góth
Alex. Mc. Alister	Ráthonyi
William Bagot	Tapolczai
Rochemartel	Szerémy
Th. de Lafarce	Balassa
Svengali	Fenyvessi
Gecko	Győző
Vinardné	Nikó L.
Antony	Rónaszéki
Lorimer	Décsi
Rev. Bagot	Gyöngyi
Mrs. Bagot	Hunyadi M.
Kaw	Kazalitzky
Durien	Váradi
Vincent	Kassay
Claire	Berzétei I.
Marguerite	Pécsi P.
Rose	Bálint R.
Angéle	Nógrádi J.
Honorine	Bán N.
Philippine	Munkácsy

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

Szöke Katalin.

Dráma rege 3 szakaszban, 6 képben. Irta: Voss Rikhárd. Forditotta: Makai Emil. Zenéjét szerzette Pittrich G.

Személyek:

Az ifju Halál	L. Fáy Sz.
Szent-Katalin képe	Molnár
Werner Katalin	Lánczy
Gyuri (6 éves)	Halász
Lőrincz	Bodnár
Márton	Rónai
Annuska	Gerőfi
Magda	Cselka J.
Tera	Varsányi
Huberné	Makróczyné
Gruberné	Nikó L.
Orvos	Balassa
A Gyomor	Hunyadi
A Gond	Rostagni
A Bánat	Ráthonyi
A Gyülölet	Hegedüs
Az álvás szelleme	Komlósi
Az álom szelleme	Bárdi
A hatalmas uralkodó	Kazalitzky
Az emberiség jótevője	Mátrai

MAGYAR SZINHÁZ.

Délután fél 3 órakor mérsékelt helyárakkal:

A kikapós patikárius.

Bohózat 4 felvonásban. Irta: Gandillot. Forditotta: Heltai Jenő.

Személyek:

Fourageot	Szilágyi V.
Pauletto	Aranyossy
Ferdinánd	Balla K.
Bertinet	Boross E.
Bertinet-né	Helttyey A.
Paturin	Mátray
Paturin-né	Sz. Szilassy
Carjol	Iványi
Casimir	Ferenczy
Labricelle	Füredy

Este 7½ órakor rendes helyárak mellett:

A gésák

vagy *Egy japán teaház története.*

Énekes játék 8 felv. Irta: Owen Hall. Ford. Fái J. B. és Makai E. Zenéjét szerzette Sidney J.

Személyek:

Reginalt	Szentmiklóssi
Bronville	Ferenczy K
Cunningham	Ódry Z.
Grimston	Iványi A.
Stanley	Serlegi
Downey	Erdődy L.
Bolton	Fodor R.
Vun-Csi	Sziklay K.
Imári márki	Boross E.
Mimóza	Csik Irén

Szinházi müsorok a 23. oldalon.

Számos kitüntetés. (307)

3 literes üveg ***legfin. bánáti szilvórium*** porto és csomagolással együtt 3.60 és 5.— frt utánvét vagy előfizetés mellett.

3 SCHATTELES MIHÁLY, Lugos (Bánát) 32. sz. 3

ALAPITTATOTT 1850-ben.

„OLYMPIA" magyar mulató

Kerepesi-ut 63.

Mindennap változatos müsor. **Fernando** zeneművészek. — **The Winthon** zenebohóczok. **Piccardi nővérek** nemzetközi tánczosnők.

Uj! Nőfuttatás Uj!

éneles bohózat.

Kezdete ½ 9 órakor.

Belépő dij: 1 frt, 80 kr. és 50 kr.

Reggel 5 óráig nyitva.

Óriási választéka

mindennemü farsangi czikknek

Franz Carl Bisenius

Wien, I., Singerstrasse 11, félemelet.

Tessék erre a czimre ügyelni, hasonló nevü czégekkel nem állok összeköttetésben, sehol sincs fiókom.

A legrégibb, jóhirü és versenyképes üzlet. Mindig a legujabbat nyujtja olcsó, nagyban való árakon.

Eredeti fölötte komikus papirfövegek 10 drb 40 kr. **Uj kotillonturok** 6 párnak 50 krtól feljebb. ***Kotill on*-érmek arany és ezüstből, kartonra nyomatva 10 drb 6 krtól feljebb. Finom crépe érmek vagy kotillon szalagok divatos színekben, 10 drb 15 krtól feljebb.** Kivánatra tetszés szerint való darabszámban szortirozva. **Elismert diszes kivitelü dizsitések báli helyiségek részére.** Báli helyiségnek való diszitéseket kölcsön vagy el is adok. **Eredeti** uj párisi tréfás czikkek 10 drb 1 frtól feljebb. **Szines hatásos világitás** kotillon-figurákhoz drbja 10 krtól feljebb. Veszély nélkül való **szalon-tüzijáték.** Diszitések pénzdijak részére. **Szinpadokat kölcsön adok és a szobafalak legkisebb megrongálása nélkül fel is állittatom. Kölcsön adok ebédlőasztalokat, székeket, karpitozott padokat táncztermek részére, gyertyacsillárokat és girandolokat.**

(64)

— Árjegyzéket ingyen küldök. —

Budapesti Takarékpénztár és

Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság

Befizetett részvénytőke: 10.000,000 korona.

Központi irodája és váltóüzlete: 337

Andrássy-ut 5. szám.

Fiók: **IV., Koronaherczeg-utcza 11. szám.** Zálogház fiókok: **IV., Károly-körut 18., VII., Király-uteza 57., VIII., József-körut 2., IV., Zsibárus-utcza,** a főpostával szemben. Elfogad betéteket takarékbetéti könyvecskék és pénztárjegyek ellenében **4%-os kamatozással,** valamint folyószámlán (checkszámlán). — (A 10%-os betétkamatadót az intézet fizeti.)

Leszámitol váltókat, előlegeket nyujt értékpapirokra.

Üzleti órák: d. e. ½9—½1-ig **VÁLTÓÜZLETE** Üzleti órák: délután 3—½5-ig

megbizásból teljesiti mindenféle értékpapirok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett.

BLICKENSDERFER

amer. gyors-irógép (klaviatur rendszer, mint a Remington, Hammond, Yost) a legujabb. A létező összes rendszereket felülmulja tartósság és megbizható gyors munka tekintetében. Egyszerü, romolhatlan szerkezet. Nincs festékszalagja. Irása látható, 60%-al olcsóbb,

SCHULHOF GYULA 324

V...ker., Váczi-körut 80. sz.

DECKERT ÉS HOMOLKA

távíró-, távbeszélő-, villámháritó- és villámvilágitási-berendezők.

Gyár és iroda: VI., Izabella-u. 88. **BUDAPESTEN** Raktár V., Dorottya-u. 8.

a m. kir. államvasutak és a magyar állam szállitói,

a hangosan beszélő grafit-mikrofón

feltalálói és szabadalom tulajdonosai. — Készit: **telefonberendezéseket központtal vagy körkapcsolással,** elvállalja régi berendezéseknek s egyes készülékeknek alapos **átalakitását,** továbbá: **villámháritókat, házi sürgönyöket, tüz- és vizjelző-berendezéseket** stb. (121)

Villamvilágitást

a legszakszerübb kivitelben, jutányos áron végez.

Árjegyzék, költségvetések és ajánlatok ingyen és bérmentve.

Cinematograf Lumière Lyoni részvénytársaság Alaptőke 3 millió frcs

Budapest, Kerepesi-ut 11. sz.

Naponta előadások. Délután 3 órától esti 8 óráig, óránként

16 legszebb kép.

Élő fényképek életnagyságban. Belépti dij 20 kr.

Gyermekek- és katonáknak 10 kr. (159)

Rum, finom likőrök

bárki házihasználatra hideg uton minden készülék nélkül kitünő minőségben előállithat. ***Dugók, gumi tömlők.***

Kezelési könyv és árlap ingyen.

WATTERICH A., BUDAPEST,

5. Dohány-utcza 5. (85)

Alapittatott 1869. *Alapittatotta 1869*

Nagy keleti utazás

Egyptom és Palesztinába.

Indulás: 1898. febr. 15. Visszaérkezés: 1898. márcz. 10.

Utirány: Budapest—Trieszt—Brindisi-Alexandria—Jaffa—Jeruzsalem—Bethlehem—Holttenger—Jordánfolyó—Jericho Portsaid—Suezi-csatorna—Ismaella-Cairo—Helouanan—Piramisok stb. stb. (346)

Részvételi ár 385 frt,

mely összegben az összes vasuti, hajó, szállodai, ellátási és kirándulási költségek benfoglaltatnak.

Jelentkezési határidő január 15-ig.

Bővebb felvilágositással és prospektussal szolgál, az utazást rendező

Gyógyfürdők, üdülőhelyek és utazási központi iroda

Budapest, IV., Mária Valéria-utcza 5.

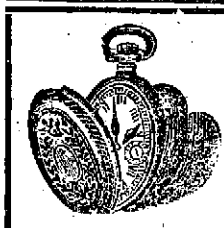

El ne mulassza senki sem

posta utján, utánvét mellett megrendelni,

mig a készlet tart.

Szenzácziót kelt mindenütt az ujonnan föltalált **(Goldin) müarany eredeti**

Genfi

Remontoir zsebóra

Ezen órák még nem különböztethetők az **igaz aranytól** még ékszerész által sem. Az órák pontosságáért 3 évi kezesség nyujtatik. Ára most, mig a raktár tart, **6 frt.** Egy hozzá illő Goldinlánez széles rond sportalakban **1 frt 50 kr.** Minden órához ingyen egy szarvas börzacskó csakis 245

BIERMANN SAMU csomagszétküldési áruháza

Budapest, Kossuth Lajos-utcza 1. szám.

Küldemények utánvét mellett; meg nem felelő a pénz visszatérítése mellett visszavétetik.

Fontos! Zsebóra valódi ezüstből frt 8.50 „ valódi tullaezüst „ 11.—

Gyors-marha-takarmány

füllesztő-készülékek.

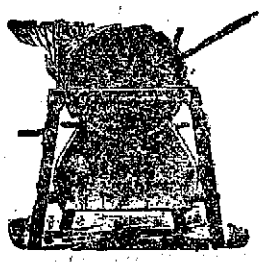

(Ventzki szabadalma).

Szecskavágókat

minden nagyságban

kézi- és erő-üzemrel

„Excelsior"

szabadalmazott darn-malmokat,

„Rapid"

szabadalmi kézidara-malmokat

répa-vágókat,

szab. ganajlé-szivattyukat,

valamint mindennemü

gazdasági gépek

készit és szállit

Friedlaender József

gépgyára,

Budapest, VIII., Külső-Kerepesi-ut 1.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve. (196)

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbizható, **fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csuznál, tagszaggatásnál és meghüléseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerü házi-szer,** melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni,** az minden egyes üveget **„Horgony"** védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint **nem valódit utasitsa vissza.**

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállitók, RUDOLSTADT.

Szinházi műsorok.

	Nemzeti Szinház	Vár Szinház	M. kir. Operaház	Vig Szinház	Nép Szinház	Magyar Szinház	Kisfaludy Szinház
Péntek	Folt, amely tisztit	Az ezred leány	—	Coulisset ur	A varázsgyürü	A kikapós patikárius	—
Szombat	Folt, amely tisztit	—	Lammermori Lucia	Szőke Katalin	A kuktakisasszony	Menyecske kisasszony	—
Vasárnap d. u.	A velenczei kalmár	—	Tannhäusér	Trilby	Ezer év	A kikapós patikárius	—
Este	Folt, amely tisztit	—	—	Coulisset ur	Az ördög mátkája	Menyecske kisasszony	—

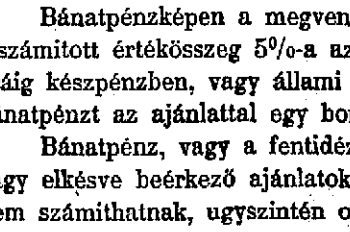

Több cs. és kir. szab. tulajdonosa.

SCHWALB KÁLMÁN

Budapest, VII., Izabella-utcza 76. sz. 228

Elvállal épület-horgany diszitményeket, légszesz- és vizvezetéki munkákat, különlegességek fürdőszobákban. Készit vidéken vizvezetéket, csatornázást, szagtalan árnyékszékeket, fürdőszobákat és szökőkutakat a legszebb kivitelben.

— Ajánlatokat terv szerint elfogad. —

Magyar királyi államvasutak. Igazgatóság.

183983—97. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak alólirt igazgatósága az 1898. év folyamán összegyülő és nélkülözhetővé váló különböző **ócska anyagokat** (sinek és fémnemüek kivételével) értékesiteni óhajtván, ezek eladása czéljából nyilvános pályázatot hirdet.

Az átengedett anyagok átvétele és eltávolitása tekintetében az alább idézett feltételek irányadók, de az 1898. évi november hó végéig összegyülendő anyagok feltétlenül ugyanazon év deczember hó 25-ike előtt, a deczember hóban összegyülendők, pedig a következő 1899. évi január hó 25-ig átveendők s eltávolitandók.

A pályázni kivánók kéretnek, hogy beirt ivenkint 50 kros magyar bélyeggel ellátott ajánlataikat a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési szakosztályához (VI., Andrássy-ut 73., II. em. 43. ajtó) következő czimzéssel: „Ajánlat ócska anyagok megvételére a 183983|97. számhoz“ **1898. január hó 28-ik napjának déli 12 óráig** benyujtani sziveskedjenek.

Az ajánlatok kizárólag ezen czélra rendelt és az emlitett anyag- és leltár beszerzési szakosztályban ingyen kapható ajánlati nyomtatványon és annak rovatainak pontos kitöltése mellett állitandók ki. A magy. kir. államvasutak részéről határozottan kiköttetik, hogy az anyagokért felajánlandó egységárak, vagy az illető gyüjtő szertárban, vagy pedig az ajánlatban meghatározandó távolságra való bérmentes szállitás kikötésével tétessenek, honnét a vevő fél az anyagot saját költségen tartozik továbbitani. A bérmentes szállitás csakis a máv. saját vonalaira köthető ki. Nem az általunk kapott nyomtatványon kiállitott, vagy a fentiektől eltérő feltételeket tartalmazó ajánlatok nem vehetők figyelembe.

Az ajánlattevő magára nézve is kötelezőknek elismeri az ócska anyagok eladására vonatkozó és 122291|96. szám alatt fenálló feltételeinket, melyek aláirásával és 15 kros bélyeggel ellátva okvetlenül ajánlatához csatolni tartozik.

Ezen feltételek nyomtatványtárunknál példányonkint 15 krral megszerezhetők. Vidékieknek ezen feltételek a megfelelő ár és a szükséges postabélyeg előzetes beküldése esetén megküldetnek. Az ócska anyagok részletes kimutatása anyag- és leltárbeszerzése szakosztályunkban kapható.

Bánatpénzképen a megvenni szándékolt mennyiség és az azért felajánlott egységár szerint kiszámitott értékösszeg 5%-a az ajánlat benyujtására kitüzött határnap előtt egy nappal déli 12 óráig készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban főpénztárunknál leteendő. A bánatpénzt az ajánlattal egy boritók alatt nem szabad beküldeni.

Bánatpénz, vagy a fentidézett aláirt feltételek nélkül, ugyszintén elégtelen bánatpénzzel, vagy elkésve beérkező ajánlatok, vagy olyanok, melyek a feltételektől eltérnek, figyelembe vételre nem számithatnak, ugyszintén olyanok sem, melyekben javitások, vagy vakarások fordulnak elő. Pótajánlatok egyáltalában nem vétetnek tárgyalás alá.

Az ajánlati ár számokkal és betükkel olvashatóan kiteendő.

Az ócska anyagoknak esetleges csomagolási költségeit a vevő czég tartozik viselni.

Az ajánlattevő ajánlatával a pályázat eredményének eldöntéséig kötelezettségben marad, ezt tehát időközben vissza nem vonhatja.

Az ajánlatok tetszés szerinti részmennyiségre szólhatnak, de a magy. kir. államvasutak igazgatósága is fentartja magának azon jogot, hogy tetszés szerinti részmennyiséget engedhessen át, melyet ajánló — ha csak az ellenkezőt ki nem kötötte — elfogadni köteles.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja továbbá magának a jogot, hogy az ajánlatok közt, tekintet nélkül az ajánlott árakra szabadon választhasson, s hogy végre a czél elérésére másféle intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1897. deczember hóban.

Az igazgatóság.

884 (Utánnyomat nem dijaztatik.)

Ezen

Blaha Lujza pipere créme

nem csak ünnepelt nagynővésznőnknek, hanem immár a *főváros legelőkelőbb hölgyeinek is kedvence*, mert szerfölötti finomságáért meglepő és feltünést keltő hatásáért, mely már az első kisérlet után is észlelhető, minden hölgy csak ezen pipere crémet használja. Ezen Blaha Lujza pipere créme (mint a vegyvizsgálat igazolja) *teljesen ártalmatlan és sérmentes*, miért a tulzsiros bőrü hölgyek is bátran használhatják. Ez egy egészen uj bőr ápoló és bőrtisztitó pipere szer, mely a bőrre kenve azonnal beszivódik és a bőr gyengéu kifeszöl, miáltal *az arczmárványszerü simaságot matt halvány rózsás fehérséget és üdeséget nyer*. És ezen üde zománcz (Teint Parisien) alatt az arczbőr összes tisztátalanságai u. m. szeplő, pörsenések (wimerlik), hóratka (mitesser) a zsiros vörös arczszin, az orr, és kézvörösége, a redők és bőrfonalak mind eltünnek, s *mert sérmentes és azonnal felszivódik* nemcsak estvéli használatra, hanem *éppen nappali használatra kiválóan alkalmas*, miért is estélyre, szinházba, vagy sétára menés előtt nélkülözhetetlen kiegészitő részét képezi a legelegánsabb toilletnek is. Számos köszönő és elismerő levél igazolja ezen créme jóságát. 1 tégely ára használati utasitással 1 frt 20 kr, Blaha Lujza crémepouder fehér, créme és rózsaszinben 1 doboz 80 kr és szappan 1 derab 50 kr. Kapható közvetlen a készitőnél: *Dévai Szalléssy István* gyógyszerésznél, Budapest, I. ker., Karácsonyi-utcza 1 sz. Raktár Budapesten: *Török József* gyógyszerésznél, *Opera* gyógyszertár, *Nádor* gyógyszertár és Debreczenben dr. Kotschnek gyógyszertárában.

Előfizetések és Hirdetések

felvétetnek lapunk kiadóhivatalában,

VIII., József-körut 65. szám,

és fiókuzletünkben

V. ker., Marokkó-utcza 4. sz.

Steiway és Sons

és

BLÜTHNER GYULA

világhirü czégek, továbbá

Kutschers, Rosenkrauz

gyártmányainak, valamint a legjobb bel- és külföldi zongorák és pianinók raktára (182)

KOHN ALBERT-nál,

Kigyó-utcza 6. sz.

Legolcsóbb kölcsönözési dij.

Elektro-Volta-Kereszt.

Nem lehet eléggé ajánlani mindenkinek, hogy hordja mindig a „VOLTA-KERESZTET“, mely az idegeket erősiti, megujitja a vért és az egész világon összehasonlithatlannak elismert szer a következő betegségeknél: **hüvészvány, rheuma, neuralgia, ideggyenges g, álmatlanság, hideg kezek és lábak, hipochondria, sápkor, asthma, bénulás, gőzösök, hörbetegségek, aranyér, gyomorbajok, influenza, köhögés, süketség, fülzugás, fej- és fogfájás stb. stb. Az életerő önkénytelen elvesztése, tehetetlenség és elgyengülés a „Volta-kereszt“ folytonos viselése által gyógyithatók.**

Hölgyek és leányok

a kritikus időkben csakis a Volta-Keresztet hordják, mert ez ugyszólván, mindenkor csillapitja a fájdalmat, villanyos árama megóv kellemetlen következményektől, amely már oly sok fiatal életet oltott ki a kritikus időben.

Számtalan köszönő és elismerő levél áll rendelkezésre. 352

1 drb ára 1 frt 80 kr.

2 frt beküldésével (bélyegekben is) bérmentve. Utánvét mellett 20 krral több. **Valódi** minőségben csak

REIF MIKSA

Hygienikus központi raktárában Budapest,

Erzsébet-körut 6. sz. a.

Pollitzer Mór és Fia

cs. és kir. szabad. orthopaediai kötszerészek.

— Alapittatott 1860. —

Csak V., Deák-Ferencz-utcza 10. sz.

Fontos

szenvedőknek.

UJDONSÁG.

Pollitzer-féle ujonnan javitott cs. és kir. szab. gummi sérvkötő, a legjobbnak van elismerve és monarchiánk határain tul is nagy elismerésnek örvend. Nem csuszik le a testről, nem gyakorol kellemetlen nyomást, ugy éjjel, mint nappal hordható. Czélszerüsége által az eddigi sérvkötők hiányait pótolja. A pelották a sérvhez idomitvák és biztonsági övvel van ellátva, melyek a testről való lecsuszást megakadályozzák. Arak egy oldalu 7—10 frtig, kétoldalu 10—16 frtig.

Megrendelésnél a test bősége kéretik.

Gyermekeknek a felével olcsóbb. Nagy raktár angol és franczia sérvkötőkben. Suspensorium, haskötő, görcsér-gummiharisnya, egyenestartó. Méhfecskendő, légpárna ágybetét és buvi-baj felfogók dus választékban kaphatók, valamint a legjobb franczia és angol

GUMMI különlegességek, valódiak jótállás mellett. Roulé eredeti dobozban, tucatja 3, 4, 6 és 8 forintért. Roulé egyenként csomagolva, tucatja: 3, 4, 6 és 8 frt. Capote americ. (rövid) fehér szinü tucatja 3 és 4 frt, narancssziuü 5 és 6 frt. Fiktória tucatja 4, 6 és 8 frt.

Halhólyag (hosszu) tucatja: 3, 4, 6 és 8 frt. Halhólyag (rövid) tuc. 4 és 6 frt. Poly Borus Haase drbja 2 frt. Poly Porus Mensinga darabja 2 forint 50 krajczár. Párisi övspongyar tucatja 4 és 6 frt. (47

Magyar királyi államvasutak.

190.482/C/I—1897. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak kezelése alatt álló helyiérdekü vasutak vonalain érvényes árudijszabás (II. rész) és a hozzátartozó „Függelékben idézett áru osztályozási tételek megváltoztatása.

A magy. kir. államvasutak kezelése alatt álló h. é. vasutak vonalain érvényes árudijszabásban (II. rész) és I. pótlékában, valamint a hozzátartozó „Függelék"-ben igézett áruosztályozási tételek az osztrák-magyar és bosznia-hercegovinai vasutakon érvényes díjszabás I. részéig kiadása folytán 1898. január 1-én kezdödö érvénynyel következöleg változnak, u. m.:

a) *A dijszabásban:*

1. A 10. oldalán a III. fejezet, II. szakasza 1. pontjának 2-ik sorában „G—1, M—11, 0—1 és 0—21" helyett irandó „G—1, M—8, 0—2, és 0—22".

2. A 13. oldalon a 7. pont 3. kikezdésének 2. sorában „B—10" helyett „B—6" és ugyanezen kikezdés 7. sorában „G—28, 29 és 30" helyett „G—21" irandó.

3. A 45, 88, 104, 144, 331. és 427. oldalokon az I. kivételes dijszabásban a gipszre vonatkozó pontban „G—11" helyett „G—7/a" irandó.

4. A 45, 88, 309, 345, 349, 380, 420. és 427. oldalakon az I. kivételes dijszabásban kövekre vonatkozó pontban „K—66" helyett „K—62/c"

5. A 175. oldalon az V. kivételes dijszabás 1. kikezdésének 2-ik sorában „U—1, 2, 3 és 4" helyett „U—2, 0—19/b és c és 0—20", ugyanazon kivételes dijszabás a) pontjában „U—3" helyett „0—19/b", a B) pontjában „U—1, 2 és 4" helyett „U—2, 0—19/b és 0—20" irandó. (343)

b) *Az I. pótlékban:*

1. A 14, 34, 44, 56. és 66. oldalon az I. kivételes dijszabás gipszre vonatkozó pontjában „G—11" helyett „G—7/a" irandó.

2. A 34, 44. és 57. oldalon az illető kivételes dijszabások köre vonatkozó pontjában „K—66" helyett „K—62/c" irandó.

c) *A függelékben:*

1. A 15. oldalon a 3-ik tételnél a) pont alatt „U—1, 2, 3 és 4" helyett „U—2, 0—19/b és c és 0—20" irandó, ugyanezen tétel b) pontja alatt „U—3" helyett „0—19/c" és a c) pontja alatt „U—1, 2 és 4" helyett „U—2, 0—19/b és 0—20" irandó.

2. A 39. oldalon az áruczikk rovatában az 5. sorban „K—66" helyett „K—62/c" irandó.

3. A 41. oldalon az 5. tételnél az áruczikk rovatában „G—11" helyett „G—7/a" irandó.

Budapest, 1897. évi deczember hó 29-én.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Magyar királyi államvasutak.

186961—CII. szám.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar-svájczi vasuti-kötelék.

(Uj kivételes dijszabás életbeléptetése kőolaj stb szállitására.)

1898. évi január hó 1-vel nyers és tisztitott kőolaj, kékolaj, zöldolaj, továbbá ásványkátrány stb. szállitására osztrák-gácsországi és bukovinai állomásokról Svájczba uj kivételes dijszabás lép életbe, mely által az 1896. évi október hó 1-től, illetőleg 8-tól érvényes hason dijszabás hatályon kivül helyeztetik.

A dijszabás a részes vasutigazgatóságoknál példányonkint 40 fillér, 40 centimesért kapható.

Budapest, 1897. deczember hó 31-én. (345)

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Magyar királyi államvasutak.

172228/1897—CII. szám.

Hirdetmény.

Az Aradtól és Nagyváradtól keletre fekvő magy. kir. államvasuti állomásoknak a külfölddel való forgalmukban „Kiegészitö" dijtételek életbeléptetése.

Köztudomásra hozzuk, hogy az Aradtól és Nagyváradtól keletre fekvő magy. kir. államvasuti állomásoknak az északi és nyugoti külfölddel való forgalmára nézve 1898. évi január hó 1-én „Kiegészitő dijtételek" czimü dijszabási füzet jelenik meg, melyben ugy az osztályáru, valamint az ott felsorolt kivételes dijszabásokba tartozó küldeményekre nézve kiegészitő dijtételek foglaltatnak. Ezek felhasználásával az Aradtól, illetve Nagyváradtól keletre fekvő magy. kir. államvasuti állomásokon eladott, vagy oda rendelt áruk közvetlen dijtételek hiányában ugyanolyan mérsékelt alapon számoltatnak el, mint ha ezen állomások a Vorarlberg, Németország, Svájcz, Franczia-ország, Belgium, vagy Hollandiával fennálló dijszabásokban közvetlen dijtételekkel volnának felvéve.

Ezen füzet a magy. kir. államvasutak dijszabás-elárusitó hivatalában (Budapest, VI., Csengeri-uteza 33. sz.) példányonkint 50 fillérért megvehető,

Budapest, 1897. deczember hó 28. (347)

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Magyar királyi államvasutak.

Ad. 189.726/A IV—1897. sz.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesités szerint **f. évi január hó 10-től** kezdve **a gömöri vonalakon** közlekedő vonatok menetrende következöleg fog módosittatni.

A fülek-miskolczi vonalon:

A Fülekről jelenleg reggel 10 óra 7 perczkor induló s Bánrévére d. u. 12 óra 18 perczkor érkező 7915. számu vegyesvonat, valamint a Bánrévéről d. e. 9 óra 10 perczkor induló s Miskolczra d. e. 10 óra 45 perczkor érkező 7903. sz. személyvonat Bánréve és Miskolcz között beszüntettetik s ezek helyett emlitett naptól kezdve Fülek és Miskolcz között a 7909. sz. uj személyvonat fog az alábbi menetrend szerint forgalomba helyeztetni:

Fülekről csatlakozással Budapest és Ruttka felöl indul d. e. 10 óra 7 perczkor és Feleden és Bánrévén is csatlakozva Miskolczra délután 12 óra 58 perczkor érkezik meg, ahol Kassa, Budapest és S.-A.-Ujhely—Munkács felé csatlakozik.

A feled-tiszolczi vonalon:

A 8561. számu tehervonat Rimaszombat és Feled között személyszállitással fog közlekedni s indul Rimaszombatból d. e. 10 óra 22 perczkor, Feledre érkezik d. e. 10 óra 52 perczkor, ahol a 7909. sz. uj személyvonathoz csatlakozik.

A bánréve-dobsinai vonalon:

A Bánrévéről jelenleg d. u. 12 óra 35 perczkor induló 8102. sz. személyvonat emlitett naptól kezdve már d. u. 12 óra 14 perczkor fog indulni s Pelsőczre d. u. 1 óra 35 perczkor fog érkezni; ebből kifolyólag a Pelsőcz és Murány között közlekedő 8214. sz. vegyesvonat Pelsőczről már d. u. 2 óra 40 perczkor indul s Murányba d. u. 5 óra 25 perczkor érkezik; a Pelsőcz és Nagy-Szlabos között közlekedő 8314. sz. vonat pedig d. u. 2 óra 35 perczkor fog indulni Pelsőczről s Nagy-Szlabosra d. u. 4 óra 43 perczkor fog érkezni.

Budapest, 1898. január 1-én. (342)

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

XIII. évfolyam. XIII. évfolyam

VENDÉGLŐSÖK LAPJA

Szerkeszti és kiadja: **IHÁSZ GYÖRGY.**

Megjelenik minden hónap 5-ikén és 20-ikán. Előfizetési ára: **Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.**

A ***„Vendéglősök Lapja"*** nélkülözhetlen tanácsadója a **vendéglősöknek, szállodásoknak, kávésoknak, borkereskedőknek, regálebérlőknek, korcsmárosoknak,** és pinczéreknek. — Eddigelé **több ezer vendéglőben van elterjedve országszerte,** tehát a legnagyobb sikert igérő organum **hirdetésekre.**

A ***„Vendéglősök Lapja"*** ebben az esztendőben mozgalmat inditott a **regále eltörlése, az Italmérési adó leszállitására** stb. (181

Mutatványszámok kivánatra ingyen küldetnek.

A Vendéglősök Lapja szerkesztősége és kiadóhivatala: **Budapest, VII., Akáczfa-utcza 3. sz.**

Nyomatott az „ORSZÁGOS HIRLAP" körforgógépén, Budapest, VIII. József-körut 65. szám.